

Estius. Estius in 4. dist. 24. §. 1. Aegidius de sacrament. disp. 20. de ordine, dub. 1.
Agid. Scribon. in theosim, siue de sacram. disp. 7. de ordine q. 4. Vincent. Philliuci. Moral. quæst. tract. 9. de sacram. ord. cap. 1. q. 6. & 7. Ochoga. in tract. vnico de ordine q. 5. nu. 1. Card. Baron. Annal. tom. 1. anno Christi 44.
Ochogau. Baron. Petr. Greg. syntagm. iuris vniuersi p. 2. libr. 16. cap. 1. cum sequentibus,
Pe. Greg Anastas. Germ. de sacrorum immunit. cap. 4. & cap. 3. à n. 31. vsque ad n. 66. nouissimè D. Michael Sarag. Episcopus Theauésis de sacerdotalis dignitatis excellentia cap. 2. & 3. cum sequentibus.

2

Controuersia ergo solum remanet circa Episcopatum. In qua quæstione primò inquirendum est, vtrum consecratio Episcopi sit sacramentum à Christo institutum ad conferendam gratiam, an solo iure humano à sacerdotis ordine differat? Secundò, vtrum Episcopatus sit ordo à sacerdotio distinctus, an non? Tertiò, an Episcopatus sit sacramentum imprimens nouum characterem à sacerdotio distinctum? Quæ sacramenta longè diuersa sunt, vt ex dictis apparebit; quanuis alijs fortasse idem omnino esse videantur. In prima huius quæstionis parte, an sit sacramentum à iure diuino, & à sacerdotis ordinatione differat sciendum est, per antiquam in Ecclesia Dei fuisse hæresim, Episcopum à præbytero, seu sacerdote nulla differentia discerni; quæ hæresis tribuitur Aerij, vt docet Epiphanius hæres. 75. August. lib. de hæresib. cap. 53. Et postea hunc errorem secutos fuisse Vualens. & testatur Alphons. de Castro aduersus hæreses, verb. *Episcopus*, & nouissimè Balthernard. Aret. in ex

Epiphian. August.

Castro.

Areti.

punctionibus de Papatu Romano cap. 2. ex punct. 4. qui plures huius erroris sectatores refert, vt etiam videri possunt apud Vasq. tom. 3. in 3. p. disput. 240. cap. 1. per totum. Scribon. in theosim. de ordine disp. 7. q. 4. Hi verò, vt colligitur ex Vuicleffo, suam sententiam testimonio Hieronymi confirmabant in comment. epistol. Pauli ad Tit. in sexto tomo, explicando illud cap. 1. *Huius rei gratia reliquit, &c.* vbi ita scribit. *Idem est ergo Præbyter, qui & Episcopus, &c.* Secundò, quia tempore Apostolorum inter Episcopos, & sacerdotes nullum discrimen agnoscebatur, quod postea iure humano introductum fuit, vt idem Vuicleffus addit. Et ad hæc reducuntur ferè omnia Hæreticorum argumenta.

Sed inspecta veritate rei huiusmodi errores facile elidi possunt. Nam attento iure diuino, Episcopatum super sacerdotio fuisse à Christo institutum, manifestè deprehenditur. Primò ex Conc. Trid. sess. 23. cap. 3. & Trident. Can. ibi: *Si quis dixerit in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, præbyteris, & ministris, anathema sit.* Et Can. 7. damnat asserentes, Episcopos non esse præbyteris superiores. Secundo quidem ex scriptura, nam cum Catholici omnes contra Hæreticos nostri temporis, & alios probent, ordinationem in vniuersum esse sacramentum per visibile, & sensibile signum gratiam conferens ex illo. 1. ad Timoth. 4. ibi: *Noli negligere gratiam, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum præbyteri.* Qui locus de ordinatione Timothei in Episcopum à Patribus intelligitur, vt latè explicat Vasq. d. tom. 3. disp. 235. cap.

Vasq. Scribon.

3

Trident.

1. Timoth.

4.

Vasq.

cap.

cap. 3. Manifestè igitur consequitur, Episcopi ordinationem sacramentum esse, ac proinde de iure diuino supra ordinationem præsbyteri, & sacerdotis institutam. Nam si Episcopus superior non esset sacerdote, ex diuino iure, sed humano, eius ordinationis sacramentum non esset; planè autem hunc locum à Patribus intelligi de ordinatione Timothei in Episcopum, iam supra probauimus. Tertio ex sanctorum Patrum traditione: nam Anacletus Papa & martyr. 4. à Beato Petro epistola tertia, cap. 1. id ita manifestè docuit; inquit enim: *Sacerdotum, fratres, ordo bipartitus est; & sicut Dominus illum constituit à nullo debet perturbari.* Postea verò ait, Episcoporum ordinem sub Apostolis traditum fuisse, & institutum; sacerdotum autè sub septuaginta duobus discipulis; & in fine. *Amplius, quam isti duo ordines sacerdotum, nec nobis à Deo collati sunt, neque Apostoli docuerunt.* Neq; obstat, quod cap. 3. diuidat ordinem Episcoporum in Primates, & Patriarchas; inquit enim: *Episcoporum ordo vnus est licet sint Primates illi, &c.* Ac si dicat, iure diuino vnus est ordo Episcoporum; sicut præmissum, alter sacerdotum; licet postea iure Ecclesiastico hic ordo Episcoporum in plures diuisus fuerit. Quarto ex ratione euidentis; nam aliqua sacramenta ab Episcopo solo ministrari possunt non solum vt benè, sed etiam vt verè fiant; quæ tamen à sacerdote ministrata irrita sunt, & inania; quale est sacramentum Ordinis, & Confirmationis, quæ pertinent ad essentiam sacramenti; qualia sunt minister, materia, & forma illius, ita esse iure diuino statuta, & definita, vt dispositioni iuris huma-

ni, & Ecclesiastici nullo modo subdita sint, vera, & indubitabilis sententia est. Sicut enim sacramentum non nisi diuina institutione constat; ita etiam minister eius eodem iure designatus esse debet. Porro autem duo illa sacramenta à solis Episcopis ministrata, vera esse indubitatum est etiam, in Ecclesia. Nam pro ministro necessario assignatur Episcopus ab Eugenio 4. in Conc. Florent. in Decreto fidei post vltimam sessionem. Et à Tridēt. sess. 7. Can. 3. de cōfirm. Deindè, quia Episcopi in locum Apostolorum successerunt, tanquam peculiariter instituti ad regendam Ecclesiam Dei Luc. 16. ibi, *Posuit vos Deus in Ecclesia regere Ecclesiam Dei.* Ex quibus omnibus manifestè conficitur, ordinationem Episcoporum à præsbyteris esse iure diuino diuersam, & distinctam tanquam superiorem, & eminentiorem, vt ex infra dicendis latius apparebit.

Ad secundum fundamentum ex auctoritate D. Hieronymi super epist. Pauli ad Timoth. qua etiam Catholici non pauci affirmarunt, inter Episcopos, & sacerdotes iure tantum humano, & non diuino discrimen esse. Imprimis enim respondet Marianus Victor. schol. 4. in epist. ad Euagr. 85. Hieronymum eo loci existimasse, Episcopos in excelsiori gradu collocatos fuisse iure diuino; ex eo, quod dixerit, Episcopum in excelsiori gradu collocatum fuisse. Vasq. enim d. disp. 40. cap. 2. inquit, Hieronymum existimasse, gradum excelsiorem Episcopi non à iure diuino, sed ex humana electione, & lege institutum fuisse; & ita respondet non rectè dixisse Hieronymum in Dialogo aduersus Luciferianos non ad legis necessitatem, sed

Anaclet.
Papa.

Conc. Florent.
Trident.

Luc. 16.

4
D. Hier.

Victor.

Vasq.

sed ad honorẽ sacerdotij potiùs pertinere discrimen inter ordinationem Episcopi, & præbyteri; quod rectè colligitur ex diuersitate muneris ordinis, & iurisdictionis. Fallitur enim Hieronymus in d. epist. 85. n. 6. dum intendit probare Episcopum, & sacerdotem ex sui institutione nõ differre, sed ex electione tantum Ecclesiæ, dum inquitibi, *Quid enim facit, excepta ordinatione, Episcopus, quod præbyter nõ facit.* Putauit enim ex eo, quod nullum esset discrimen ministeriorum, nullum etiam fore inter eos discrimen. Verum illis fatis esse debuerat ad colligendum discrimen, iure diuino inter sacerdotem, & Episcopum, quod Episcopus ordinare posset, sacerdos autem non ita; nisi existimaret, ministerium ordinandi ascriptum fuisse Episcopis non iure diuino, sed humano; quod tamen ratione dici potest, cum in hac ordinatione sacramenti sit minister, qui de iure humano nunquam procedi potest, vt iam supra probauimus.

Hinc non solum reiicitur Hæreticorum opinio, qui existimarunt nullam dari differentiam inter Episcopos, & sacerdotes; sed etiam eliditur aliquorum sententia Catholicorum, qui dixerunt, inter Episcopos, & sacerdotes iure tantum humano, & nõ diuino discrimen esse, vt latius dicemus in propria disputatione de Episcopis.

Secunda opinio in hac quæstione est, Episcopatum à Christo fuisse institutum; nihilominus neque esse ordinem, neque sacramentum. Hanc sententiam sic explicatam in primis defendit Domin. Sot. in 4. dist. 24. Ioan. à Turrecrem. cap. 1. disp. 21. &

in nostro cap. Cleros. §. Ad quintum. n. 16. vbi cum D. Thom. & alijs asserit, Episcopatum non esse ordinem, nec sacramentum; in quem sensum etiam adduci potest Cou. lib. 1. var. cap. 10. n. 15. dum inquit, Episcopatum non esse ordinem distinctum ab alijs, quatenus ordo est sacramentum, & characterem imprimit; sed quatenus ordo est officium quoddam, & potestas, vt in nostra prima quæstione exposuimus. Sequuntur Capreol. dist. 25. q. 1. concl. 2. Thom. de Argent. q. vnica art. 2. ad 5. Syluest. in Summa verbo Episcopus, q. 1. Carrer. 1. tom. q. 3. art. 9. quæsito 2. à nu. 18. Estius in 4. dist. 24. §. 28.

Probatur primò hæc sententia, quia si Episcopatus esset ordo, profectò esset distinctus à sacerdotio, ac proindè diuersum characterem imprimeret; hoc autem est falsum, quia alioquin sequeretur fore, vt is, qui consecraretur Episcopus antequam esset sacerdos, characterem Episcopalem reciperet; sicut omnes aliæ ordinationes valent, licet illicitæ sint, iuxta titul. De Clerico per saltum promoti, quia non dependet vna essentialitèr ab alia. Sed hoc negant communiter Doctores cum Glossa 1. in cap. 1. de cleric. per saltum prom. & in cap. Ex literis, de excessib. prælat.

Secundò, quia est communis Doctorum, & Ecclesiæ sententia, septem tantum esse ordines, si autè Episcopatus esset ordo, octo ordines constitui deberent, quia septem supra enumeratis, Episcopatus addendus esset. Ne tamen communi sententiæ aduersetur, satius est asserere, Episcopatum ordinem non esse, ac proindè neque sacramentum, nam si ordo

Hieron.

D. Thom.

Cou.

Capreol.
Argent.
Syluest.
Carrer.
Estius.

6

Titul. de
Cleri. per
Salt. prom
Glossa.Cap. Ex
literis.

7

Soto.
Turrecr.

do esset, anè sacramentum esse deberet, cum sit à Deo institutus.

8

Tertiò, quia si Episcopatus esset ordo, & characterem imprimeret, character ille esset superior, & sacerdotalem, vtpotè inferiorem includeret; sicut sacerdotalis includit characterem Diaconatus, & Subdiaconatus; ac proindè opus non fuisset characterem sacerdotali, quod est absurdum.

9.

Quartò, Ordines Ecclesiastici solum constituuntur per respectum ad Eucharistiæ sacramentum, & per eum distinguuntur. Sed Episcopatus pro ut à sacerdotio distinguitur nullum habet respectum ad Eucharistiam cõficiendam, neque aliam habet potestatem ad consecrandum distinctam à sacerdotio, sed eandem omnino cum illo capite 1. de summa Trinit. & fid. Cathol. ergo per se non est ordo.

10

Quintò sacramentum ordinis secundum Ecclesiæ normam in sabbatis quatuor temporum confertur; Episcopatus verò tantum in Dominicis; ergo Episcopatus non est ordo, cum regulam cæterorum non sequatur. Vltimò probatur, quia in consecratione Episcopi nulla apparet materia, & forma sacramenti, siue consideres vnctiones, siue traditionem baculi, siue impositionem mitræ, siue alia omnia. Igitur neque est ordo, neque sacramentum, quia quilibet ordo etiam non sacramentum materiam suam, & formam peculiarem habet.

11

Tertia verò, & contraria sententia, quatenus inquit, Episcopatum esse verè sacramentum à Christo institutum efficax, & magis probabilis est. Eam tenent nostri iuris professores;

& ex Theologis Antisiod. lib. 4. Sum. 8. q. 1. Durand. in 4. dist. 24. quæst. 5. n. 9. Maior in 4. dist. 24. q. 1. col. 2. & §. *Sequenti*. Petr. Sot. lib. de instit. sacer. lect. 4. de sacram. ordin. §. *Ex his igitur*. Michael de Medina lib. 1. de sacerorum hominum continentia, cap. 3. & 4. Valent. tom. 4. disp. 9. punct. 4. Bellarm. libr. 1. de Ord. cap. 5. Vasq. tom. 3. disp. 40. cap. 4. Aegidius de sacramento ord. disp. 20. dub. 6. n. 44.

Antisiod.
Durand.
Maior.
Soto.

Medina.
Valens.
Bellarmin.
Vasq.
Aegidius

Probatur primò ex Concil. Trid. sess. 23. cap. 3. & d. Canon. 6. Probatur secundò ex dicta auctoritate D. Pauli 1. ad Corinth. 4. Tertiò etiam ex sanctorum Patrũ auctoritatibus, & documentis, quibus hæc veritas iam suprà num. 3. manet adeò confirmata, vt illis denuo refulsiri non oporteat, & ita dilucidè apparet ordinis potestate Episcopatum superiorem esse sacerdotio, pluresque actus posse exercere, & sacramenta quædam ministrare, quæ non potest simplex sacerdos; ac potestas hæc per ordinem Episcopalem confertur; ergo necessario dicendum est, quod sit per se sacramentum.

12
Conc. Trid.
dent.
1. ad Cor.
4.

C

Quare retenta prædicta sententia non obstant fundamenta suprà in contrarium allegata; Ad primum enim dicendum est, Episcopatum non esse specie diuersum sacramentum à sacerdotio, sed tantum in individuo ad eum modum, quo Eucharistia in specie panis differt ab Eucharistia in specie vini, & cæteri etiam ordines minores inter se differunt iuxta probabiliorem sententiã, vt notauit Durand. in 4. distinct. 24. quæst. 6. Vnde quanuis per se considerati sint sacramenta per se Episcopatus, & sacerdotium; tamen vtrumque simul vnum

13

Durand.

I solum

solum sacramentum ordinis completum efficiunt, quemadmodum accidit in dictis speciebus Eucharistiæ. Nam si consideremus Episcopatum, & sacerdotium habent rationem vnius sacramenti ordinis completi; ordinatur enim ad vnum quendam actum præstantissimum, nempe ordinationem sacerdotum, & insimul consecrandi potestatem retinet; sicut etiã vtraque species panis, & vini, quatenus habent completam significationem refectiõis spiritualis, vnicum etiam est sacramentum. Si verò consideremus vtrumque ordinem per se, etiam per se, & seorsim quilibet est sacramentum prout ordinatur ad suum actum, sacerdotium videlicet, quatenus per se ordinatur ad consecrandum, Episcopatus verò, quatenus etiã per se destinatur ad ordinandos ministros etiam inferiores sacerdote; & alia sacramenta administranda; quemadmodum quoque quælibet species Eucharistiæ per se habent, vtrumque illam eandem significationem: licet autem in sacerdotio per se considerato videatur sacramentum completè, & secundum totam suam perfectionem consistere, id solum est intensiue, quia habet præstantiorem effectum, nempe consecrandi, ad quem omnes alij ordinantur; ideòq; præstantius est sacramentum, non tamen extensiue, cum desit potestas ordinandi ministros pro celebratione eiusdem; ac proinde solum cum hæc concurrat per Episcopatum, sacramentum completum reperitur; vt etiam elegantè hæc omnia tradit Valentia vbi proximè; addit etiam Bellarmin. vbi suprâ Episcopatum essentialitè includere sacerdotium,

Valent.
Bellarmin.

ideòque vnum sine alio dari non posse; secus in alijs ordinibus, qui essentialitè in alijs non includuntur; aliter respondet Vasquez existimando esse sacramentum; non tamen iniicere nouum, & distinctum characterem à sacerdotio; sed contrarium sentio, vt statim referam.

Vasq.

Ad secundum fundamentum oppositæ sententiæ desumptum ex numero ordinum ad probandum Episcopatum non esse ordinem, dico Episcopatum esse ordinem distinctum à sacerdotio, vt in præcedenti numero demonstraui, ita vt, si consideremus vtrumque per se, etiam per se quilibet est sacramentum, prout terminatur ad suum munus. Licet autem in sacerdotio per se sumpto, & considerato videatur sacramentum completè, & secundum totam suam perfectionem, secundum quam ex communi vsu loquendi septem tantum ordines in Ecclesia dicuntur; vel quia hi septem passim conferri solent hominibus, vt in Episcopatus ordine non reperitur.

14

Tertium fundamentum reijcitur, si dicamus potestatem Episcopalem, si secundum se prout distincta à sacerdotali comparetur cum illa non esse præstantiorem, hoc est, ad præstantiorem effectum non referri. Nulla enim potestas præstantiorem effectum habere potest consecratione, circa quam est prior potestas sacerdotalis. Sed quia Episcopus simul cum potestate Episcopali habet etiam vtramque sacerdotalem, meritò quidem per Episcopalem dicitur in eminentiori gradu supra sacerdotes constitutos, tanquam eminentior

15

nentior sacerdos, ut probat text. in
 capite *Cum sit*, de ætate, & qualitat.
 & in capite *Præcipimus*. 11. quæst. 1.
 & in capite *Si habes*. 24. quæstione 3.
 qui non tantum potest quicquid alij
 sacerdotes possunt; sed etiam ordi-
 nare alios sacerdotes ad idem mini-
 sterium, & de illis omnibus per cla-
 ves soluendi, & ligandi iudicare. Ex
 eo verò quod ordinatio Episcopi
 characterem imprimeret perfectio-
 rem, minimè sequeretur id, quod So-
 to in hoc tertio fundamento con-
 tendit; nimirum fore ut in se inclu-
 deret characterem sacerdotalem; ac
 proinde sacerdotalis distinctus ab
 Episcopali superuacaneus esset. Nam
 neque character sacerdotalis in se
 includit characteres Diaconi, & Sub-
 diaconi; sicut falsò contendit idem
 Soto in eadem ratione, cum tamen sit
 superior, & præstantior; sed eos tan-
 quam præuios iure requirit; neque
 ob id superuacanei sunt, ut respon-
 det Valentia, & Vasquez vbi su-
 præ.

16 Ad quartum fundamentum dicit
 Vasq. Doctores oppositæ sententiæ
 absque vilo fundamento definisse or-
 dinem sacramentum, ut per respec-
 tum tantum ministerij ad consecra-
 tionem Ecclesiæ constitui debeat.
 Sufficit enim per respectum ad con-
 secrandos, & ordinandos sacerdo-
 tes ministros Eucharistiæ, possit or-
 do constituit, qualis est Episcopatus.
 Vnde dico Episcopatum per se im-
 portare peculiarem aliquem respec-
 tum ad Eucharistiæ, v. g. illam
 potestatem creandi ministros pro il-
 lius celebratione consecrandi alta-
 ria, vasa, vestes, & similia; quæ omnia
 directè ad illam ordinantur. Et quæ-

A uis respectus hic non sit præstantior,
 aut maior, quam ille, qui continetur
 in sacerdotio, nempe consecrandi;
 hoc tamen non efficit, quod Epif-
 copatus non sit per se sacramentum;
 sed solum, quod non sit præstantius
 sacerdotio; nam aliis respectus, qui
 continetur in Subdiaconatu in or-
 dine ad Eucharistiæ non est præ-
 stantior illo, qui continetur in Dia-
 conatu: & tamen ob id non desinet
 esse sacramentum. Ex illo tamen res-
 pectu efficitur, quod dignitas Epif-
 copalis sit maior intensiue, quam sa-
 cerdotalis, quia eam includit, & ali-
 quid aliud. Deinde dico, diuer-
 sam rationem reperiri in Episcopa-
 tu, quam in alijs ordinationibus in-
 ferioribus. Nam Episcopus secun-
 dum legem Dei ordinariæ ordi-
 natur, & characterem recipit, ut
 possit etiam creare, & ordinare sa-
 cerdotes. Simplex verò sacerdos,
 aut alij non ita ordinantur, ut pos-
 sint alios creare. Quare Episcopus
 necesse habet, ut sacerdotalem or-
 dinem habeat, alias enim illum con-
 ferre nullo modo poterat argumen-
 to cap. *Gratia*. 1. quæstione prima,
 & cap. *Daibertum*. 1. quæstione sep-
 tima; & insimul aliquid aliud, quo
 fit superior sacerdote. Alij verò hanc
 necessitatem non habent; cum au-
 tem huiusmodi ordo, & potestas sa-
 cerdotalis non possit eminenter in-
 cludi in alio ordine qui sit intensiue
 præstantior (nullus enim, ut mo-
 dò diximus talis est) quemadmo-
 dum aliæ ordinationes inferiores
 includuntur eminenter in superi-
 oribus, quæ sunt præstantiores,
 necessarium, ut talem ordinem re-
 cipiat formaliter, & secundum se,

C. Cū sit.
 C. Præci-
 pimus.
 Cap. Si ha-
 bes.

Soto.

Sot.

Valent.
 Vasq.

C. Gratia
 C. Daiber-
 tum.

Cap. 1. & non aliam potestatem superiorem, iuxta supradicta. Indèque prouenit, quod Episcopatus necessariò supponit iam sacerdotium, neque ex lege Dei ordinaria potest validè Episcopus, qui antea non sit sacerdos ordinari, vt notatur in capite 1. de clerico per saltum prom. Vnde quauis concedi possit, quod per potentiam Dei absolutam valeat Episcopus ordinari per saltum, & accipere solum potestatem illam peculiarem, quæ in Episcopali ordine confertur, cum sit per se distincta, nihilominùs tamen secundum legem ordinariam id nullo modo fieri posse dicendum est, propter rationem illam, qua Episcopus ideò ordinatur ad hoc, vt alios sacerdotes ordinare possit. Ex quo consequitur, quod ordinatio sacerdotum fit ab Episcopo per Episcopalem, & in simul sacerdotalem potestatem, quia per vtramque simul est superior; alios verò actus, etiã ordinis, per solum characterem Episcopalem exercere valet, vt infra latiùs explicabimus; & faciunt quæ notat Couas dicto capite decimo in fine.

17. Quintum fundamentum valdè frivolum est, nam quod sacerdotium, & Episcopatus diuersis diebus conferantur, non satis est, vt proindè dicamus esse duos ordines omninò diuersos. Voluit autem Ecclesia, vt in Dominica die, quæ dignior est Episcopus ordinaretur; sacerdos autem in sabbato, eo quod Episcopus, in altiori Ecclesiæ gradu esset constituendus.

18
Vasq. Ad vltimum fundamentum de materia, & forma huius ordinis, inquit Vasquez, nihil apud scholasti-

cos præterquam apud Maiorem, & Armillum inuenire potuisse. Et manifestè ex cæremonijs, & verbis, quæ in consecratione Episcopi adhibentur, deprehenditur materia, & forma huius ordinis sacramenti: & cum Maiori in 4. & cum Armill. verb. *Ordo*, numer. 11. & Vasq. dicta disputatione 240. cap. 5. relictis alijs modis assignandi formam huius sacramenti, dico, materiam proximam huius ordinationis esse impositionem manuum; verba autem illa, *Accipe Spiritum Sanctum*, quæ simul à tribus Episcopis dicuntur esse formam. Vnde in proposito parum obest prædictum fundamentum. Et de materia, & forma huius sacramenti in disputatione de Episcopo latiùs dicemus.

19
Vlteriùs inquirendum est, an Episcopatus sit sacramentum nouum characterem iniiciens? Et in hac quæstione dico, Episcopatum non esse tantum per se sacramentum, vt fatentur supradicti Theologi à sacerdotio, & alijs distinctum; sed characterem separatim iniicere; ita tenent communiter nostri Iurisperiti ex Felino in capite *Sicut* tertio de simonia, ex Nauarro, & alijs quamplurimis. Probatum primò, quia attempta ordinis potestate, Episcopatum superiorem esse sacerdotio ex dictis manifestè constat. Nam Episcopus plures actus potest exercere, & sacramenta quædam ministrare, quæ non potest simplex sacerdos. Planè potestas hæc per ordinem Episcopalem confertur; ergo necessariò dicendum est, quod sit per se sacramentum, & characterem distinctum iniiciat.

Neque

Maior.
Armill.
Vasq.

Felin.
Nauar.

20

Soto.
Durand.
Palud.
Vasq.

Neque tollitur hoc fundamentum asserendo cum Soto, Durando, Paludano, & Vasq. solum ad prædictos actus extendi characterem sacerdotalem, qui antea ligatus erat, nam hoc frustra dicitur, cum constet, in ordine Episcopatus dari aliquam distinctam, & peculiarem potestatem à potestate sacerdotij, ut probat text. in cap. *Quannis.* 68. dist. & infra dicemus. Quæ quidem potestas novum characterem, & proinde sacramentum requirit. Neque etiam tollitur hæc nostra sententia dicendo, characterem sacerdotij extendi ad huiusmodi sacramentum. Nam aut prædicta extensio fit realitè, & idem est quod novus character: Si autem solum in significatione etiam additio illa significationis realis est, seu potius novus character. Ergo prædicta extensio nullo modo sustineri potest, ut latius conuincit Bellarm. d. cap. 5. vers. *Dicent.*

C. *Quannis.*

Bellarmin.

A

Deindè probo hanc nostram opinionem, quia ad omnia, quæ Episcopus dispensat ex vi ordinis Episcopalis, altiori gratia, & sanctitate indiget, cum sine gratia non dignè ministrentur; ergo fatendum est, tunc conferri, ut comprobant multi, de quibus Henric. libr. 10. cap. 7. §. 2. *Henric.* liter. E. constatque ex caeremonijs, quæ hoc significant Paul. 1. ad Timoth. 4. ibi, *Noli negligere gratiam, quæ in te est per impositionem manuum Presbyteri. i. Episcopatus, &c.* Imò ferè omnes auctoritates, quæ probant, ordinationem sacerdotalem esse sacramentum, de Episcopali etiam intelliguntur. Tandemque quia apud Sanctos, & scripturas ordo Episcopalis reputatur magis sacer, quam sacerdotium; ergo signum est, quod non solum fit sacramentum, sed quod novum iniiciat characterem à sacerdotio distinctum.

21

Henric.

1. ad Timot. 4.

C

PRIMA PARS

HVIVS RELECTIONIS

De Ecclesiastica Hierarchia.

EXPLICAVIMVS
 hisce quatuor proœmia-
 libus quæstionibus præ-
 cedentibus sacri nostri
 principatus, seu Ecclesiasticæ Hierar-
 chiæ originem, seriem, & rationem;
 quædam veluti in illis iacentes fun-
 damenta, quibus præsentis relectio-
 nis structura firmata firmior insurge-
 ret, & elegantior. Nunc ergo, vt eius-
 dem perfectior euadat cognitio, ope-
 rapretium erit tribus distinctis, & se-
 paratis partibus (quibus tota hæc re-
 lectio ad gloriam omnipotentis Dei
 absoluetur) singulos, quibus idem sa-
 cer principatus distinguitur gradus,
 singulis quoque circa vnumquemq;
 institutis disputationibus explicare,
 quamuis illos percurrere magis, quã
 asserere (ne in immensum crescat vo-
 lumen) scribendi ratio postulet. Licet
 autem Isidorus in præsentis, & in cap.
Perlectis. 25. distin. in explicandis his
 gradibus, & illorum officijs diuersum
 seruauerit ordinem, quam præsens
 desiderat institutum; nos tamen ab
 ipso Summo incipientes Hierarcha,
 nempe Romano Pontifice, qui supre-
 mum in hoc sacro principatu obti-
 net gradum, sequentes aliquãdo dig-

Isidorus

Anitatis, aliquando ordinis ratione ser-
 uata, sigillatim explanabimus, vt sic
 tandem contra impios nostræ fidei, &
 religionis nouatores appareat, Eccle-
 siæ Hierarchiam tot ministrorum gra-
 dibus mirabiliter distinctam quasi re-
 ginam circumdatavarietate à dextris
 Christi Domini sedere, quemadmo-
 dum in eius laudem Psal. 44. Regius
 Propheta cecinit.

Psal. 44.

DISPUTATIO I.

*De Romano Pontifice, seu Summo
 Hierarcha.*

Primum igitur, seu supremum
 gradum in Ecclesiastica Hie-
 rarchia, siue ordinis, siue iu-
 risdictionis potestatem, &
 dignitatem Ecclesiasticam spectemus;
 obtinet, vt iam supra tetigimus sum-
 mus, idemq; Romanus Pontifex; qui
 ex eo summus Hierarcha rectè pote-
 rit denominari. Cum enim vniuersa-
 lis totius Ecclesiæ principatus à Chri-
 sto D. in Petro quasi in petra funda-
 tus est Matth. 16. & Ioann. 21. & aliàs
 inquit Pontifex in cap. *Fundamenta*,
 de elect. lib. 6. non eidem personaliter

Mat. 16.

Ioan. 21.

C. Funda

mentis

tantum fuerit concessus; sed potius ut apud eiusdem successores in Ecclesia usque ad consumationem sæculi permaneret, Matth. 28. *Ecce vobiscum sum usque ad consumationem sæculi*, cap. *Solita*, de maiorit. & obed. *Extrau.* *Extrauagans Vnam sanctam*, eo titulo, *Vnam sanctam* & in §. sequenti apertius videbimus.

§. I.

Vtrum Romanus Pontifex sit Ecclesiastica Hierarchia caput?

SUMMARIUM.

- 1 *Diuisio presentis questionis assignatur.*
- 2 *Sacra Euangelij monimenta Concilia, Pontifices, & Sanctorum Patrum auctoritates, quibus probatur, Petrum fuisse a Christo institutum totius Ecclesie principem, ac supremum pastorem gregis sui, referuntur.*
- 3 *Locus Matth. 16. expenditur, & illustratur.*
- 4 *Quid in hac promissione, Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo clauis Regni caelorum, &c. contineatur?*
- 5 *Locus Ioannis 21. Pasce oues meas, explicatur.*
- 6 *Principatus D. Petri 28. prerogatiuis confirmatur, & ibi expenduntur.*
- 7 *Regimen D. Petri monarchicum esse ostenditur.*
- 8 *Obiectiones ponuntur, & ibi soluntur.*
- 9 *Vtrum primatus concessus Petro in vniuersos Christi fideles fuerit personalis, & quasi vitalitius, an certe perpetuo in Ecclesia per eiusdem Petri successores duraturus.*

- A 10 *Fundamenta, quibus probatur primatum Petri in Ecclesia esse perpetuo duraturum, annectuntur, & cauilationibus hæreticorum respondetur.*
- 11 *Quo pacto, & iure Pontifex Romanus in Petri primatum succedat, expenditur.*
- 12 *An Petri successores in totius Ecclesia vniuersali primatu sint Episcopi Romani.*
- 13 *Patres Græci partem affirmatiuam confirmantes referuntur.*
- 14 *Auctoritates Pontificum quibus eadem veritas stabilitur, recensentur.*
- B 15 *Nullum alium præter Romanum Episcopum esse verum Petri successorem in supremo Ecclesia primatu, demonstratur.*
- 16 *Vtrum Summus Pontifex, & Romanus Episcopatus sint diuino nexu coniuncti?*
- 17 *Quando, & quo casu Summus Pontifex potest Romani Episcopi titulum deponere?*

Q Vauis præcipuus huius questionis scopus, & intentio fit inuestigare, an Romanus Pontifex sit summus Hierarcha, seu supremum Ecclesie caput; quia tamen probari non potest, caput esse Ecclesie, nisi per legitimam successorem id acceperit ab aliquo quem Christus Dominus vniuersalium suarum pastorem instituerit. Primò inquirendum est, vtrum S. Petrus fuerit à Christo institutus totius Ecclesie princeps, ac supremus pastor gregis sui. Secundò, vtrum ea potestas fuerit quasi personalis, & vitalitia, ac cum ipso Petro expiratura; vel potius perpetuò in eius successoribus duratura? Tertiò, an Petri successores in sede Romana in totius etiam

etiam vniuersali primatu pariter succedant?

2 Quod ad primum attinet, id expressè docuerunt sacra Euāgelij monimenta Matth. 16. & Ioann. 21. innumerant tamen sæpissimè Matth. 16. Marc. 16. Luc. 22. Ioan. 1. & 13. & 20. Act. 2. & 3. & ad Galat. 1. Concilia definierunt Calcedon. Act. 3. Nycen. 2. Can. 4. & Nycen. 1. Canon. 39. de quibus fit mentio in cap. Concilia. 17. dist. tenuerunt Pontifices in cap. Solit. de maior. & obed. & in Extrauag. Vnam sanctam, eodem tit. inter communes, & in cap. Per venerabilem, qui fil. sint legit. Et semper prædicarunt omnes Patres tam Græci, quàm Latini, Clemens Romanus epistol. 1. ad Iacobum. Dionys. Areop. de diuinis nominib. cap. 3. Theoph. Antiochen. lib. 2. Allegor. in Euang. Marci. Hippol. in orat. de consumatione mundi, Origen. hom. 5. in Exod. & in Psal. 1. & hom. 17. in Lucam, & in cap. 6. ad Roman. Euseb. Alexan. serm. de poenit. Euseb. Cæs. Eccles. hist. lib. 2. cap. 13. & 14. Athan. epist. ad Telium Dorothe. Tyrius in synopsi. Basil. ad cap. 2. Isai. & in procemio de iudicio Dei in orat. 3. de peccato libr. 2. contra Eunomium, & in procemio præcept. Cyrill. Hierosol. cath. 2. & 11. & 17. Ephrem Syrus in panoplia; & de varijs tormentis inferni, in sermone de Transfiguratio Domini, Gregor. Naz. orat. 7. & 26. Epiphani. hæres. 51. & in Anchorato, Chrysost. orat. 5. in Iudæos, orat. encomiastica in Petrum, & Paul. Homil. in Petrum Apost. & Eliam hom. 33. in Matth. & 83. in eundem 87. in Ioan. 80. ad pop. Antioch. 9. de poenit. & in Psal. 50. Philo Carpath. in Cant. Nilus in epist. ad Eu-

seb. & in epist. ad Magnam, Cyrill. Alex. lib. 2. in Ioan. cap. 12. & libr. 4. cap. 28. lib. 10. cap. 41. lib. 12. cap. 64. & lib. 14. Thesauri, cap. 2. Item ex eisdem Græcis Cassian. Maximus Constantin. Paul. Emiffen. Basil. Diaconus, Isidor. Pelusiota, Sozomen. Theodor. Basil. Seleucius, Victor. Antioch. Iuuenalis Episcopus Hieros. Andr. Cæsar. Procop. Garc. Andr. Cret. Euagrius Topsiomius, Ioan. Damascen. Theophylact. Psellus Reumeni, Euthym. & alij, quorum loca vide per otium citata in locis suprâ. E Latinis verò pauciores referam, quia affectu erga Romanam sedem, magis suspecti fortasse poterūt haberi. Antiquissimus est Tertull. de præscript. heret. cap. 22. de Monogamia, cap. 8. de pudicitia cap. 21. Cyprian. epist. 40. & 55. 69. 70. 71. 73. de vnitatē Eccl. Cathol. in exhortat. ad martyr. cap. 11. Zenoueronen serm. de Circuncisione, Hilar. in Psal. 131. in Matth. Can. 16. Ambros. serm. 11. de mirabil. sermon. 47. serm. 68. & in cap. 24. Luc. in cap. 1. & 2. ad Galat. in 12. iucundæ ad Corinth. Hieronym. in Psal. 13. in 16. Matth. in 2. ad Galat. lib. 1. aduersus Iouin. lib. dialog. contra Pelagianos, cap. 4. epistol. 54. ad Marcellam epistol. 89. ad August. cap. 2. August. quæst. vet. & noui testam. q. 75. tract. 56. in Ioan. & 124. de Baptismo contra Donatistas lib. 2. cap. 1. serm. 5. in festo Petri, & Pauli libr. retract. cap. 22. Paulin. Max. Chrysolog. Arnob. Eucher. Leo, Prosper. Cassiodor. Hildephons. Aloselm. Beda Eulogius, Petr. Damian. Anselm. Rupert. Bernard. Laurent. Iustin. & alij videri possunt apud eundem Coccium, Bellarm. & Soar. suprâ.

Tanto

3. Tanto auctoritatis pondere veritas ista, quæ de fide est, fulcitur; sed quia ex duobus præsertim scripturæ testimonijs euidenter elicitur, vtrūque breuiter expendemus, & illustrabimus. Primum est Matth. 16. cum Christus rogauit discipulos suos; *Quem dicunt homines esse filium hominis, &c.* Et respondenti Petro, *Tu es Christus filius Dei viui, Dominus reddidit, Beatus es Simon Barjona, quia caro, & sanguis nō reuelauit tibi, sed Pater meus, qui in cælis est: Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam. Et quodcumq; ligaueris super terram, erit ligatum, & in cælis. Et quodcumque solueris super terram, erit solutum, & in cælis.* Quem locum omnes Patres, & Ecclesiæ Doctores intellexerunt de totius Ecclesiæ principatu à Christo Domino ob egregiā fidei confessionem Petro promisso. Sed Christi hoc testimonium, quia celebre in hac materia adhuc minutius concidamus. Interrogauerat Dominus vniuersim à discipulis, quænam esset apud homines de illo existimatio? Illis verò longè à veritatis scopo aberrantibus, aut Heliam, aut Ieremiam, aut Ioannem Baptistam, aut similem alium Prophetam Christum esse opinantibus; tandem à discipulis suum hac de re requirit iudicium: *Vos autem, quem me esse dicitis?* Tunc vnus Petrus instar omnium, seu tanquam os omnium Apostolorum (vt ait Chrysostr.) quæstioni pro omnibus satisfacit, *Tu es Christus filius Dei viui.* Quibus verbis altissima fidei confessio, & professio continetur. Confiteretur enim Apostolus Christum Deum non purum hominem, sed Deum simul, & hominem esse; vtramq; enim

naturam in eadem persona subsistentem nomen, Christus, & vt secundam personam Trinitatis magis exprimeret, insuper Dei filium illum appellat. Plurimum fecit Christus hanc Petri confessionem; tum quia primam omnium, quam in Euangelio legimus de hac materia; tum quia publicam, vt potè in communi coetu, & collegio Apostolorum, tum quia de abditissimis mysterijs Trinitatis, & Incarnationis; tum denique, quia ceteris hallucinantibus, solus Petrus scopum attingerat veritatis, & alios suo exemplo ad credendum docuit. Hanc ergo Petri confessionem, vt Christus cōdigno præmio afficeret, non solum reddidit ei laudem pro laude, *Beatus es Simon Barjona, &c.* sed insuper amplissima præmij promissione remunerauit; *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, super hanc petram edificabo Ecclesiam meam; & tibi dabo clauis Regni cælorum, &c.*

Si verò inquiras, quid in hac promissione contineatur? Respondeo contineri, & polliceri Petro summum Pontificatum Ecclesiæ Christi, & verbis adeò perspicuis, vt mirum sit inueniri homines Christianos, qui in re adeò manifesta hallucinentur. Ad illorum verò confutationem sola verborum Christi ponderatio sufficit: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram, &c.* vbi Chrysostr. *Quem admodum, inquit, Pater tibi dedit, vt me cognosceres, sic ego tibi dabo clauis regni cælorum.* Et D. Leo serm. 3. assumptione sua ad pontificatum: *Sicut, inquit, meus Pater tibi manifestauit diuinitatem meam; ita ego tibi notam facio excellentiam tuam, quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam: hoc est, cum ego sim inuolabilis petra, ego*

Chrysostr.

Chrysostr.

D. Leo.

ego

ego lapis angularis, ego fundamentum, tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, ut quae mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia. Super hanc petram. Quid vero nomine petrae hoc loco sit intelligendum, ambigitur. Vera tamen, & communis expositio Patrum est; petram hinc significare ipsum Petrum; in quo tanquam in firmissimo saxo, & fundamento, fundavit Ecclesiam, hoc est, ut ab illo sustentaretur, & gubernaretur. Hanc enim emphasim continent verba illa Christi: *Tu es Petrus, &c.* hoc est, super te, tanquam super petram Ecclesiae erigam aedificium; ad hunc enim modum Angelus Lucae i. nominis IESVS, rationem reddidit; *vocabis nomen eius IESVS, ipse enim saluum faciet populum suum:* & D. Ambros. loquens de Petro: *Recte, inquit, meretur consortium nominis petrae, qui meretur, & operis;* Theophylactus, *Remunerat, inquit, Dominus Petrum dans illi magnam mercedem; quod supra eum suam aedificabit Ecclesiam.* Tandem, ut plures alios omittam Patres, quos latissimè noster Soarius in defensione fidei contra regem Angliae lib. 3. c. 10. & tract. de fide disput. 10. sect. 1. n. 13. refert, vnum tantum refero Athanasium in epistola ad Felicem Papam; *Tu es, inquit, Petrus, & super fundamentum tuum Ecclesiae columna, id est, Episcopi sunt firmatae.* Haec de primo testimonio supremæ potestatis promissionem continens.

Secundum habetur Ioan. 21. quando Christus Dominus ascensurus ad Patrem, promissionem suam Petro factam, in praedicto Matthæi loco post trinum amoris erga se examen adimplevit, dicens semel, atque iterum:

Pasce agnos meos: & tertio, Pasce oves meas: verbum enim, *pascere*, in scriptura sacra, sæpissimè usurpatur in ea metaphorica significatione, ut idem valeat, quod regere, gubernare, omniaque pastoris, & rectoris munia obire, ut patet ex prima Petr. 5. *Pascite, qui in vobis est, gregem Dei providentes non coactè, sed spontaneè secundum Deum.* 2. Regum. 5. *Tu pasces populum meum Israel,* & in huius metaphoræ explanationem illicò, subiungitur. *Tu eris dux super Israel.* Et cap. 7. dicitur, simili quoque modo; *Nunquid loquens locutus sum ad vnam de tribubus Israel: & paulo post in declarationem subiungitur. Ego tuli te de pascuis sequentem greges, ut esses dux super populum Israel, quibus apprimè concinnit Psalm. 77. Et elegit David seruum suum, & sustulit eum de gregibus ovium, de post fetantes accepit eum pascere Iacob seruum suum, & Israel hereditatem suam: De Christo etiam Domino dictum est Isaia 40. Sicut pastor gregem suum pascet; locum ita intellexit Cyrillus lib. 11. in Ioan. cap. 64. In singulis, inquit, confessionibus variatis parum verbis, audiuit rationalium ovium curam sibi esse habendam. Augustin. similiter serm. 62. de verbis Domini exponens illa verba, *Pasce oves meas.* Curæ pastorum in pascendo oves opponit obedientiam ovium præstendam ipsis pastoribus; *Pertineat, inquit, ad nos cura, ad vos obedientia, ad nos vigilantia pastoralis, ad vos humilitas gregis.* Ambros. quoque in eandem conspiravit sententiam lib. 10. in Lucam cap. 24. ad finem. *Iam nos agnos, inquit, ut primò, nec oviculas, ut secundo, sed oves pascere iubetur perfectiores, ut perfectior gubernaret.* Et Euthym. ad eundem locum Ioannis idem cœsivit: elegantissi-*

Luc. 1.

D. Ambr.

Theoph.

Soar.

Athanas.

5.

Ioan. 21.

1. Petr. 5.

2. Reg. 5.

Regum 5.

Psal. 77.

Isaia. 40.

Cyrill.

August.

Ambros.

Euthym.

Bernar. gantissimè tamen, & luculenter Bernardus id exponit 2. de Considerat. ad Eugenium cap. 8. *Non modo ouium,* inquit, *sed & pastorum, tu vnus omnium pastor;* vnde id probem, quæris? ex verbo Domini, cui enim, non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum, sic absolutè, & indiscretè totæ commissæ sunt oues: *Si me amas Petre pascè oues meas,* quas? illius, vel illius populos, ciuitatis, aut regionis, aut certi regni: *Oues meas,* inquit, *cui nõ planè nõ designasse aliquas, sed assignasse omnes?* Nihil excipitur vbi distinguitur nihil. Et fortè præsentès cæteri condiscipuli erant, cum committens vnitatè omnibus commendaret in vno grege, & vno pastore, &c. Idem fuit semper reliquorum Patrum de prædictis verbis iudiciam, & sensus, vt videre est apud Doctores citatos, ac in proprijs ipsorum locis, & commentarijs.

6 Confirmatur eadè veritas ex 28. prærogatiuis S. Petro assignatis per sacras literas, & Ecclesiæ Doctores. Prima, mutatio nominis. Secunda, primus locus inter Apostolos cum ab Euāgelistis nominantur. Tertia, ambulatio super aquas. Quarta, prima reuelatio de Trinitate. Quinta, stabilitas dignitatis suæ. Sexta, solutio tributi vna cum Christo. Septima, miracula à Christo edita in Petri piscatione. Octaua, peculiaris Christi oratio pro eius fide. Nona, prima Christi resurgentis apparitio illi facta. Decima, primo loco pedes eius Christus lauat in cœna. Vndecima, soli Petro Christus mortem prædixit. Duodecima, proponit electionem Matthiæ in locum Iudæ. Decimatertia, primus Euāgelium promulgat. Decimaquarta, primum miraculum in confirma-

tionem fidei patrat. Decima quinta, A tanquam supremus iudex Ananiam, & Saphiram verbo suo morti adiudicat, & addicit. Decima sexta, sollicitudo eius super omnes fideles. Decima septima, primus euangelizat gētibus. Decima octaua, oratio totius Ecclesiæ pro eo carcerato. Decima nona, primus loquitur, & sententiam dicit in Concilio. Vigesima à sancto Paulo aditur, vt maior. Vigesima prima, solus à Christo baptizatus. Vigesima secunda, solus à Christo Episcopus ordinatus. Vigesima tertia, B primum Hæresiarcham detexit, damnauit, extinxit. Vigesima quarta, solus Romæ sedem collocauit. Vigesima quinta, Christus illi apparens dixit, *Venio iterum Romam crucifigi,* ac si in Petro vicario suo ipse foret crucifigendus. Vigesima sexta, quas fundauit Ecclesias eas solùm antiquitas habuit primas, & patriarchales. Vigesima septima, festum Cathedræ Petri. Vigesima octaua, in literis formatis, seu canonicis, post Trinitatem Petri nomen C iussum est apponi ab antiquis Patribus Cōcilij Chalcedon. Harum omnium prærogatiuarum probationem lege in Bellarm. citato à cap. 17.

Cæterum quia politici (quo mōstro- rum genere nostra sæcula scaturiunt) ægrè ferunt, quòd vnus in toto terrarum orbe, per quem diffusa est Ecclesia dominetur; prædictam veritatem secundo confirmo ostendens regimè Monarchicum optimum esse, ac omnium præstantissimum, proindèque à Christo Domino, qui summa sapientia est, & probè nouit omnia fortiter, ac suauiter disponere in Ecclesia sua relictum. Et in hac veritate non solùm Catholici, sed etiam fidei om- nino

Bellarm.

7

Homer. nino expertes conueniunt. *Homerus*
Herodot. ergo *Iliados* 2. *Herodotus* lib. 3. *Eur-*
Euripid. *ripid.* in *Andromache* act. 2. *Isocrates*
Isocrat. in *Nicoche*; *Plato* in *Politicis*, *De-*
Plato. *mosthenes* *Olymp.* 2. de *Philip.* *Arist.*
Demosth. 8. *Ethic.* c. 10. in 3. *Politico.* c. 5. & 12.
Aristot. *Metaph.* in fine; *Sirinus* apud *Stobeu*
Sirinus. *ferm.* de *Monarchia*; *Seneca* lib. 2. de
Seneca. *benef.* c. 20. *Lucan.* lib. 1. *Plutarch.* de
Lucan. *tribus* generibus *reip.* *Dionysius* *Cas-*
Plutarc. *fius* lib. 44. *Roman.* *historiæ*, *Iustinus*
Dionys. *Martyr* *orat.* ad gentes, *Euseb.* *Cæsa-*
Iust. mar. *riens.* de *laudib.* *Constântini*, *Athanas.*
Cæsariës. *oratione* contra *Idola*: *Chrysof.* *ho-*
Athanas. *mil.* 34. in 1. ad *Cor.* *Theodoret.* lib. 3.
Chrysof. de *Angelis*, *Euthymius* in *panoplia*
Theodor. *tit.* 1. *Cypria.* lib. 1. de *idolorû* *vanita-*
Euthym. *te*; *Hierony.* *epist.* 4. c. 6. quæ *habetur*
Cyprian. in *cap.* *In apibus.* 7. q. 1. *S. Thom.* 1. p.
Hieron. q. 53. ar. 5. & q. 103. art. 3. *plura* *videri*
S. Thom. *possunt* apud *Ioannem* *Bodinû* lib. 6.
Sander. c. 4. & *Nicolaum* *Sanderû* de *visibili*
Bellarm. *Monarchia* *Eccles.* d. lib. 3. c. 3. & *Bel-*
Sear. *larm.* & *Soarez* *citatis* *locis.* *Naturalis*
quoq; *ratio* *id* *ostedit*, *quia* *virtus* *vni-*
ta *fortius* *agit*: *vnde* *maior* *est* *potetia*,
vbi *vnus* *tâtum* *gubernat.* *Propterea*
cõstat *monarchias* *diuturniores* *sẽper*
fuisse *Democratijs*, & *Aristocratijs*,
quæ *in* *summis* *periculis*, *extremisq;*
Reip. *temporibus*, *quasi* *in* *Monarchiã*
coalescebant, *vt* *se* *facilius* *tuerentur*
vnum *principẽ*, *ad* *quem* *rerû* *summa*
spectaret *eligentes*, *quẽ* *Romani* *ap-*
pellarunt *dictatorem.* *Deindẽ* *totius*
vniuersi *regimen* *est* *monarchicum*,
nempẽ *vnius* *omnipotentis* *Dei* *pro-*
uidentia *administratum.* *Inter* *Ange-*
los, *præter* *Deum*, *semper* *vnus* *fuit*
princeps, & *caput* *cæterorum*, *in* *Ec-*
clesia *triumphante*, *quæ* *ex* *Angelis*,
& *beatis* *hominibus* *constat*, *vnus* *est*
Christus *Monarcha* *supremus*: *in* *mi-*

A litante *quandiũ* *apud* *idem* *Christus*
egit. *Monarchiam* *habuit*: *vndẽ* *cum*
eadem *perseueret* *hodiẽ* *Ecclesia*, *idẽ*
in *ea* *regẽdi* *modus* *perennabit*, *cum*
præsertim *constet* *ex* *sacris* *literis*,
etiam *in* *Synagoga* *vnum* *in* *sacris*
summum *Pontificem*, & *supremum*
principem *fuisse*, *quæ* *tamen* *figura*
tantum *fuit*, & *Christiana* *Ecclesia*
multo *imperfectior*, *Exodi.* 18. & *Num.* 17.
mer. 17. & *habetur* *in* *cap.* *Per* *venera-*
bilem, *qui* *filijs* *sint* *legitimi.* *Neque* *in-*
 B *conuenientia*, *quæ* *aliqui* *nouato-*
res *solent* *opponere* *alicuius* *momẽ-*
ti *existimanda* *sunt.* *Quia* *si* *dicant*
vnum *hominem* *non* *posse* *sufficien-*
ter *providere* *toti* *orbi* *terrarum*, *di-*
cimus *per* *se* *immediatẽ* *non* *posse*
sicut *nullus* *Monarcha* *sæcularis* *per*
se *administrat* *omnes* *imperij* *sui* *re-*
giones; *posse* *tamen* *per* *alios* *imme-*
diatẽ, *per* *se* *vero* *mediatẽ*, *sicut* *Moy-*
ses *à* *senioribus*, & *idoneis* *ministris*
adiutus *Exodi.* 18. *Sivero* *replicabũt*,
 C *blacterantes* *nunquam* *fuisse*, *nequẽ*
nostris *temporibus* *esse* *vnum* *pro* *to*
to *orbe* *terrarum* *Monarcham* *tem-*
poralem: *imprimis* *mendacij* *eos* *cõ-*
uincimus, *si* *de* *Adami* *ætate* *loquan-*
tur; *deinceps* *facilẽ* *concedemus* *id*
non *expedire* *in* *dominio* *temporali*,
cum *sit* *adeo* *naturale* *hominibus* *va-*
rio *legum*, *morum*, *institutorumquẽ*
ritu *viuere*, *quæ* *ab* *vno*, *eodemquẽ*
Principe *difficile* *possent* *approba-*
 D *ri*, & *difficilius* *quidem*, *vt* *eos* *secũ-*
dum *consuetudines*, *legesque* *rege-*
ret, *etiam* *per* *Palatinos*, *Curialesquẽ*
suos *ministros* *comprehendi*; *non*
ita *tamen* *in* *spirituali* *regimine*, *vbi*
sicut *est* *vnus* *Deus*, *ita* *vna* *fides*,
vnum *baptisma*; & *omnes* *idem* *sa-*
piunt, & *dicunt.* *Hæc* *noş* *hac* *de* *re*

obiter attigimus; loculentissimè tamen tractatâ vide, & propugnatam apud Bellarm. lib. 1. de Põtifice Romano, Soarium de fide disputatione 9. sect. 6. & lib. 3. contra Anglicanos errores à cap. 10. nec non apud Coccium tomo 1. Thesaur. cathol. lib. 7.

8.

His non obstantibus opponet aliquis, primò, Petrũ non fuisse iurisdictione, dignitate, aut potestate superiore cæteris Apostolis, sed ætate, & vocatione, ac ordine principẽ. Respondeo tamẽ probabile esse ex Epiphano Andrea fuisse maiorem natu, eundẽq; prius vocatũ, vt sumitur ex Ioãnis 1. concedo quidẽ ordine Principem fuisse, nõ tamẽ ordine sedẽdi, aut numerãdi; Christus enim, qui Petrũ ordine principẽ inter reliquos cõstituit huiusmodi præeminẽtias politicas non instituit, sed regimẽ, & subordinationẽ inter Ecclesiæ suæ membra in perpetuum fundauit. Secundò verba illa, *Pasce oues meas*, iuxta plurimorũ Patrũ doctrinã omnibus Apostolis, & Ecclesiæ pastorib; dicta fuisse; & illa, *quodcumq; ligaueris, &c.* aliàs prolata fuisse à Christo in numer. plurali, ad omnesq; Apostolos directã: ergo indẽ nõ benẽ colligitur Petri suprema potestas, & præcipat^o Respondeo PP. qui ita exponũt priora verba solum asserere, quod reliquis cõueniãt, per quandã proportionẽ; Petro verò, vt exemplari, vniuersalis enim pastor non excludit particulares pastores, quorũ singulis nõnullæ oues cõmendãtur, vt in 1. Petri. 5. habemus; *Pascite, qui in vobis est gregẽ Dei*; Non enim dixit, nisi cum restrictione, *qui in vobis est*, Petro tamen absolutè, & indiscretè, totæ commissæ sunt oues, vt supra

Bernard.

Bernard. aiebat. De potestate ligãdi,

atque soluendi, etiam constat eodem modo datam esse reliquis dependẽter à Petro, vt Leo Papa epist. 89. c. 1. & Anselm. in 16. Matth. cum alijs Patribus exponunt. Tertio verba illa, *per hanc petrã*; nõ designare Petrũ, sed Christũ, vt exposuit Aug. ergo malè indẽ colligimus fuisse Petrũ Ecclesiæ fundamentũ, quod est solus Christus Iesus, vt Apostolus dixit 1. ad Cor. 3. Respondeo August. lib. 1. retract. c. 21. non aliam asserere rationem suæ expositionis, nisi istã: *Non enim dictũ est illi: tu es petra, sed tu es Petrus: petra autem erat Christus*: vnde totã expositionẽ fundauit indifferentia vocis, quæ tamen nulla est in Hebræa, & Syriaca, & ideò in vtroq; loco est *Cephas*, propterea Augustinũ hebraicè nescientẽ in hoc loco debemus excusare, præsertim, quod ipse subiũgit. *Harũ autem duarum sententiarum, quæ sit probabilior eligat lector*. Igitur nos optione data à tanto Doctore, eligamus eiusdẽ quidem sententiam, sed priorem, & meliorem, in qua sapuit cum multis, præcipuè cum magistro suo Ambrosio, vt ibidem ipse confessus est.

C

Secundũ quod proposuimus inuegandũ est, vtrũ iste primatus cõcessus Petro in vniuersos Christi fideles fuerit personalis, & quasivitalitius, an certè perpetuò in Ecclesia per eiusdẽ Petri successores duraturus? Ratio tamẽ quæ probat debuisse à Christo institui in Ecclesia sua primatũ, vnũq; visibile caput, probat etiam huiusmodi primatũ esse debere perpetuũ per legitimos successores primi pastoris, ne in Ecclesia mortuo Petro maneret perpetuò à Cephalã, & decapitata, aut mōstruosa, si plura capita recognosceret. Deindẽ mod^o ipse institutio-

Leo Papa

Anselm.

August.

1. ad Corinth. 3.

Ambros.

9

Leo

tutionis à Christo seruatus ostendit eius intentionem circa perpetuitatē istius primatus vniuersalis, postquam dixit Petro, *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam; illicò subiicit: Et portæ inferne praeualebunt aduersus eam.* Pollicitus collatę dignitatis perpetuitatem, nam frigidè connecteret cum fundatione supra Petrum, ipsius Ecclesię in abstracto, vt ita dicam, immobilitatē, nihil enim ad Petrum talis immobilitas attinebat, sed ea, quæ foret coniuncta cum ipso per se, vel per suos successores sustentate, & regente Ecclesiam. Id quoque insinuāt euidenter verba, *Pasce oues meas;* officium enim pastoris est ordinarium, & perpetuum, quādiū manet ouile; præsertim cum Dominus oues suas in discriminatim Petro commēdauit, nulla temporis, aut loci adhibita limitatione; vnde Chrysostr. homil. 55. in Matthæi in rem nostram, ita verba Domini interpretatur, *Apertè, inquit, hic prædixit magna eorum, qui credituri, & erant, & sunt, multitudinem fore, & sublimiora sapere ipsum facit, & Ecclesie pastorem cōstituit.* Hoc ipsum docet in lib. 2. de sacerdotio desertis, imò aureis verbis: *Quam, inquit, de causa ille sanguinem effudit suum? certe, vt pecudes eas acquireret, quarū curā, tum Petro, tum Petri successoribus cōmittebat.* Non poterat quidē verbis clarioribus huius principatus explicare perpetuitatem: sed elegātissimus Latinorū Leo sermon. 2. de anniuersario assumption. suæ loculētius id expressit: *Manet, inquit, dispositio veritatis, & beatus Petrus in accepta fortitudine petra perseverans, suscepta Ecclesie gubernacula non reliquit, perseverat videlicet Petrus, & viuit in successoribus suis.*

Verum vniuersalis totius Ecclesię principat⁹ à Christo D. in Petro, quasi in petra fūdat⁹ est Matt. 16. & Ioan. 21. vt aliàs inquit Pōtif. in c. *Fundamenta* de elect. in 6. non eidē personaliter fuisset tātū cōcessus, sed potius apud eiusdē successores in Ecclesia vsq; ad consumationem sæculi permaneret, quia, vt ostēdimus, hoc imprimis colligitur ex fine, & natura ipsius principatus, qui non magis erat necessarius Ecclesię, viuentē Petro, quā mortuo illo. Secūdo ex auctoritate illa Christi

A Matt. 28. *Ecce vobiscū sum omnibus diebus vsq; ad cōsumationē sæculi.* Probatq; tandē Pōtif. in cap. *Solita*, de maiorit. & obed. ad finē, & in Extrauag. *Vnam sanctā* eod. tit. inter cōmunes. Et facit auctoritas Leuitici, quā explicat tex. in cap. *Per venerabilē*, qui filij sint leg. cū multis alijs, de quibus Cano de locis theolog. lib. 6. c. 3. Bellarm. & Soar. citatis locis; & pluribus fundamentis, tum à ratione, tū à iuris auctoritatib. tum ab antiquitate desumptis, idē cōprobat Boetius antiq. Eccl. syntag. 7. de Hierarch. Frācis. Leon in suo thesauro fori ecclesiast. de potesta. Papæ c. 1. Aretin. de præexcellētia, & iurib⁹ Papatus Romani animadu. 1. Giererus in specul. iuris Pōtif. & Cæsarei, de potestate Pōtif. c. 1. Neq; inter alia quæ hæretici huic veritatj obijciunt obstat; quod si Romanus Pontif. primū ecclesiasticæ Hierarchiæ locū haberet, Petroq; legitimè succederet, vniuersalis Pontif. seu Episcopus rectè posset appellari, quod tamē prohibet Cōc. Africanum in c. *Primæ sedes*. 99. dist. ibi. *Vniuersalis autem, nec etiam Romanus appelletur.* Eundemque titulum Gregorius primus respuit, & prohibuit appellari in capite vltimo eadē

10

Mat. 16.
Ioan. 21.
C. Funda
menta.

Mat. 28

C. Solita.
Extrau.
Vnam san
ctam.

C. Per ve
nerab.
Gano.
Bellarm.
Soar.

Boetius.
Leon.

Aretin.
Gierer.

Cōc. Afrī
can.

Gregor. 1.

C. Prima

dist. Respondeo verba illa dicti capituli *Prima* non esse Cōcilij, à quo textus fuit desumptus, quia ibi non reperiuntur, sed Graciani Compilatoris, qui ea appōsuit propter duo capita sequentia. Vel verius dici potest ideò Summum Pontificē vniuersalem pastorem dici non posse, quod singulis Ecclesijs vt proprius cuiusque rector non præsfit, in alio autem sensu meritò talem appellari posse, imò, & alijs varijs titulis, vt ex multis comprobatur Bellarm. d. lib. 2. c. ultimo, quanuis enim D. Gregorius illum titulū respueret, vt suprā diximus, id tamen nō fecit ex ratione, quam tex. ibidem reddit, & explicat Felin. in cap. 1. col. 2. de Constitutionib. vt scilicet Ioannem Constantinopolitanum, qui se vniuersalem præsulem Ecclesiæ appellabat, humilitatis exemplo ad deponendū similem titulū promoueret.

Bellarm.
D. Greg.

Felinus.

II

Cæterum quærunt in proposito Doctores ad maiorē huius veritatis explicationē, quo pacto, & iure Pontifex Romanus in Petri primatum, & primū Ecclesiasticæ Hierarchiæ gradū succedat? in quo aliqua ex multis, quæ illi inuoluunt, distinctè à nobis sunt obseruanda. Primū est Petri successorē absolutè loquendo de iure diuino, & ab ipso Christo immediatè principatū accipere. Nam cum suprā ostensum fuerit principatū nō personaliter in Petro fuisse institutū, sed vt in successoribus eius vsque ad confirmatōnē sæculi perduraret; euidēter cōsequitur talē successorē ex ipso iure diuino primatū habere: vnde si Romanū Pontificē accipiamus, quaten⁹ successor Petri est, & ab Ecclesia, tāquā talis receptus (non disputādo interim, quo iure talis sit) veritas est ca-

tholica illū de iure diuino esse caput; & pastorem totius Ecclesiæ, ab ipso Christo immediatè primatū accepisse, vt loquendo de Ecclesia Romana probat tex. in cap. *Sacrosancta*. 22. dist. cap. *Rogamus*. 24. q. 1. c. *Dammamus*, de summa Trinit. cū multis alijs, quibus aduersus impios nostri tēporis hæreticos, id latè cōprobat Pigh. de Ecclesiast. Hierar. lib. 3. c. 12. Ruffus in apologia contra Molinam à principio, & per totū, Bellarm. d. cap. 12. Soar. de fide disp. 10. sect. 1. n. 15. plures relati à Senedo collest. 11. à n. 4.

C. Sacros.
C. Rogamus.
C. Dammamus.
Pigh.
Ruffus.Bellarm.
Soar.
Senedo.

B

Tertiò denique à nobis inuestigandum est. Vtrū Petri successores in totius Ecclesiæ vniuersalis primatu sint Episcopi Romani? patet iam ex dictis vnum debere esse in Ecclesia visibile caput, cū ea perpetuò duraturū, eaq; Petro collatā primò à Christo Domino potestatē, vt in eius successoribus perennaret; modò probare contendimus Petri successores in eadē potestate esse Romanos Episcopos. Cōcilia generalia id expressè definiunt, Nicænum 1. canon. 39. Arabico: *Ille, inquit, qui tenet sedem Romæ caput est, & princeps omnium patriarcharum, quādoquidem ipse est primus, sicut Petrus, cui data est potestas in omnes principes Christianos, & omnes populos eorum, vt qui sit vicarius Christi Domini nostri super cunctos populos, & vniuersam Ecclesiā Christianam, quicumque contradixerit à Synodo excommunicatur.* Secūdū est Cōstantinopol. in epist. apud Theodoret. lib. 5. hist. c. 9. vbi dicit, *se Cōstantinopolī congregatū ex mandato literarū Pōtificis, fatetur q̄ Romanā Ecclesiā caput esse; se vero mēbra.* Tertiū apud Euagriū lib. 1. histor. c. 4. dicit, *se deponere Nestoriū ex mandato Cælestini Romani Pontificis,*

22

C

Conc. Nic.
can.

Conc. Constant.

D

Cōc. apud
Euagr.

in epistola ad eundem Pontificē scribit, causam Ioānis Patriarchæ Antiocheni, eo quod esset magis perplexa ipsius Cęlestini iudicio fuisse à Cōcilio reservatā. Quartū, quod est Chalcedonense act. 1. 2. & 3. sæpè vocat Leonem vniuersalis Ecclesiæ Pontificem. Quintum in causa Authimi Cōstantinopolitani congregatum fateatur se obedire, & communicare Apostolicæ Romanę sedi. Sextum est septima synodus generalis, quæ actione 2. recipit, & probat epistolam Adriani Papæ ad Tharasium, in qua sedem Romanam obtinere primatum per totum terrarū orbem, esseq; Ecclesiarū omniū Dei caput, affirmat. Septimū est Lateranense sub Innocentio 3. in quo Græci, & Latini vnanimiter c. 5. Romana, inquit, Ecclesia disponente Domino, super omnes alias ordinarię potestatis obtinet principatum, ut potè mater vniuersorum Christi fidelium, & magistra. Octauū est Lugdunense sub Gregorio X. vt habetur in cap. Vbi periculum de electione in 6. in quo similiter Græci, & Latini concorditer vocant, Romanum Episcopum Vicarium Christi, successorem Petri, & rectorem vniuersalis Ecclesię. Nonum denique à Græcis quoque, & Latinis cōflatum Florentiæ. Definimus, inquit, sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum orbem tenere primatū, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusq; Ecclesię caput, & omnium Christianorum patrem, ac doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiā à Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, &c. Nil potuit dici melius, nil clarius, lo-

cus tergiuersādi, & Græcis, & Latinis hæreticis adēptus est, si modo quidquam sapiunt; neque palam Spiritui Sancto resistunt. Quinque alia Concilia generalia prætermitto, quia nec à Lutheranis tanquā recētiora, neq; à Græcis, eò quod ipsi nō interfuerint recipiuntur: Catholici tamē ea viderint. Primū enim est Lugdunense sub Innocentio 3. vt habetur in cap. 1. de homicidio in 6. Viennense sub Clem. 5. vt habetur in Clementin. vnica de sūma Trin. & fide cath. Constantiēs. sess. 8. & 15. Lateranēs. sub Leone 10. sess. 11. Trid. sess. 14. c. 7. & sæpè alibi. Idē confirmāt omnes Patres Græci, quorū loca tantūmodò insinuabo, vt ea curiosus per otīū consulat: Ignatius in inscriptione epistolæ ad Roman. Polycarpus apud Hieron. de viris illustribus, in eodē Polycarpo. Irenæus lib. 3. c. 3. Origen. apud Eusebiū lib. 6. c. 12. Idē Eusebius Cęsar. lib. 7. c. 28. Athanas. apolog. 2. contra Arianos, & in epist. ad Marcū Papā: idē cū omnibus Episcopis Aegyptiorū, Thebædorū, & Lybiorū in epist. quæ extat tom. 1. Cōciliorum ad Felicem 2. Papā, Basilius Rag. epist. 52. ad Athan. Greg. Naz. orat. 23. & orat. 42. Chrysof. in epist. ad Innoc. Papā, Cyrillus Alex. epist. ad Cęlestin. Papā, Theodoret. epist. ad Leonē Papā; & alij recentiores omnes, vt videre est apud Coccīū lib. 7. ar. 6. Facile subscribunt Latini, Tertullian. lib. de præscript. aduersus hæreticos cap. 36. & lib. de pudicitia cap. 1. Cyprian. epist. 52. 45. 55. 67. Ambros. de excessu Satyri, & ad cap. 3. primæ ad Timotheum, & in epist. 78. & 81. optatus Mileuit. libr. 2. aduersus Parmenian. Hieronym. epistola 57. & 8. ad Demitriadem;

Cōc. Lugdun.
Cap. 1.
Cōc. Vienn.
Constant. Lateran.
Trident.
13.
Ignat.

Polycar.
Irenæus.

Origen.
Cęsariēs.
Athanas.

Basil.
Naziāz.
Chrysof.
Cyrill.
Theodor.

Coccius.
Tertull.

Cyprian.
Ambros.

Mileuit.
Hieron.

- cap. 9. & 16. ad Principiam, cap. 3. & lib. 3. aduersus Ruffinum, cap. 5. & 6. **A**
- August.* Augustin. contra Iulianum Pelagianum lib. 1. cap. 4. libr. 2. contra Pelagium, & Cælettium, cap. 17. epistola 157. & 162. 106. 165. & alij propè infiniti apud eundem Coccium, Soariū, Bellarm. Sanderum de Visibili Monarchia Ecclesiæ libr. 6. & Albertum Pighium de Hierarchia Ecclesiastica lib. 3.
- Coccius.*
Soar.
Bellarm.
Sander.
Pighius.
- 14 Denique eadem veritas stabilitur auctoritate Summorum Pontificum à quibus abest vsurpationis iniustæ suspicio, quia eorum plures faere viri sanctissimi, & integerrimi, vt hæretici quoque fatentur, de illis, qui vsque ad annum ccc. floruerunt. Primatum ergo Romanæ sedis disertè asserit
- Cle. Papa*
Anaclet.
Euarist.
Alexand.
Pius.
Anicetus.
Victor.
Zepbir.
Calistus.
Lucius.
Marcel.
Luzebius
Melchi.
Marcus.
Bellarm.
- Clemens epistol. 1. Anacletus epistol. 3. Euaristus epistola prima, Alexand. epistola 1. Pius epistola 1. Anicetus epistola 1. Victor. epistol. 1. Zephirinus epistol. 2. Calistus epistol. 2. Lucius epistola 1. Marcel. epistola 1. Luzebius epistol. 3. Melchiades epistol. 1. Marcus epistol. 1. Hæc tamen, manifesta quidem de primatu Romanæ sedis testimonia hæretici dicunt recenter supposita esse, & adiuncta epistolis illorum sanctissimorum Pontificum, vel epistolas ipsas esse recentes, & confictas: sed Bellarm. lib. 2. cap. 14. antiquissimas esse ostendit, & veras. Pōtiffices quoque, qui ab anno CCC. vsque ad DC. vixere eundem Ecclesiæ Romanæ Principatum manifestissimè docuere, quos hæretici, tanquā viros adhuc Pōtiffices recipiunt, imò ego, non nisi testimonia duodecim ponam illorū, quos nemo negat sanctissimos fuisse. Iulius 1. in epistol. ad Orientales, quæ extat in Apologia 2.
- B** sancti Athanasij: Damasus in epistola ad omnes Episcopos Orientales, quæ Theodoret. affert lib. 5. hist. cap. 10. Syricius in epistola ad Hiemicum Episcopum Tarraconensem. Zozimus ad Hefychium solitarium Episcopū; Innocent. in epistola ad Episcopos Macedoniae 22. Leo epistol. 84. ad Anastasium Episcopum. Thessalonicens epistol. 46. ad Anatolium Episcopum Constantinopolit. epistol. 62. ad Maximum Antioch. epistol. 81. ad Dioscorum Patriarcham, Alex. epistol. 87. ad Episcopos Africae, & sermone 1. de Natali Apostolorum, Gelasius in epistol. ad Episcopos Dardoniae. Ioannes 11. in epistola ad Iustinianum senioreem Augustum, & habetur in ipso Codice Iustiniani in primo titulo. Anastasius 11. in epistol. ad Anastasium Imperat. Felix 4. in epistola 1. ad varios Episcopos, Pelagius 11. in epistol. 1. ad Orientis Episcopos; Gregorius denique Magnus lib. 1. epistol. 72. lib. 2. epistol. 73. lib. 4. epistol. 56. lib. 7. epistola 63. In his non habent, quod tergiuersentur heretici, cum testimonia, vt videre est suis locis sint apertissima, & de illorum vera auctoritate nemo dubitet. De reliquis verò Pontificibus vsque ad nostra tempora, respondent esse pseudopapas, & antechristos, inter eos tamen multi ex professo Romanæ Ecclesiæ vniuersalem Primatum asseruere; vt Adrianus 1. in epistola ad Tharasium, Nicolaus 1. in epistola ad Michaelē Imperatorem; Leo IX. in epistol. ad Michaelē Episcopum Constantinop. Paschalis in epistola ad Episcopū Panormitanum, quæ extat in cap. *Significasti*, extra de electione; Innocentius 3. in epistola ad Imperat. Constanti-
- Damasus*
Syricius.
Zozimus
Innocēt.
Leo.
Alexand.
Gelasius.
Ioan. 11.
Anastaf.
Felix 4.
Pelag. 11
Gregor.
Magn.
Adrian.
Nicol. 1.
Leo 9.
Paschal.
Innoc. 3.

stantinop. quæ habetur in cap. *Solita*,
extra de maiortat. & obedient.

15.

Constat igitur ex dictis Romanos
Episcopos esse veros Petri successo-
res in supremo Ecclesiæ principatu,
non ita Alexandrinos, aut Antioche-
nos, tum propter Conciliorum, Pa-
trumque & Pontificum testimonia,
tum etiam quia Antiochiam viuens
reliquit D. Petrus, & Alexandriae per
se, vel nunquam sedit, vel si fortasse
sedit, eandem quoque Ecclesiã mul-
to antè mortem tempore deseruit.

Quæstiones alias à TT. tractari soli-
tas breuiter attingam, quia Canonis-
tis non placent, eo quod plus habe-
ant de possibilitate quadã Metaphy-
sica, quam de reali factò; qualis est;
vtrum potuerit Sanctus Petrus sepa-
rare suum Pontificatum supremũ ab
Episcopatu particulari Romano? V-
trum Roma per aliquem casum de-
structa, & excisa summus Pontifex
semper sit nominandus Episcopus?

16

A prima igitur incipientes quæ-
stione obseruandum est in eo inter
Catholicos arduam esse differentiã,
seu controuersiam, quoniam iure suc-
cessor Petri sit is, qui Pontifex, seu
Episcopus Romanus est? In qua Soto
in 4. dist. 24. q. 2. art. 5. in fin. Cord. in
quæstionar. lib. 4. q. 1. propos. 8. dub.
2. & alij, quos refert Mendoça in quod-
lib. quæstion. q. 4. scholast. existima-
runt summum Pontificatum, & Ro-
manum Episcopatum non esse diui-
no nexu coniunctos, ita vt ille, qui
Episcopus Romanus sit necessario ex
diuina institutione debeat esse Pon-
tifex vniuersalis; sed hoc tantum ex
facto Petri, & Ecclesiæ constitutione
originem habuisse, idque ex eo con-
firmant, quia cum Petrus à Christo

fuit institutus, tanquam caput Eccle-
siæ nulli particulari Ecclesiæ, ex ipsi-
us institutione fuit addictus; imò à
principio septem annis Antiochiæ
sedit; postmodumq; se Romam con-
tulit; vnde nulla ratio euincit, vt per
eius mortem Summus Pontificatus
Romanæ Ecclesiæ diuino iure fuerit
astrictus; Neque, inquit Soto, Patres,
& Concilia contrarium asserere viden-
tur; dum generaliter dicunt Romanam
Ecclesiam ab ipso Christo Domino prima-
tum habere, & alia similia, id enim ex

quadam hypothese ab illis dictum esse pu-
tat. Ceterum, vtcunque ista subtiliter
pro Soti opinione disputari possint;
mihi tamen in re tam graui, potius
contrariæ opinioni adhærendũ cen-
seo, vt scilicet ex diuino iure, & Chri-
sti institutione, Episcopus Romanus
qua talis Petri successor sit in cura to-
tius vtilitatis Ecclesiæ. Quam senten-
tiam communiter amplectuntur Do-
ctores, vt videre est per Mendoçam,

qui latè luculèter pertractat, in quod-
libet. quæstionibus, q. 4. scholiorum
per tot. Pro qua imprimis videtur sta-
re, vnanimis Pontificum, Patrum Cõ-
ciliorum consensus, dum passim as-
seuerant Romanam Ecclesiam, ipsũq;
Romanum Pontificem ex dispositio-
ne Christi Domini primatum, & Põ-
tificatum obtinere, vt iam suprã re-
tulimus, & habetur in cap. *Sacrofan-*
cta, & in cap. *Damnatus*, & in cap. 1.
de homicidio in 6. in cap. *Quamuis*, 21
distin. multisque alijs locis, de quibus
Mendoça n. 7. quæ cum sint adeò ge-
neralia nulla possunt hypothese, seu
obicctione tutè elldi, imò satis aper-
tè indicant, Christi institutionem es-
se, vt Pontifex Romanus cathedram
necessariò totius Ecclesiæ pastor sit;

accedit

Soto.

Mendoça

C. Sacro-
sancta.
C. Dam-
natus.
Cap. 1.
C. Quam-
uis.
Mendoça.

Sot.
Cord.
Mendoça

Cap. Beati.

Episcopus.

C. Per venerab.

Sotus.

Bellarmin.
Sotus.
Viuald.

17

accedit quia cum Petrus Romam cathedram suam transtulerit, ibiq; mortuus sit, vt probat tex. in cap. *Beati*. 2. q. 7. & hoc insuper quasi iubente Domino factum fuerit cum Petro ex vrbe decedēti, ac interrogāti quo pergeret, obuiam factus, dixit, *Venio Romam iterum crucifigi*, vt etiam refert *Episcopus*. Eiesipus libr. 3. excidij Hierosolym. cap. 3. rectē videtur consequi ex diuina institutione prouenisse, vt Petrus Romæ moriens orbis pontificatum ibidem reliquisset. Ex qua historia id quoq; videtur expressē colligere Pontificem Romanum in cap. *Per venerabilem*, qui filij sint leg. ibi. *Locus enim quem elegit Dominus Apostolica sedes esse cognoscitur: cum enim Petrus, &c.* Vbi prædictam historiam narrat licet eam non tanquam sacram Pontificem referre contendat Soto vbi proximè. Tandem illud est obseruādum, quod licet ex iure diuino iuxta modo dicta orbis Pontificatus cū episcopatu Urbis sit coniunctus, non tamē esse actu duas sedes, aut duos episcopatus, sed episcopatus urbis Romanæ in pontificatum totius orbis fuisse erectum; quemadmodum fit cum simplex episcopatus, in archiepiscopatum, seu patriarchatum erigitur, vt elegāter adnotauit Bellarmin. d. lib. 2. cap. 12. Soto dicto art. 8. Viuald. lib. 2. doctrinalis fidei, cap. 41.

Pro secunda quæstione dicendum est, Summum Ecclesiæ Hierarchiæ Præsidentem, nunquam posse Romani Episcopi titulum deponere, nisi Roma funditus deleatur, vel similis alia grauis causa occurrat, quæ illum ad interpretandum ius diuinum absque temeritate compellat; epicheaq; in hoc casu vtendum esse demōstret.

A Cum enim suprâ resolutum sit Pontificatum totius orbis Romanæ sedi fuisse diuino iure coniunctum, Pontifexq; ius diuinū relaxare nequeat, sed tantum ex graui causa interpretari, vt ex tex. in cap. *Sunt quidam*, cū multis 25. q. 1. notant communiter Doctores omnes, vt post D. Thom. Fortunium, & alios resoluit Couas. de spons. 2. p. c. 6. §. 9. n. 2. Menchaq. Illustr. c. 5. n. 19. Nauar. consil. 45. Henric. lib. 8. de Eucharistia, cap. 13. n. 1. Soar. de Legibus lib. 3. c. 19. Barbof. rubr. de soluto matrimonio nu. 104. cum sequentibus; consequens necessarium est dicere Pontificem prædictum titulum separare nō posse: imò si Romanū episcopatū omiserit spirituales totius Orbis præfecturam interpretatiuè deponere necesse esse ex graui tamen causa, cum qua, vt diximus, diuinum ius interpretari potest; Romani Episcopi titulum deponere valebit, vt in corollario adiecimus, quæ tamē causa talis esse debet, quæ eam esse diuinam voluntatem in euentu ostendat; vt v. g. totius Romæ excidium, & euersio; & quāuis aliqui contendant etiam post illam summū Pontificem Romanum pastorem ratione iuris, & successionis debere appellari; grauius tamen falluntur, quia vt aduertit Pelag. de planct. Eccles. in huiusmodi maioribus causis titulus sine re nullo modo est admittendus: neque obstant Episcopi, Titulares, qui aliquando in iuribus, in quibus nulli reperiuntur Christiani instituuntur, ibi enim non datur titulus sine re, cum illæ nihilominus extent ciuitates, & ciues in proxima sunt potētia, vt per ecclesiasticam administrationem in vitam æternam dirigantur.

Addo

Ca. Sunt quidam.
D. Tho.
Fortun.
Cou.
Mench.
Nauar.
Henric.
Soar.
Barbof.

Pelag.

Addo tamen quod licet de iure diuino Pontifex prohibeatur Romani titulum deponere; posse nihilominus, rationabili causa per motum licite alio sedem mutare, & in alia vrbe præter Romam etiam per totam vitam residere. Cum enim totius orbis pontificatus, vt supra notauimus cum episcopatu vrbis Romæ vnus tantum actu reputetur, non erit simpliciter Pontifex extra diocesim, etiãsi extra urbem commoretur. Accedunt exempla multorum Pontificum, qui sæpius per multos annos, imò per totum sui pontificatus tempus alibi residerunt, vt ex historijs constat; quos tamen omnes mortaliter peccasse, publicumq; scandalum in Ecclesia Dei dedisse verosimile non est. Dixi tamen rationabili causa per motum, quia cum Pontifex vrbis Romæ, quatenus particularis diocesis Episcopus sit, necessario ea causa requiritur, vt licite ipse, quanuis ipsius Episcopus, eius curam, & diligentiam deferat.

§. II.

Vtrum electio Summi Pontificis ad homines pertineat, & ad quos?

SUMMARIUM.

- 1 *Præsentis quæstionis diuisio proponitur, & Romani Pontificis electionem ad homines pertinere, asseritur.*
- 2 *Collatio potestatis, & dignitatis Pontificiæ personæ designatæ ad solum Christum immediate spectat, & cauillationibus respondetur.*
- 3 *Electio Episcoporum, & sacerdotum non pertinet diuino iure ad populum Christianum, sed tantum ad Clerum.*

- 4 *Summi Pontificis electio secluso iure positiuo ad vniuersum Ecclesiæ clerum spectat.*
- 5 *Christus Dominus Summo Pontifici commisit potestatem, & modum eligendi Ecclesiæ vniuersalis pastorem.*
- 6 *Ius elegendi Pontificem in solidum translatum est ad Cardinales, & quo tempore.*

B N hoc titulo, vt per se patet duæ quæstiones continentur; & in prima quidẽ procedendum est cum distinctione, quia in electione duo ad inuicem separabilia possunt in considerationem venire; aut verò loquimur de sola designatione personæ, vt quando Rex Episcopi personam Pontifici præsentat, quin illi conferat episcopalem dignitatem, aut de ipsa dignitatis collatione, vt quando Pontifex personam à Rege præsentatã accipit, eique dignitatem impertitur. Et sanè in primo sensu electio summi Pontificis sine dubio pertinet ad homines, vt patet ex immemorabili Ecclesiæ usu, & ratio naturalis conuincit, quia debet hominũ Ecclesia quantum fieri potest humano modo gubernari: imò non fuit expediens in lege gratiæ, & fidei semper aliquod signum de cælo expectare, vt nobis constaret, quem Deus eligisset in Pontificem.

C In secundo sensu videtur esse communis sententia Doctorum, quod ad solum Christum immediate pertineat conferre potestatem, & dignitatem Pontificiæ personæ designatæ, ita sentit Caiet. opusc. i. de Auctorit. Pape c. 13. & in 2. p. Apolog. c. 22. Turrecr. lib. 2. cap. 44. Turrian. i. contra Centuriat.

Caiet.
Turrecr.
Turrian.

Soar.
Torres.

turiat. cap. 18. Soar. de fide disput. 10. sect. 4. Torres de fide disp. 15. dub. 3. Ratio est, quia Patres dicunt Romanum Pontificem habere potestatem à Christo. Deindè, quia Papa est Christi Vicarius, vnde sicut Prorex à Rege immediatè creatur, ita debet à Christo Papa constitui. Denique, quia si homines conferrent hanc potestatem possent aliquando illam limitare, vel amplificare, vel modum illi prescribere, vt Papa facere solet cum Episcopos creat, id autem falsum est, & in Ecclesia Christi inauditum; ergo, &c. Oppones; persona conferens dignitatem, vel confirmans presentatum, potest aliquando illum reijcere, si sit, v.g. indignus: ergo si hoc modo eligitur Pontifex nunquam nobis constare poterit, an sit verus Papa, & à Christo confirmatus, quia non constat nobis, an sit dignus, maximè, si debeat esse vir probus, vel etiam predestinatus, vt aliqui dixerunt. Respondeo hæresim esse in Concilio Constantiensi damnatam requirere in persona assumenda ad Pontificatum alias qualitates præter simplicem capacitatem; nec incommodum id iudicari debet; quia Deus eligens, siue conferens potestatem indigno designato, & presentato potest supplere ipsius insufficientiam per assistentiam suam, homo verò cum sit solum dispensator, non potest, neque debet indignum, qui presentatur, acceptare, quia neque Domini negotium benè gereret, neque presentati defectum supplere posset. Sed instabis, Christus Petrum rogauit prius: *Amas me*; ergo vt eligeret probitatem Petri requisitum; Respondeo non idèò Petrum de amore erga Christum fuisse rogatum, quod Christus

Conc. Constantiense

requireret charitatem in Petro ad potestatem illi conferendam, sed, vt erudiret pastores Ecclesie, quales esse deberent, & quales sibi in eisdem numeribus successores eligere, vt interpretatur Augustin. de Agone Christian. cap. 30. Chrysostom. lib. 2. de sacerdot. Leo Papa ser. 2. de sua assumpt.

Aug. de Agone.
Chrysof.
Leo Papa
3

Quod attinet ad secundam questionem in titulo contentam, ad quos nimirum pertineat homines hæc electio? imprimis supponendum est, & habendum pro comperto ex Concilio Lauodicensi. 1. cap. 13. ex Concilio Martini Papæ apud Martinum Bracharenf. cap. 1. Decretorum, ex Concilio 4. Constantinopol. quod est 8. generale canon. 20. item ex nostro Canonico iure multis in locis præsertim per totam dist. 62. 63. & 89. nec non ex Apostolorum, & Summorum Pontificum exemplis electionem Episcoporum, & sacerdotum non pertinere diuino iure ad populum Christianum, vt contendunt per insaniam Calvinistæ, & Lutherani à Bellarm. lib. 1. de clericis cap. 7. egregiè refutati. Secundò supponendum est electionem hanc consequenter spectare quasi naturali iure ad clerum; sicut in Republica pertinet ad optimates electio principis.

Conc. Lauodice.
Coc. Martini.
Constantinopol.Dist. 62.
63. & 89.

Bellarm.

His suppositis dicendum est Summi Pontificis electionem, secluso iure positiuo, pertinere ad vniuersum Ecclesie clerum, quia Papa primò, & per se eligitur, vt caput totius Ecclesie, & Romanus Episcopatus est annexus summo Pontificatui, vt quid minus principale, ita Soarez supra, & alij contra Caietanum in Apolog. c. 22. Bellarmin. citato cap. 10. Torres supra. Confirmatur eadem sententia

4

Soar.

Bellarm.
Torres.

ex

C. Si duo. ex cap. *Si duo.* dist. 79. ubi decernitur, his habendus pro vero Pontifice, quem uniuersitatis consensus elegerit, quando duo ita de papatu cōtendunt, ut res in dubio versetur, & ita factum esse in Concilio Constātiensi notissimum, neque minimè recens exemplum est.

Conc. Cōstant.

5 Quauis prædictus modus eligendi Summum Pōtificem ex natura rei consequens sit, quia tamen non ita facilis, & expediens esset in omni occasione, difficilimum enim foret in singulis electionibus Romani Pontificis Concilium generale congregare; ideò Christus Dominus eidem Summo Pontifici commisit potestatem, ut modum eligendi conuenientiore pro temporum diuersitate præscriberet. Patet id experientia, & usu Ecclesiæ, quia modus, qui est obseruatus hætenùs eligendi per adorationem approbatus in quatuor Cōcilijs generalibus, Viennensi, Lugdunensi, & duobus Lateranensibus sub Nicolao 1. & Alexandro 3. nec non qui recens est introductus eligendi per scrutinium, & suffragia secreta in legibus, & statutis ipsorum Pontificū fundatur. Deindè, quia Papa caput est Ecclesiæ, & ideò ad illum debet pertinere prouidentia in rebus maxime necessarijs ad bonū regimen ipsius Ecclesiæ, qualis est, & grauissima, electio Summi Pontificis.

Conc. Viē. Lugdun. Lateran.

6 Et sanè varius fuit modus eligendi Pontificem, donec ad Cardinales in solidum translatus est ius eligendi iam ante annos plusquam. CD. ut cōstat ex Decreto Alexandri. 3. quod habetur in capit. *Licet.* de electione. Nam imprimis Sanctus Petrus, qui fuit primus Pontifex Romanus, no-

C. Licet.

minauit, & elegit sibi successorem
 A Clementem, ut constat ex epistolis ipsius Clementis, & ex 2. Alexandr. Papæ 1. ad Orthodoxos ex epistola Ioann. 3. ad Episcopos Germaniæ, ex cap. *Si Petrus*, & ex cap. *Vnde.* 8. q. 1. & probat Soarez supra. Deindè Episcopi vicini, & clerus Romanus eligebat, ut colligitur ex Cypriano lib. 4. epistola 2. Eusebius lib. 6. hist. c. 21. & ex Damato in Pontificali: in quo eligendi modo etiam requirebatur populi consensus, ut testimonium de vita, & moribus illius qui eligebatur à clero exhiberet, ut habetur in cap. *Cum longe.* dist. 63. & cap. *Electiōnem.* dist. 79. & ex Cypriano cit. item lib. 2. epist. 5. Postea consensus etiam Imperatorū caput expectari, vel ex iniusta usurpatione, ut refertur de Othone cap. *In Synodo.* dist. 63. vel ex Pontificum priuilegio, ut de Carolo Magno, & Pipino habemus in cap. *Adrianus* eadem dist. 63. cui statim renunciauit eorum successor Ludouicus, ut est ibidem caput *Ego Ludouicus*, & si post illum multi id conati sint repetere, ut videre est in Peghio lib. 3. c. 13. & in Palud. cap. 7. Turrecrem. & alijs. Denique Adrianus 11. decreuit, ut nullius Principis secularis consensus expectaretur; atque similiter populi cōsensus, & testimonium desijt expectari, nam per se nunquam necessariā fuisse in electione Summi Pontificis interpositionem laicorum, constat ex Concilio Romano sub Symacho Papa, ex 6. Synodo generali, & multis alijs à Graciano congestis, dist. 34. & 63. Demum Gregorij VII. & Urbani tempore electio ista omnino deuoluta est ad Cardinales, ut patet ex capit. *In nomine Domini.* dist. 23. & cap. 1. dist.

Alex. Pa.

Ioā. 3. pa.

pa.

C. Si Petrus.

C. Vnde.

Soar.

Cyprian.

Eusebius.

Damas.

Ca. Cum longe.

C. Electiōnem.

C. In Synod.

C. Adrianus.

C. Ego Ludouicus.

Pighius.

Palud.

Turrecr.

Adrian.

Papa.

Conc. Roman.

Gracian.

C. In nomine Do.

mini.

Cap. 1.

dist.

Ca. Licet dist. 77. & cap. *Licet exemplo*, de elect. exemplo. & cap. *Vbi periculum*. eodem titulo in *C. Vbi pe* 6. & *Clement. Ne Romani*, eodem titulo, & ex Concilio Constantiensi *Cle. Ne Roman.* q. 8. de quo etiam vide *Vualden. art. Conc. Cö.* 3. cap. 39. *Iuonem Carnot.* 3. decret. *Hugo de Sancto Victore* 2. de sacrament. p. 3. cap. 14. *Hugo.*

§. III.

Vtrum Pontifex deponi possit, & à quibus?

SUMMARIUM.

- 1 *Papa hæreticus pertinax dignitate priuari potest.*
- 2 *An si penes aliquem potestas deponendi Pontificem hæreticum pertinacem.*
- 3 *Pontifex hæreticus deponitur a Deo percunte iudicio, & pronunciata sententia Concilij generalis.*
- 4 *Nullam dari in Ecclesia legem interpretatiuam iuris diuini super depositione Romani Pontificis, affirmatur.*
- 5 *Licet Papa hæreticus non sit membrum Ecclesie, neque caput quoad substantiam, & formam, est tamen caput quod ad officium, & influxum.*
- 6 *Papa solum propter crimen hæresis deponi potest.*
- 7 *Opinio Marsilij de Padua, & aliorum qui dicunt Pontificem posse puniri à Principe seculari, si non rectè officio suo fungatur; reijcitur.*
- 8 *Quare Pontifices Imperatoribus potestatem concedebant sedem Apostolicam ordinandi, & Romanum Pontif. eligendi, illorumq; iubire iudiciu.*
- 9 *Vtrum Papa sit super Concilium, an è conuerso.*
- 10 *Fundamenta, quibus asseritur Concilium esse supra Pontificem, tolluntur.*

A N hac materia conueniunt omnes Doctores Papam hæreticum pertinacem posse dignitate priuari, colligunt id ex *Clement. 1. epistol. 2. vbi dicit Sanctum Petrum docuisse hæreticum Pontificem esse deponendum*. Ratio quoque est ferè euidens, quia grauissima damna pateretur Christi Ecclesia, si cogeretur hæretico capiti subesse, nec illud à se vlllo modo posse depellere, & amputare, quia qualis est Princeps talis esse solet populus, præsertim si contagio sit hæresis, quæ serpit, vt cancer, & facilimè descendit à capite in totum corpus.

B Diuiduntur tamen in assignando iudice, qui Pontificem in eo casu deponat; quidam enim volūt nullo alio expectato iudicio, immediatè ab ipso Deo esse deponendum; huius sententiæ est *Turrecr. lib. 2. cap. 102. lib. 4. 2. p. à cap. 18. August. de Ancona artic. 5. Palud. de potest. Papæ; Driedo lib. 1. de libertate Christiana cap. 14. Castro 2. de iusta hæret. punit. c. 22. & 23. Simanc. inst. cathol. cap. 21. Iacob. 7. de Concilij artic. 1. Salmeron. tom. 12. tractatu 83. Bellarm. de Roman. libr. 2. cap. 30.* Ratio illorum est, quia fides est fundamentum Ecclesie: ergo Pontificatus, & ordinis totius hierarchici: ergo, &c. Deindè, quia Patres docent neminè, qui fide careat posse habere in Ecclesia iurisdictionem. Deniquè qui non est Christianus non est membrum Ecclesie: ergo nequè caput.

D Nihilominus contraria magis placet Doctoribus recèntioribus, qui volunt Pontificem in eo casu non deponi à Deo, nisi præeunte iudicio, & pronunciata sententia Concilij generalis

Clem. 1.

2.

Turrecr. Aug. de Ancona Palud. Driedo. Castro. Simanc. Iacob. Salmer. Bellarm.

3.

de

de crimine hæresis per Pontificē ad-
 missio, ita Caiet. c. 18. & 19. de autho-
 ritate Pape. Sot. in 4. dist. 22. q. 2. ar. 2.
 Cano. 4. de locis, c. vlt. ad 12. Corbu-
 ba lib. 4. q. 11. Banhes in 22. ar. 1. dub.
 2. Soar. de fide disp. 10. sect. 6. Torres
 de fide disp. 15. dub. 3. Ratio est, quia
 talis priuatio est grauissima p̄na: er-
 go vt ipso facto incurratur, necesse
 est à diuino iure reperiri expressam,
 tale autē ius de nullo hæretico, multo
 minus de Papa inuenitur: ergo, &c.
 Deindē propter ius humanū Papa nō
 potest ipso facto priuari sua dignita-
 te, quia ius vel esset latū ab inferiori,
 nēp̄ Cōcilio, vel ab equali, nēp̄ à Pa-
 pa p̄decessore, neuter r̄n̄ habet vim
 coactiuā in Pōtificem, vt per se patet,
 quia inferior, vel equalis aliū nō cogit.

4 Dices habere in Ecclesia legē ali-
 quā interpretatiuā iuris diuini super
 hac materia. Respōdeo tale ius diui-
 nū esse fictitiū, neq; hætenū à Cōci-
 lijs, vel Pōtificibus esse conditā vllā
 legē interpretatiuam huius iuris: imō
 perniciosum esset Ecclesiæ tale ius,
 quia si Pōtifex heretic⁹ esset occult⁹,
 nesciēte Ecclesia priuatus foret sua
 potestate, & omnia in Ecclesia essent
 irrita, q̄ ille faceret; si verò esset mani-
 fest⁹ perplexitas nasceretur in Eccle-
 sia, & schisma, quia sine dubio alij di-
 cerent esse, alij non esse hæreticum.

5 Ad rationē primæ sententiæ dico
 fidē esse Ecclesiæ primariū fundamē-
 tū, quoad iustificationē, & bonorum
 spiritualiū collationē, nō verò, quoad
 potestātē, & iurisdictionē; nam in ne-
 cessitate potest hæretic⁹ sacerdos ab-
 soluere, vt omnes cōcedūt, cū tamen
 potestas ordinis præstātor sit pote-
 state iurisdictionis. Hic etiā Patres lo-
 quūtur de indignitate radicali hereti-

A corū, quia merentur priuari omni iu-
 risdictione spirituali, vel etiam agunt
 de priuatis Episcopis, supposito iure
 Ecclesiastico. Denique concedo Pa-
 pam hæreticum non esse membrum
 Ecclesiæ, neque caput quoad substā-
 tiam, & formam, esse tamen quoad
 officium, & influxum, quod facere
 posset, etiā si esset æneum, quia Chri-
 stus, qui est caput principale influēs,
 mortuo quoque vti potest instrumē-
 to ad influendum.

Addendum est pro huius doctrine
 B complemento Pontificē propter nul-
 lum alium crimen deponi posse. Cō-
 stat ex cap. *Si Papa*. dist. 40. c. *Electio*
 dist. 79. cap. *Ques*. 2. q. 7. & c. *Nemo*, c.
Aliorum, cap. *Cuncta*. 9. q. 3. Caietan. in
 opuscul. de auctoritate Pap. p. 2. c. 27.
 Turrecrem. lib. 2. à cap. 98. D. Anton.
 3. p. tit. 22. c. 4. §. 3. Augustin. de An-
 cona q. 5. Iacob. lib. 9. de Concil. art.
 12. Turrian. libr. de Papa, & Concil.
 Pighius lib. 6. c. 14. & 15. Cordub. lib.
 4. q. 6. Bellarm. c. 26. Soar. citatus, &
 Torres suprā. Ratio est, quia daretur
 C occasio multorum schismatū, & per-
 turbationū in Ecclesia, si propter alia
 crimina iudicari, & deponi posset Sū-
 mus Pōtifex: facilē enim excogitarē-
 tur flagitia ab inimicis, & calūniato-
 ribus, quod in hæresi nō ita facile est,
 cum sit crimen determinatū, & per se
 adeò notum, in quo etiam est maior
 ratio, vt excludat à dignitate pōtifi-
 cia, quia excludit ab Ecclesia, & inep-
 tum reddit hominē ad eam gubernā-
 dam magis, quam reliqua flagitia.

D Marfilus de Padua, & alij conten-
 dunt Pontificem posse puniri à Prin-
 cipe sæculari, si non rectē officio suo
 fungatur, Nilus à Concilio Episco-
 porum, & huic opinioni subscribunt

6

C. *Si Pa-
 pa.*
 C. *Electio
 nem.*
 C. *Oues.*
 C. *Nemo.*
 C. *Cuncta.*
 Caiet.
 Turrecr.
 Antonin.
 Ancona.
 Iacob.
 Turrian.
 Pighius.
 Cordub.
 Bellarm.
 Soar.
 Torres.

7

Marfil.

Nilus.

L nonnul-

nonnulli Canonistæ nostri Catholici, cum glossa ad caput *Si Papa*. dist. 4. & cum Abbat. ad caput *Significasti*, de electione; reliqui nostræ ætatis hæretici vtrunque errorem amplectuntur. Horum tamen omnium argumenta, & leuia fundamenta dissoluunt Turrecremat. & Bellarm. supra citati. Et expositis fundamentis, pro nostra veraquæ sententia facilè evertuntur: nam cum eo ipso constet Pontificem Romanum principem esse Ecclesiæ totius, nullam proinde in terris supra se potest recognoscere potestatem, ut de Ecclesiastica patet, & de seculari conuincitur. De prima probat text. in cap. *Solita*, de maiorit. & obedient. & in cap. *Duosunt*. 99. distinct. De secunda Nicolaus Papa in cap. *Patet*, ibi. *Apostolica sedis iudicium à nemine fore tractandum*. Innocent. in cap. *Nemo*, ibi, *Nemo iudicabit primam sedem*, Simancas in capite *Aliorum*, Gelasius in cap. *Cuncta per mundum*. ibi, *Ne cuiquam de eius liceat iudicare iudicio*. 9. q. 7. Bonif. martyr in cap. *Si Papa*, ibi, *Cunctos iudicaturus, à nemine est iudicandus*. 40. dist. idemque ex professo docent Innocent. 3. in dist. *Bonif. 8.* cap. *Solita*, Bonifacius. 8. in Extratrag. *Vnam sanctam*. eod. tit. de maior. & ob.

8 Neque inter alia argumenta aduersus hæc veritatē ab hæreticis cōfecta, quæ eleganter soluunt supracitati auctores obstant nonnulla iura, quibus Sūmi Pontifices imperatoribus potestatem concedunt sedē Apostolicā ordinandi, & Romanum Pontificem eligēdi, illorumq; subeūdi iudiciū, ut de Adriano, & Leone 8. legitur in c. *Adrianus*, & in cap. *In synodo*. 63. dist. & de Leone 4. in c. *Nos si incōpetenter*. 2. q. 7. quia respondeo, Adrianum, &

Leonem, propter varia schismata, quæ tunc erant, & frequentes quibus Ecclesia Romana vexabatur hostes solum cōcessisse Imperatoribus, ut electionem noui Pōtificis confirmarēt, vel infirmarent & ipsam Ecclesiā tantum, quoad temporalem principatū regerent, quæ priuilegia postea illis causis cessantibus fuerunt reuocata. Leonē verò in d. cap. *Nos si incōpetenter*, ultra intellectū, Abb. in cap. *At si clerici*, in princip. n. 25. de Iudicijs, quæ sequitur Decius in cap. *Cū venissent*. n. 5. eod. tit. asserentis procedere de humilitate, & honestate: dicendū est, non iudicio coactiuo Imperatoris, de quo tantum loquimur, sed solum discretiuo se cōmisisse, ut ex ipso textu apertè colligitur, quod nullū est incōueniēs, quemadmodū alias principes omnes suis legibus, non coactiuè, sed discretiuè tantū obligātur, ut notant cōmuniter scribentes in l. *Princeps*. ff. de legib. & apud nos in c. 1. de probationib. Neq; deindē facit in cōtrariū, quod Sūmus Pontifex in foro cōscientiæ verè confessario suo subiicitur, ut clarum est, quia respondeo cum Bellarm. vbi proximè, id procedere, quia confessarius merum est instrumentū Dei, ita ut magis Deus per hominē, quam ipse homo iudicare videatur. Neque tandem vrget Romanū Pontificem hæreticum ab Ecclesia iudicari, ut supra dicimus, & deponi posse, ut videtur probare text. in d. cap. *Si Papa*, ibi, *à nemine est iudicandus, nisi deprehendatur à fide deuius*. 40. distinct. habeturque in 8. synodo, vbi Honorius ob hæresim fuit depositus, licet enim argumentum hoc facilè elidi posset tenendo cum Pighio de Ecclesiastic. Hierarch. libr. 4. cap. 8. Sum-

C. Nos si
Abb.

Decius.

L. Prin-
ceps.
Cap. 1.

Bellarm.

C. Si Pa-
pa.
8. synod.

Pighius.

Summum Pontificē hæreticum esse non posse; quæ sententiā est valdè probabilis, de qua infra disputabimus; nihilominus tamen sequendo Bellarm. & aliorū sententiā, facili negotio respondetur, Papam hæreticum manifestum statim per se desinere esse Papam, & caput Ecclesiæ, quia cum etiā statim per hæresim, desinat quoque esse Christianus, & membrū Ecclesiæ vnione interna, non potest eiusdem esse caput, aut aliquā habere potestatem, seu iurisdictionē, quam mox per hæresim amittit, vt in specie probat Cyprianus in cap. *Novatianus*, vers. final. 7. q. 1. cap. *Audiuimus*. 24. q. 1. ac proindè, tanquam omni potestate, & authoritate priuatū, imò tanquā non Pontificem posse ab Ecclesia puniri, & iudicari, in quo sensu prædictum textum procedere affirmat, & interpretatur Bellarm. d. lib. 2. c. 30. Respondeo tamen prædictum textū esse intelligendū, vt in eo casu, quando Pontifex est hæreticus manifestus, præcūte iudicio, sententia Concilij generalis de crimine hæresis per Pontificem admissio, pronuncietur, & ita sunt intelligenda illa verba tex. ibi. *A nemine est iudicandus*: vnde alij dicunt, quod cum Concilium generale sit ad hoc ipsius Pontificis auctoritate congregatum, semper manet verum, quod prima sedes non iudicatur, nisi à se ipsa, quæ expositio placet præstantissimis Theologis illam exemplis confirmantibus. Limita tamen hoc non posse practicari, si Summus Pontifex non manifestus, sed occultus tantum fuerit hæreticus, quia cum hæreticus occultus adhuc non sit extra Ecclesiam, vt ex multis comprobatur Cano. de locis, lib. 4. cap. 2. non proindè

desinit esse Papa, nec etiam ab Ecclesia poterit iudicari. Quomodo in perpetua amentia deponendus sit, & in dubio de electione, vide citatos Doctores, præcipuè Turrecrem. Caietan. Pighium, & Soarium.

Ex quibus iam pendet resolutio illius arduæ, & cōtrouersæ quæstionis, quam tempore Concilij Pisani, cum duo Pontifices essent in schismate Florentiæ habitam esse meminit D. Anton. 3. p. summæ histor. tit. 22. c. 5. §. 2. Vtrum videlicet Papa sit super

Concilium, an è conuerso Conciliū supra Pontificem existat? Cum enim ex dictis constet Romanum Pontificem primariam in Ecclesia repetere auctoritatem, ita vt à nemine in terris possit iudicari, nec vllum supra se recognoscat superiorem, manifestè cōsequitur, eūdem supra Conciliū esse. Quo fundamento ita hanc sententiā definiuit Concilium Lateranense vltimum sub Leone X. sess. 11. reprobās contrarium decretum edictum in

Concilio Basiliensi, satisquè probat Paschalis in capite *Significasti*, vers. *Hoc nimirum*, de electione, expressè Nicolaus I. agens de Concilio, qui noluit iudicare Marcellinum in cap. *Nunc autem*. 21. dist. ex eoq; euidenter ostenditur, quia Romanus Pontifex non solū Ecclesiarum particularium, sed etiam totius vniuersalis simul congregatæ, quæ nihil aliud est, quàm Concilium ab ipso Christo immediatè caput, & Pastor fuit cōstitutus

Matth. 16. & Ioānis vltimo. Et tandè facit, quia prouocatio, quæ est de minori ad maius, iuxta tx. in c. *Opressus*. 2. q. 6. & scribētes in Rubrica de Appellationib. semper à Concilio ad Pontificem, nunquam autem è conuerso

L 2 à Pon-

Turrecrem.
Caietan.
Pigh.
Soar.

9

Conc. Pisan.
D. Ant.

Coc. Lat.
Coc. Basilien.

C. Significasti.

C. Nunc autem.

Matth. 16
Ioan. vlt.
C. Oppressus.
Rubr. de Appellat.

Bellarmin.

C. Novatianus.

C. Audiuimus.

Bellarmin.

Cano.

à Pontifice ad Concilium licita fuit, vt expressè probat Gelasius agens expressè de Concilijs, vt constat ex fine textus in cap. *Cuncta per mundum* 9. q. 3. ibi, *Ad sedem Apostolicam, de quolibet mundi parte appellandum est, ab illa autem nemo est appellare permissus, & infra, ibi soluendi, quos synodus iniquè damnauerat, habuit facultatem, &c.* Ex quibus omnibus, & multis alijs hanc sententiam ex professo tuentur Pelagius de planctu Ecclesiæ lib. 1. art. 6. Iacob. de Concilijs lib. 10. artic. 7. Thom. Campeg. in tract. de potestat. Pontif. cap. 22. cum sequentibus. nostri communiter in dict. cap. *Significasti*, Cou. 4. resol. cap. 16. num. 6. & infiniti Doctores, cum quibus communè dicit, & sequitur Bellarmin. *tol. o. i.* controuersia. 4. libr. 2. de Concilijs ex cap. 14. Ampliantes, vt non solum procedat in Pontifice inuito, hoc est, nõ solum Conciliũ nõ esse supra Pontificem inuitum, vt docuit Glossa in dicto cap. *Nos si in competenter*, & in d. capite *In synodo*, verum neque ipsum Pontificem posse se subijcere sententiæ coactiuæ Conciliorum, quia cum illius supra omnes potestas sit de iure diuino, vt constat ex dictis, & insuper eiusdem iudicium soli Deo reseruetur, iuxta textum in capite *Aliorum*. 9. q. 3. non poterit Pontifex se Concilio subijciendo, in illo dispensare, aut iudicium superiori reseruatam inferiori committere, iuxta regulam text. in cap. *Sunt quidam*. 25. q. 1. cap. *Cum inferiori*, de maiori, & obedient. Quauis autem contrariam sententiam asseruerint multi Doctores, Gerson, Almain. & alij in tractatibus de potest. Ecclesiæ, noster Panormit. in d. c. *Significasti*, inter multa funda-

C. Cuncta.

Pelagius.
Iacob.
Tho. Cap.
C. Significasti.
Cou.

Bellarmin.

Glossa.
Cap. In synodo.

Cap. Aliorum.

Ca. Sunt quidam.
Cap. Cum inferiori.

10

Gerson.
Almain.
Panormit.

menta ex eo potissimũ adducti, quia Concilium Constant. sess. 4. Basiliens. sess. 13. videntur definire Concilium esse supra Pontificẽ, nihilominus tamen ea omnia nihil difficultatis habent, neque auctoritates Conciliorũ quicquã euincunt, quia Constantiense procedit solũ in casu schismatis, quando ignoratur verus Papa, Basiliense verò in hoc ab Eugenio fuit reprobaturũ sess. 8. & à Lateranensi d. sess. 10. vt elegãter explicat Bellarm. cap. vlt. vbi proximè. Nos de Pontifice, quæ dicta sunt pro modo nostro sufficere iudicamus, & ad ipsius doctrinam, & potestatem festinamus.

Conc. Constant.
Basiliens.Eugenius
Papa.
Coc. Lat.
Bellarm.

§. III.

Vtrum Pontifex errare possit?

SUMMARIUM.

- 1 Doctrina Pontificis ad fidem, & bonos mores spectat, in rebus fidei, quæ uniuersæ Ecclesiæ authenticè proponit Summus Pontifex, nunquam errare potest.
- 2 Pontifex quoad substantiam, & honestatem in præceptis, & regulis, pro uniuersa Ecclesiæ tradendis errare non potest.
- 3 Opinio illorum, qui dicunt Pontificẽ tanquam personam, & priuatum Doctorem posse errare refertur.
- 4 Licet Pontifex, vt priuata persona posset esse hæreticus, ex eo tamen nullo errandi periculo toti Ecclesiæ imminere conuincitur.
- 5 In canonizatione, seu beatificatione sanctorũ infallibile est Potif. iudiciũ.
- 6 Summus Pontifex in abrogandis legibus nunquam errare potest.
- 7 Auctoritas Pontificis in definiendo infallibilis est; in controuersijs facti particu-

Con
Flo
Lat

- particularibus aliquando falli potest.
- 8 In approbandis religionibus, certum, & infallibile est Pontificis iudicium.
 - 9 Concilium generale, quatenus, approbatum à Pontifice, regula infallibilis est in doctrina fidei, & morum.
 - 10 Obiectiones, quibus probari videtur Pontificem in approbatione religionum errare posse eliduntur.
 - 11 Errores, qui falso ab aduersarijs hæreticis, Hierarchiæ ecclesiasticæ præsidibus adscribuntur in iure nostro expressi vendicantur.
 - 12 Intellectus capitis à quodam Iudæo de consecratione dist. 4. & excusatur Nicolaus Primus, & alij Pontifices, qui falso reprehenduntur.
 - 13 Pontifex in definiendis rebus fidei, & morum, non tenetur ad hoc precise Concilium, aut Patres consulere.

bus, & Romanis. Denique ex Patrū consensu, quos videre est apud Canum lib. 5. & 7. de locis, Turcrema. lib. 2. cap. 109. Vuald. libr. 3. Hosium Cardinalem in confessione fidei, Bellarm. lib. 3. de Pontifice, Salmeron in 16. Matth. Direct. Inquisit. 2. p. q. 2. & 7. Penham in scholijs ad illas, & Bosium tom. 1. de signis Ecclesiæ lib. 10. cap. 6.

Canus.
Turcrema.
Vuald.
Hosius.
Bellarm.
Salmer.
Direct.
Inquisit.
Penha.
Bosius.

2

Dico similiter cum communi Doctorum non posse errare Pontificem, quoad substantiam, & honestatem in præceptis, & regulis pro vniuersa Ecclesia tradendis. Sic D. Antoninus 3. p. tom. 12. cap. 8. §. 2. Cano lib. 5. de locis, cap. 5. Molin. de Iust. disp. 325. Bellarm. lib. 4. de Romano Pont. c. 5. Soarez de fide disput. 5. sect. 8. & alij apud ipsos. Ratio est, quia decreta morum includunt doctrinam nõ minus necessariam ad salutem, quam sint aliæ veritates de fide: ergo, &c. Idem etiam apertè testatur Pontifices nostri, Lucius in cap. *Arcta*, Sixtus in cap. *Memor*, Eusebius in cap. *In sede*, Hieronymus in cap. *Hæc est fides*. 24. q. 1. Innocent. 3. in cap. *Maiores*, de Baptismo.

Antonin.
Cano.
Molin.
Bellarm.
Soar.

C. Arcta.
C. Mem.
C. In sede.
C. Hæc est
C. Maiores.

3

Porrò veritatis hoc, & infallibilis iudicij in rebus fidei, & morum priuilegiū declarant primò Doctores, solum competere Romano Pontifici, vt est Hierarchiæ Ecclesiasticæ, & Apostolicæ cathedræ præfidenti; cumque aliquid definire vult à tota Ecclesia recipiendū. Cæterum eundem tãquam personam, & priuatum Doctorem cõsideratū asserunt posse errare, imò in hæresim incidere aliquid pertinaciter contra fidem credendo, quia imprimis, inquit, quod in hoc nullo modo violatur diuina illa, de qua suprà Lucæ 22.

Luc. 22.

L 3 Indefe-

1

Doctrina Pontificis, vel potest ad fidem, vel ad bonos mores spectare; quod attinet ad res fidei dico cum Doctoribus Catholicis communiter Pontificem errare non posse quando aliquid vniuersæ Ecclesiæ authenticè proponit, vt credendum fide diuina. Patet, quia Ecclesia est infallibilis in credendo: ergo illius magister debet esse infallibilis in docendo, alioquin illam posset decipere. Deindè, quia Pontifices semper in se agnouerunt hanc docendi res fidei infallibilitatem, & Ecclesia ita ab initio recognouit, & in æcumenicis Concilijs, vt constat ex Viënsi in Clementina vnica de summa Trinitate, ex Florentino sess. 25. ex Lateranensi sub Leone X. necnon in prouincialibus approbatis per Pontificem, vt Mileuitano, Arausicano, Toletanis multis; Carthaginensi-

Conc. Vië.
Florent.
Lateran.

Indefectibilis fidei promissio, neque auctoritates Pontificum supra adducte, quae solū loquuntur de Romano Pontifice, ut pastore totius Ecclesiae aliquid publica auctoritate definiente. Deinde iura aperte supponunt Pontificem posse à fide deuiare, ut in dicto cap. *Si Papa* 40. dist. ibi. *nisi deprehendatur à fide deuius*, & in cap. *Oues*. 2. q. 7. ibi, *Nisi à fide exorbitauerit*, & expressè Gratianus in cap. *Anastasius*. 49. dist. & in cap. *Dictum*. 1. q. 1. & Nicolaus Papa in cap. *Nunc autem*. 21. dist. referunt Anastasium, Marcellinum hereticum; multaeque aliae de erroribus Pontificum traduntur historiae, quae omnia asserunt Doctores nullo modo posse rectè saluari, nisi dicamus esse intelligenda de Pontifice, ut priuata persona censiète; quauis autem haec omnia ita explicata vera sint, & à Doctoribus communiter inculcata; existimo tamen piè, probabiliusque credi posse Romanum Pontificem etiam ut priuatam personam nullo modo in rebus fidei posse errare, aut in haeresim incidere; quia imprimis id videtur requirere suauis prouidentiae Dei dispositio. Nam quomodo, quaelo, Romanus Pontifex si fuerit haereticus definiet, & praedicabit veritatem de fide ab Ecclesia credendam, confirmabitque in ea fratres suos, sicut illi praecipit Dominus Lucae 22. nisi per quandam violentam Dei potentiam, & quasi miraculum; deinde id etiam postulat Ecclesiae ordinata gubernatio, quae nullo modo stare poterit, si concedamus Pontificem posse esse haereticum, cum enim certum sit haereticos nullam habere potestatem, aut auctoritatem ecclesiasticam, tanquam diuisos à corpore Ecclesiae,

ut probat expressè tex. in cap. *Novatianus*. vers. fin. 7. q. 1. cum multis alijs, iam daremus caput totius ecclesiasticae Hierarchiae esse sine vlla potestate, quod quandam videtur implicare contradictionem. Tandemque probatur ab euentu, quia cum nullus Pontifex adhuc sit hereticus, ut infra probabimus, signum est talem esse non posse. Ex quibus fundamentis, ac multis alijs, quae apud ipsum videri poterunt, hanc sententiam constanter tuetur Pighius de Ecclesiast. Hierarch. lib. 4. cap. 8. Posteaque in nostro sensu eandem videtur sequi Bellarm. d. lib. 4. cap. 6. Neque praedicta iura aliquid in contrarium euincunt, textus enim in d. cap. *Si Papa*, & in d. cap. *Oues*, tantum loquuntur conditionaliter, nihilque affirmant Pontificem posse esse haereticum; sed solum dicunt illum non posse iudicari. Et quia certum non est, an possit esse haereticus, necne? ideo conditionaliter addunt nisi forte fuerit haereticus; nihil tamen in hoc affirmatiuè decident. Textus autem in dicto capite *Anastasius*, & in dicto cap. *Dictum*, & quae ibi Gratianus in Glossa de Anastasio Pontifice commemorant, nempe fuisse hereticum, & Achatium voluisse reuocare, & contra Canonica decreta approbasse sacramenta Baptismi, & Ordinis secundum quae Achatius contulerat; tandemque diuino nutu percussum, cum sint Gratiani, nullam in proposito faciunt fidem, imò si veritas historiarum diligenter inspiciatur, pace eius dixerim, quod falsissima sunt, & penè fabulosa, cum Achatius multis ante annis, tempore Felicis tertij, à quo tertius fuit Anastasius fuerit rebus humanis exemptus, ut latè ex

Euagrio

C. Si Pa.

C. Oues.

Gratian.

C. Anast.

C. Dictum.

C. Nunc autem.

Luc. 22.

Cap. No.

uatiarius.

Pigh.

Bellarm.

C. Si Pa.

p. 1.

C. Oues.

C. Anast.

C. Dictum.

Gratian.

Euagr.
Niceph.
Couas.
Pigh.

Euagrio, Nicephoro, & alijs obseruat Couas. libr. 4. var. cap. 13. vbi multis alijs hunc errorem Gratiani conuincit, quod ante etiam fecerat Pighius dicto cap. 8. vbi proximè multam aduersus Gratianum excandescens in iram, quod talem de Romano Ecclesiæ præfule fabulam adscripserit. Tandemque text. in d. cap. *Nunc autè.* 21. dist. vbi de Marcellino dicitur idolis sacrificasse non probat illum fuisse hæreticum, quia actu tantum externo ob metum mortis id fecit, vt inquit text. ibidem, ibi, *à paganis adeò compulsus est*, idèòque hæreticus, qui importat errorem intellectus, nullo modo potest censerì, vt optimè in proposito ostendit Bellarm. d. lib. 4. c. 8. Pighius vbi proximè.

C. *Nunc autem.*

Bellarmino.
Pigh.

4

Addo, quod si teneamus contrariam sententiam, nempe Pontificem, vt priuatum posse esse hæreticū, imò, vt aliqui Doctores opinantur, frustra velle priuatam suam hæresim, alijs etiam obtrudere; ex eo tamen nullū errandi periculum toti Ecclesiæ imminere. nam si hæresis est manifesta contra fidem iam statim Ecclesia cognoscet illum non esse pastorem suū, & per hæresim ab auctoritate decidisse, supposita dicta sententia Concilij Generalis, de crimine per eum admissio, ac subindè eum sequi non teneretur: si verò hæresis non sit manifesta Dei Optimi Maximi fidelitas, qua ex promissione tenetur communem Ecclesiæ errorem impedire, obstabit, quominus talis Pontifex Ecclesiam obliget ad illud, quod credit recipiendum, vel illum de medio tollendo, vel eius mentem illustrando, vt cum Ioanne 22. fecisse, cū volebat definire animas sanctorum ante diē

Ioan. 22.

A iudicij diuinam essentiam nō intueri, refert eius successor Benedictus, & latè declarat Valent. dicto puncto 7. §. 41. ad finem. *Bened. Valent.*

Dico tertio etiam cum communi errare non posse Pontificem in canonizatione, seu beatificatione Sanctorum, sumitur ex Gregorio in cap. 1. dist. 25. ex Bernard. epistol. 174. ad Lugdunenses, & traditur à S. Thoma quod lib. 9. artic. vltimo, Antonin. & Cano citati, Bellarm. lib. 1. de sanctorum beatitudine, cap. 5. Azor tom. 2. lib. 5. cap. 6. q. 5. Valent. tom. 3. disp. 1. q. 1. part. 7. §. 40. Vuald. tom. 3. tit. 14. cap. 22. Castro de iusta hæreticorum punitione cap. 6. Anconit. q. 14. Soar. citat. & Torres disput. 16. dubio. 3. Ratio est clara, quia hoc est quædam pars valdè necessaria materiæ moralis pertinens ad cultum, & religionē, essetque intolerabilis error, venerari, adorare, preces fundere, & pro intercessore in cœlo apud Deum adhibere hominem damnatum. Idem dico de Pontifice approbante aliquam religionem, vide Soar. lib. 2. c. 17. tomo 3. de Religione, eundem de fide suprà, & reliquos citatos pro conclusione præcedente; nec non, S. Thom. opusc. 19. cap. 4. & Bellarm. in lib. de Monachis, quia hoc etiam spectat ad materiam moralem valdè necessariam in Ecclesia, quæ non solum debet habere certitudinē in præceptis, sed etiam in Concilijs, ac in via perfectionis. Vnde arguendus est Cano lib. 5. c. 5. qui contrarium docere ausus est; licet à S. Thoma id iam notatum esset temeritatis loco proximè citato. *D. Greg. Bernar. S. Thom. D. Ant. Cano. Bellarm. Azor. Valent. Vuald. Castro. Anconit. Soar. Torres. Soar. S. Thom. Bellarm. Cano. S. Thom.*

5

Soar.

S. Thom. Bellarm.

Cano.

S. Thom.

6

Dico quarto, Summum Pontificem non posse errare in abrogandis legibus

L 4

bus

bus sine iusta causa, quando leges ille
necessariæ sunt populo Christiano,
quia non potest errare in his, quæ ad
fidem, & mores pertinent, vt iam of-
tendimus; certum enim est Pontificẽ
non posse errare in ferendis legibus
approbando, seu proponendo Eccle-
siæ, quod malum est, vel bonis mori-
bus contrarium, ita etiam cum eadẽ
proportione non potest errare abro-
gando legem, reprobando tanquam
nudam, quod bonum est, vel bonis
moribus vtile; potest tamen aliquan-
do esse excessus in multitudine legũ,
quia hoc pendet ex prudentia hu-
mana in particulari iudicante. Et ea-
dẽ proportione possent leges nimiũ
diminui, vel aliquãdo abrogari eo tẽ-
pore, quo erat vtilis, quia hoc etiam
pendet in particulari ex arbitrio pru-
dentiali; nunquam tamen ita prou-
dente Spiritu Sancto id fiet cum no-
tabili Ecclesiæ detrimento. Soar. de
legib. lib. 6. cap. 36. n. 7. idem de fide
disput. 5. sect. 7.

Soar.

7

Declarant tamen Doctores infal-
libilem hanc Romani Põtificis in de-
finiendo auctoritatem, solũ proce-
dere in quæstionibus iuris vniuersa-
libus, tam fidei, quàm morum, quæ
vel inter ipsos orthodoxos, vel ad-
uersus hæreticos de nouo oriuntur.
Secũs autem dicendum esse in con-
trouersijs facti particularibus, quæ ex
informatione, testimonijsque homi-
num præcipuè pendent; cum enim
hæc sua natura falibilia, & incerta sint
ita videtur, quoque in illis Pontificẽ
posse errare, & falli, cum ex illis ad
definiendum moueatur, vt satis pro-
bat text. in cap. *A nobis*, vers. *Nos igi-*
tur, de sententia excommunicat. vbi
Doctores Cou. d. c. 10. n. 12. in eoq;

C. *A no-*
bis.
Cou.

omnes Catholicos conuenire asserit
A Bellarm. vbi suprâ, iuxta quam decla-
rationem videbatur dicendum Sum-
mum Pontificem in Canonizatione
sanctorum, & religionum approba-
tione posse errare; cum enim ille te-
stimonijs hominum, & probatione
necessariò in his rebus nitatur, falsò
& aliquid videtur posse pronunciare.
Ex quibus in Canonizatione sancto-
rum hanc sententiam tenet glossa in
cap. 1. de reliq. & vener. sanctor. lib. 6.
Felin. in cap. *Venerabili*, de testibus.

Bellarm.

Glossa.

Felinus.

B Cæterum hoc non obstante, con-
trarium omnino tuendum est, & cõ-
stantissimè asserendum, certum quo-
que esse, & infallibile Pontificis iudi-
cium, tam in canonizandis sanctis,
quàm in religionibus approbandis,
vt magis cõmuniter omnes ferè Ca-
tholici Doctores iure optimo conce-
dunt. Ratioq; huius rei est; nam cum
necessariò fatendum sit infallibilem
Pontificis auctoritatem nõ solum in
doctrinæ controuersijs finiendis, sed
etiã in ijs omnibus locũ habere, quæ
ad totius Ecclesiæ spirituale bonum,
pietatem, & religionem spectât, aliàs
enim diminuta esset illius auctoritas,
neque Ecclesia, quæ est columna, &
firmamentum veritatis. 1. Timoth. 3.
ab erroribus esset immunis, taliaque
sint sanctorum canonizatio, & reli-
gionum approbatio, vtpotè quibus
vniuersa Ecclesia cogitur aliquẽ tan-
quam sanctum venerari, & credere,
& insuper aliquem vitę institutum, vt
euangelicæ perfectiõni consentaneũ
D amplecti, quæ maximè conducunt
ad totius Ecclesiæ ædificationem, &
spirituale bonum, consequens neces-
sariò est dicere Põtificem in illis nul-
lo modo errare posse, vt latius profe-
quantur

8

1. Tim. 3.

Valent. quuntur Valent. & ab eo citati d. pū-
Bellarm. cto 7. §. 41. Bellarm. 1. tom. centur. 7.
Couas. generali libr. 1. de Sanctis, cap. 9. &
multis, Couas. d. cap. 10. nu. 13. & su-
prà citati Doctores.

9 Neque etiam obstat, si dicas Con-
cilium generale esse regulam infalli-
bilem in doctrina fidei, & morum:
ergo non est Pontifex; respondeo,
Concilium non esse tale, nisi appro-
batum à Pontifice, & ideò Pontifex
est huiusmodi regula, modò per se
solus, modò per Doctores suos, simul
cum sua approbatione docens. Nec
tandem aduersus hanc veritatem, vt
suprà obiecim⁹, imprimis aliquod est
incòueniens, testimonia illa, quæ pro
alicuius hominis sanctitate afferun-
tur esse humana, ideòque natura sua
fallibilia, posito enim, quod Pontifex
illis tandem inducatur ad pronuncia-
dum quempiam sanctum esse, atque
beatum, certa fide credendum est, illa
vera esse, hominemque illum in bea-
torum numero posse collocari. Ne-
que deindè obstat religiones aliquas
priùs approbatas, postmodum impro-
batas, & explosas esse, vt patet ex ca-
pite vnico de religios. domib. lib. 6. &
in Extrauag. *Sancta Romana*, eod. tit.
Ioan. 22. quod maximum signum est
nò omnino infallibile esse illud, quod
Pontifex in illis approbandis deter-
minat; ad perfectam enim huius rei
cognitionem distinguendum est; vnū
esse Pontificem institutum aliquod
vitæ, tanquã bonum approbare, quod
in ipsius iudicio, & definitione positū
est; alterum verò tali vitæ instituto
suum locum tanquam religioni tali
tempore, & circumstantijs in Ecclesia
concedere, quod ad quandam Ponti-
ficis prudentiam in gubernando spe-

ctat; licet autem cum Valentia, vbi Valent.
A proximè alij etiã refragētur, in vno,
& altero concedamus, Pōtificem er-
rare non posse cum vtrunque ad to-
tius Ecclesiæ ædificationem, & bonū
pertineat, quia tamen secundum ex
personarum, temporum, & rerū cir-
cūstantijs, pendet, illæque sæpè mu-
tantur, concedendum est rectè in se-
cundo casu euenire posse, vt quæ re-
ligio, prius benè, ac prudenter fuerat
approbata, postea item benè, ac pru-
denter reijciatur, nec proindè ex eo
B sequitur in illius approbatione Pon-
tificem aliquando errasse; optimèq;
procedunt, & intelliguntur iura suprà
citata. Nec tādè in cōtrariū facit loc⁹
D. Aug. vbi certitudinem hãc de san-
ctorum beatitudine videtur impro-
bare, inquiring, *Multorum corpora ve-
nerantur in terris, quorum anima tor-
quentur in gehenna.* Facilimè eliditur;
nam vltra quam quod, locus iste non
fit D. Augustini; illum enim in suis
operibus non reperisse, testatur Bel-
larm. d. cap. 9 in fine optimè intelli-
C potest cum Couas, vbi proximè, de
impiorum corporibus, qui superbif-
simis sepulchris honorantur in terra,
cum tamen eorum animæ in inferno
torqueātur, vel aliter, & aliter, vt per
Bellarm. & Cou. vbi proximè. Addo
quod quanuis inter omnes Catholi-
cos certum sit, Pontificem in cano-
nizandis sanctis nò posse errare, san-
ctumque ab eo canonizatum in cælo
esse, quia tamen inter omnes hoc, nò
ex fide certum est, vt opinatur Cano
de locis lib. 5. cap. 5. Neque ab Eccle-
D sia hęc doctrina, tanquam ex fide
certa tradita sit: ideò si quis negaue-
rit D. Franciscum, v. g. esse in cælo,
non propterà apertè hereticus repu-
tatur,

C. Vnicū.
Extrav.
Sanctæ.
Ioan. 22.

D. Aug.

Bellarm.
Couas.

Cano.

tatur, vt enim talis fit necessariū est, quod neget aliquid, quod scit, vel scire debet esse contra sententiam ab Ecclesia traditam, tanquam de fide, sine vlla apud Orthodoxos contro- uersia, quod in proposito non con- tinget, esset tamen temerarius, & scā- dalosus, vt vtrunque eleganter com- probat Cano d. cap. 5. vbi suprā, & prosequitur Valentia dicto loco.

Supereft tandem, vt pro absoluta, & perfecta huius materiæ veritate, & cognitione, infallibiliq; Summi Pon- tificis iudicio aliquos errores vendi- cemus, qui falsò ab aduersarijs hære- ticis Hierarchiæ Ecclesiasticæ præsi- dibus adscribuntur, & quanquā hunc articulum omnes Pontifices ex Diuo Petro percurrens latissimè, & elegā- ter præstiterit Bellarmin. dicto lib. 4. de Romano Pontifice ex cap. 8. cum sequentibus, Pighius d. lib. 4. cap. etiā 8. Cano de locis Theolog. lib. 6. cap. vltimo, & alij, vbi latè videri poterūt; nos tamē cum Valentia dicto §. 41. de his solū agemus, quæ in nostro iure reperiuntur expressa. Primò igitur Magdeburgenses centur. centu- ria. 5. cap. 10. arguunt Innocentium Primum, quod in cap. *Arrianos*, prima quæstione prima, scripserit, ratū qui- dem esse Arrianorum baptismum, sed non conferri per eos Spiritum San- ctum, sicque videtur velle efficaciam sacri baptismi pēdere à bonitate mi- nistri, contra Ecclesiæ communem doctrinam. Cæterū respōdetur In- nocentium eo loci agere, & loqui, vt ijs qui baptizantur, vel ordinantur ab hæreticis, cum sint ipsi etiam hæreti- ci; huiusmodi enim verè recipiunt sa- cramentum baptismi, vel ordinatio- nis, sed non recipiunt Spiritus Sancti

gratiam, quæ in hæreticis esse non potest, vt rectè intellexit gloss. ibidē, & eam sequutus Bellarmin. d. lib. 4. cap. 20. versic. ad 2. Secundo, ijdem Magdeburgēses centur. 8. cap. 10. ac- cusan Gregor. 3. qui in cap. *Quod pro- posuisti*. 32. q. 7. permittit viro ducere aliam vxorem, similiter infirmitate correpta, debitum ei coniugale red- dere non valeret; & sic matrimonia fidelium ob istā causam dissolui pos- se, contra doctrinam Euangelij, de qua in cap. *Ex publico*, de conuers. cō- iug. vt etiam ibidem Gratian. adno- tauit. Sed licet hic textus varios pa- tiatur intellectus, vt per gloss. verbo *Junioris*, in cap. *de libellis*. 20. dist. Cano de locis Theolog. lib. 6. ca. 8. asse- rentium agere de arcta, cum qua nul- lum fuit matrimonium, cap. *Frater- nitatis*, de frigid. & malef. & de matri- monijs infidelium, eum intelligat Le- desm. 2. quarti, q. 19. conclus. 4. Cum qua opinione conueniunt Soto in 4. dist. 33. q. 1. art. 2. in fine, Menoch. de arbitr. l. 2. centuria. 5. casu. 420. n. 95. Bellarm. lib. 1. de matrimonio c. 11. in fine, & lib. 4. de Pontifice cap. 12. col. 1. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 80. n. 16. vers. ad quintum, qui dicūt pri- orem non fuisse legitimam vxorem ob impedimentum perpetuum, idq; so- lum declarasse Pontificem; etsi obji- ciatur non videri iudicare prius ma- trimonium nullum, cum dicat nō de- bere vtrū à priori vxore debitū subsi- dium auferre, respondent cum glossa verb. *Nubas*, intelligi de dote restitu- enda: aut si de alio subsidio accipia- tur esse concilium. Verius videtur, vel dicere cum glossa ad verbum *ina- ne*, in cap. *Siquis suprā*, eadē dist. Cou- de sponsalib. 2. p. cap. 7. §. 3. n. 5. Ponti- ficem

Glossa.
Bellarmin.Ca. Quod
propos.C. Ex pu-
blico.
Gratian.
Glossa.

Cano.

Ledesm.
Soto.

Menoch.

Bellarmin.

Sanch.

Glossa.

Glossa.
Couat.

Cano.

10

Bellarmin.

Pighius.
Cano.

Valent.

C. Aria-
nos.

ficem non approbare secundum matrimonium, sed agere tantum de quadam comparatiua permissione; hoc est, minoris mali ad vitandum maius, quod poterat occurrere, idque ex eo, quia Angli, quibus ea permissio facta fuerat, recentes adhuc erant in fide, nec ab his secundis nuptijs abstrahi poterant absque graui metu, quod à fide recederent; ideòque illa permissio etsi fuerit peccati, pro illo tempore iusta fuit, vt profitetur idem Gregor. in cap. *Quedam lex*. 3. q. 2. vel morbum illum superuenisse post matrimonium tantum ratum, nec dum consummatum; quo casu rectè Pontifex ex modo adductis, poterat per dispensationem matrimonium illud dissoluere, alijq; nubendi licentiã tribuere, iuxta receptam nostrorum sententiã cum gloss. in cap. *Ex publico*, de conuers. coniugat. vbi ceteri scribentes.

Tertiò nonnulli reprehendunt Nicolaum primum; quia, vt refertur in cap. *à quodam Iudæo*, de consecr. dist. 4. asserit non esse illum rebaptizandum, qui in nomine Christi tantum fuerit baptizatus; de quo principalis quæstio erat; cum contrarium; imò baptismum non esse ratum in nomine Christi expressum sit à Pelagio in cap. *Multi*, Zachar. in cap. *In synodo*, & sæpè alibi eadem dist. Verum quicquid sit de ea quæstione, vtrum valeat baptismus in nomine Christi? de qua modò disputare non vacat, & latè tradit Vuald. in Candelabr. tit. de baptismo n. 32. Dicendum est Nicolaum in eo textu solùm definiuisse non esse illum rebaptizandum, propterea quòd fuit à quodam Iudæo baptizatus, de quo principalis quæstio erat; valere autem baptismum in no-

mine Christi obiter ipse ex opinione sua nihil in hoc definiendo adiunxit, sequutus in hoc, vt ipse ibidem ait, Ambrosij sententiam lib. 1. de Spiritu Sancto cap. 3. quam quidem, etsi concedamus falsam esse, quod negat Vuald. vbi suprã cum glossa ibi, hæretica tamen non est, cum nulla in hac re inueniatur certa Ecclesię traditio. Et text. in d. cap. *Multi*, & in d. cap. *In synodo*, præterquam quòd sint valdè suspecti, nullamq; habeant auctoritatem, vt optimè comprobat Bellarm. explicans hunc textum d. lib. 4. cap. 12. solùm definiunt non esse ratum baptismum sine inuocatione triũ diuinarum personarum, nec tamen declarant, vtrum implicite, an verò explicitè debeant nominari? sicque proindè videtur sufficere, iuxta sententiam Ambrosij, & Nicolai, hinc implicita in vno tantum Christi nomine omnium aliarum personarum facta nominatio, vt illos Canones D. Bernard. & Hugo de sancto Victor. intellexerunt. Quartus est Cælestinus 3. quem Alphonfus de Castro lib. 1. de hæresi cap. 4. affirmat non posse ab hæresi excusari, quòd senserit matrimonium dissolui inter fideles, si alter coniugum labatur in hæresim, eiusque decretum dicit extitisse in antiquis decretalibus sub cap. *Laudabilem*, de conuersione infidel. cuius tamen contrarium definit Innocent. in cap. *Quanto* de diuortijs, inferens prædecessorem suum aliter sensisse, quod gloss. ibidem de Cælestino 3. intellexit, & postea idem statuit Trident. sess. 24. canon. 5. Cæterùm his non obstantibus respondendum est, quod si Cælestinus hoc sensit (de quo tamen dubitamus, cum in dicto cap.

Ambros.

Glossa.

C. Multi
C. In synodo.

Bellarmino.

Ambros.
Nicol.

D. Bernard.
Hugo.
Cælest. 3.
Castro.

C. Laudabilem.

Glossa.
Trident.

Lauda-

C. Quedam lex.

Cap. Ex publico.

II

C. à quodam Iudæo.

C. Multi
C. In synodo.

Vuald.

Laudabilem nihil tale reperiatur, & de diuersa quæstione Pontifex ibi fuerit interrogatus) illud non definiuisse, sed ex priuata sua opinione obiter existimasse, dum adhuc res non esset in Ecclesia decisa, sed tantum in opinione posita, vt satis indicant verba illa Innocentij in d. cap. *Quanto*, ibi, *licet quidam prædecessor noster aliter sensisse videatur*. Ex quibus colligitur vsque ad illa tempora rem fuisse in Ecclesia controuersam, & in opinionibus positam. Quintò Alex. 3. accusatur, quod in cap. *Cum esses* de testament. scripserit à diuina lege sanctorum Patrum institutis, & generali Ecclesiæ consuetudine esse alienum, vt testamenta non valeant, nisi septem testibus adhibitis, cū tamē hoc positū sit in praxi toti^o orbis Christiani. Respondetur autem Alexandrum ibi per eas rationes non voluisse improbare leges humanas septem testes in testamentis requirentes, quæ aliàs in suo foro iustissimæ sunt, sed tantum consuetudinem illam, quæ in Hostiensi Episcopatu, & sic in terra subiecta Ecclesiæ, vbi ius Canonicum erat obseruandum aduersus generales regulas sanctorum, Canonum, & Romanæ Ecclesiæ consuetudinem generalem introduxerat, vt leges ciuiles seruarentur, vt patet ibi, *Scriptam consuetudinem improbamus*; dum autē textus ille sentit prædictas leges ciuiles esse alienas à lege diuina, *in ore duorum, vel trium, &c.* De qua Matthæi. 18. & refertur in cap. *Novit*, de C. *Novit*. Iudicijs; sicquē eas omnes nullas esse, cum nulla lex humana contra diuinam valere possit, ex regul. cap. *Sunt quidam*. 25. q. 1. Quod tamen videtur absurdum; dicendum est eam legem

non esse diuinam, cum sit iudicialis. A Deut. 17. quæ iam expirauit, nequē tanquam talem à Pōtifice hīc adductam, sed potiùs esse Canonicam, & à Pontificibus approbatam, quæ nihil legibus ciuilibus in suo foro derogat. Vndè dum Pontifex illam ad cōprobendam consuetudine expendit, vult dicere, propterea consuetudinē non esse seruandam, quia est aliena à lege diuina per sanctorum Patrū decreta, & generalem Ecclesiæ consuetudinem recepta. Sextò, idem Alexander tertius erroris arguitur, quod dum in cap. *Licet*, de sponsalib. duorū definiert matrimonium de præsentī non irritari per secundum cū copula consummatum; addit ita esse tenendū; licet prædecessores sui aliter iudicauerint, cum tamen illud, quod Alexander statuit Romanā sedē tenuisse asserat Innocent. in cap. vlt. eod. tit. nequē contrarium vnquam cōtra legem diuinam potuerit iudicare. Sed omisso intellectu Valentis dicto pūcto. 7. §. 41. ad finem; nempe quod Pontifex loquatur, per quādam exaggerationem; respondetur Pontifices Alexandri prædecessores nunquam definiuisse matrimonium primū ratū dissolui per secundum consummatū, sed solum prætextu cōsuetudinis, de qua in dicto cap. vltimo, aliquando permisisse permanere secunda matrimonia contracta, & cōsummata post primum de præsentī, idquē dispēfando in vinculo prioris matrimonij rati, vt rectē ex causa facere possunt. D Et quia Alexandro huiusmodi consuetudo diuturna, & veluti à quibusdam Pontificibus approbata obijcebatur; ideò, vt videtur innuere Gloss. vltim. ibi dixit, *Quamuis aliter à quibusdam*

Deut. 17.

Alex. 3.

C. Licet.

Innocent. Cap. vlt.

Valent.

Glossa.

Alex. 3. Ca. Cum esses.

Mat. 18. C. Novit.

Ca. Sunt quidam.

Inno
Cap
veneC. T
latoBel
Val
N
C. IIoa
Ex
Cū

busdam predecessores nostris sit aliquando iudicatum.

Innoc. 3. Cap. Per venerab.

Septimò, Innocentio tertio obijcitur, quod in capite *Per venerabilem*, qui filij sint legitimi docuerit legem veterem non dum esse abrogatam, adducens enim quãdam auctoritatẽ Deuteron. ad cõfirmandũ decisiones quæstionũ de fide ad Pontificẽ pertinere. Sanè, ait, cum Deut. l. 2. interpretetur ex vi vocabuli, cõprobatur, vt quod ibi decernitur in nouo testamẽto debeat obseruari, quod quidẽ planè pugnat cõueritate catholica, & ijs, quæ notantur in cap.

C. Trans lato.

Translato, de Cõstitut. Cæterum facillimo negotio respondetur, Pontificẽ non voluisse Deuteronom. hodiẽ debere seruari ad literam, tanquam legem obligantem, sed eatenus tantum, quatenus, quæ in eo dicebantur, figuræ erant eorum, quæ hodiẽ in lege Gratia fieri præscribuntur. Vnde dum inquit Deuteronomium secundam legẽ interpretari, & quod ibi decernitur in nouo testamento seruari deberi, ex eo procedit, quia cum contineret multa ad legem nouam figuratè pertinentia, quodammodo quasi in sua prototypo seruatur, vt eleganter declarat Bellarm. & Valentia vbi proximè.

Bellarmin. Valent.

12

Nicol. 4 C. Exijt.

Vltimò tandem Nicolaus quartus reprehẽditur, quod in cap. *Exijt*, de verborum significat. libr. 6. definierit Christum perfectam paupertatem, quæ consistit in abdicatione rerum, tam in particulari, quàm in communi exemplo, & verbo docuisse; cum tamen Ioannes 22. in Extrauagant. *Cum inter nonnullos*, eodem titulo, expressè declarauerit hæreticum esse dicere Christum talem paupertatem verbo, aut exemplo docuisse. Sed re-

Ioan. 22. Extrav. Cũ inter.

lictis ijs, quæ Turrecremat. libro 2. Summ. cap. 112. in conciliandis his Pontificibus conatur adducere, dicendum est, Nicolaum non voluisse dicere Christum omnino nunquam habuisse proprium, nec in particulari, nec in communi, quod solum tanquam hæreticum, meritò damnat Ioann. 22. cum ex Ioãne 13. expressè appareat, eum habuisse loculos, ex quibus in communi cum discipulis viuebat, sed tantum Nicolaus dicit, quod aliquando perfectissimam illã paupertatem verbo, & exemplo docuit abdicando se in communi, & in particulari à proprietate aliquarũ rerum, vt suam ipse Nicolaus sententiam satis declarat, & postea Bellarm. d. cap. 14. Valent. d. §. 41. dictis locis, vbi multos alios errores, quæ Pontificibus ab hæreticis obijciuntur, eleganter ab eorum mendacijs, & cauilationibus vendicant.

Turrecr.

Ioan. 13.

Bellarmin. Valent.

13

Deindè ampliant Doctores vsque adẽ Romani Pontificis iudicium in definiendis rebus fidei, & morum certum esse, vt ad hoc non teneatur præcisè Concilium, aut Patres consulere, aliamvè diligentiam, aut studium necessariò præmittere. Ratio huius rei ea est, quia cum Spiritus Sancti assistentia, perpetuaq; in docendo veritas ei soli promissa sit: *Ego rogam pro te, &c.* vt supra demonstrauius, neque consultatio, aut alia diligentia ab eo exigatur, necessariò dicendum est illum solum veritatẽ infallibiliter posse statuere. Accedit, quia aliàs magna esset in Ecclesia perturbatio, neque fideles possent certificari, Vtrum ea, quæ Pontifex definit vera sint, & ritè definita, cum nulla ratione possit constare, an sufficien-

M ficien-

ficientem adhibuisset diligétiam, vel omnes ritè in Conclium vocasset. Ex quibus, & alijs fundamentis hanc declarationem communiter amplectuntur Doctores cum Diuo Thoma lib. 4. contra gentes cap. 76. Caetan. de potestate Papæ cap. 9. Hofius lib. 2. contra Bruntium, traditur à Diuo Augustino sermone 4. de D. Petro. Quauis autem prædicta diligentia, & studium necessarium non sit ad veritatem omninò, & infallibiliter statuendam, nihilominùs tamen, vt rectè, & conuenienter Pontifex hac potestate vtatur diligentiã necessariò tenetur præmittere ad veritatem inueniendam, aliàs secùdum prædictos Doctores mortaliter peccabit; licet enim certitudo sua ab hac diligentia absolutè non dependeat; occasionem tamen præbet reliquis fidelibus illius decreta contemnendi, tanquam ab homine leui absque consilio inculcata; in quo ratio peccati cõsistit. Quod si quis tenere velit omninò necessariam esse diligentiam, & studium Pontifici, vt non solùm absque culpa, sed etiam absolutè, & verè definiat (quod nos non admittimus cum Soario de fide disp. 5. sect. 8. per totam) dicendũ est nunquam fieri posse, vt illo debitam diligentiam prætermittat, repugnante Christi promissione, qua illum nunquam à veritate aberrare promissit, vt exemplo prædestinati, qui non solùm beatitudinẽ nequit amittere; sed nec etiam ea potest omittere, quæ ei necessaria sunt ad illam consequendam, notauit Cano de locis Theolog. lib. 5. cap. 5.

§. V.

Quid possit Summus Pontifex, & in quos?

SUMMARIUM.

- A
- 1 Qualis sit potestas suprema Pontificis, & circa qua versatur.
 - 2 Summus Pontifex habet supremam potestatem legislatiuam circa successionem, & electionem pontificatus.
 - 3 Summus Pontifex de plenitudine potestatis potest per se eligere successorem.
 - 4 Ad fundamenta opposita sententia respondetur.
 - 5 Præter supremam in spiritualibus potestatem, quam directè, & principaliter habet Summus Pontifex, supremam quoque in temporalibus minus principaliter, & indirectè obtinet.
- B
- 6 In quos habeat Summus Pontifex potestatem.
 - 7 Christiani Reges omnes gloriantur, hoc nomine, & Christianissimi alij, alij Catholici cognomento delectantur, qui omnes Reges, principesq; seculares Christiani, sunt Pontifici Romano spiritualiter subiecti.
- C
- 8 Potestas regia, siue personæ regum, vt reges sunt Pontifici Romano subiiciuntur.
 - 9 Summi Pontifex ratione spiritualis potestatis, quam in reges habet, potest illos dirigere, punire, & regno priuare, si hoc expediat.
 - 10 Auctores Galli hanc sententiam confirmantes recitantur.
 - 11 Hispani auctores in eiusdem rei confirmationem connumerantur.
 - 12 Germani etiam annectuntur.
 - 13 Concilia, qua hanc veritatem docuerunt, afferuntur.
 - 14 Antiqua Ecclesiæ praxi, & innumereis exemplis eadem veritas stabilitur.

Potestas

1.

Potestas Pontificis versatur in multis materijs; habet enim supremam potestatem iurisdictionis in foro sacramentali, de qua tractari solet à Theologis in materia de pœnitētia. Habet etiam supremam iurisdictionem legislatiuam in foro externo ecclesiastico, de qua agunt Theologi in materia de legibus, de voto, de iuramēto, vt dispensatiua est; vt coactiua in censuris, vt distributiua indulgentiarum, in proprijs tractatibus. Ex huiusmodi locis peti debent, quæ ad primam partem tituli, §. huius spectant, est enim per se patens habere Pontificem supremam potestatem in foro sacramentali. *Quodcumque ligaueris super terram, &c.* Item in foro externo spirituali, & ecclesiastico legislatiuam, siue directiuam, coactiuam, dispensatiuam, quæ pertinent omnia ad perfectū pastoris munus. *Pasce oves meas.*

2.

Duo tamen circa supremam potestatem Summi Pontificis legislatiuam hic agendum duxi; nam de alijs latissimè tractari solet à Doctoribus in peculiari cuiuslibet materiæ tractatu, vt suprâ diximus. Primum est circa successionem, & electionem in supremo illo gradu Ecclesiasticæ Hierarchiæ. Secundum est circa designationem successoris Romani illius pontificatus. Quod attinet ad primum, dico; Cum ratio, & modus succedendi in supremo pontificatu ad gubernationem totius Ecclesiæ, illiusque conseruationem, maximè spectet, illi plenam in hoc concedere debemus potestatem, cui totius Ecclesiæ iurisdictionis, & regimen à Christo Domino fuit concessum; sed vnus, idemque Romanus Pon-

tifex totius Ecclesiasticæ Hierarchiæ caput, & fundamentum ab eo fuit constitutum, & penes eundem suprema ecclesiastica potestas collata: ergo ad illum prædictum ius, & potestas necessariò pertinere debet. Accedit, quia passim in nostro iure videmus plura Pontificum decreta circa successionem, & electionem Romani Pontificis modum præscribentia, vt constat ex cap. *Licet de vitanda de electione, cap. Vbi periculum* eodē titul. cum multis alijs ibidem, quæ satis apertè demonstrant supremam in hoc potestatem eisdem necessariò competere; cum enim ex modò dictis constet supremam circa hoc potestatem soli Romano Pontifici competere, necessariò consequitur eam tantum formam in hoc esse obseruandam, quam Pontifex ipse præscripserit, neque ius eligendi alijs præter illos, quos Pontifex statuerit, posse conuenire. Neque in contrarium faciunt plura iuris decreta, quæ electionem Prælatorum, ac etiã Summi Pontificis, tanquam Romani Episcopi ad vicinos Episcopos, Clerum, & populum pertinere statuunt, vt in in capite 1. 23. dist. & in cap. *Nulla*, cum sequenti. 62. dist. de quibus iam suprâ diximus: nam respondetur nihil aliud concludere, quam ius illud ex Constitutione Pontificum eo tēpore ad illos spectasse. Cæterum ex Pontificum etiam constitutionibus, postea perijisse, qui pro temporum diuersitate alios, atque alios modos possunt instituere. Inter quos modos ille potior censendus est, & seruari debet, qui à Summis Pontificibus nouissimè fuerit præscriptus, prout hodiè in Romana Ec-

C. *Licet.*
Cap. *Vbi periculum.*

Cap. 1.
C. *Nulla.*

clesia obseruatur ille, quem Pontifices statuerunt, nempe, vt ille Pontifex creetur, qui à duabus partibus Cardinalium (qui ad hoc legitimi sūt electores designati) fuerit electus, vt constat ex decreto Alexandri tertij in dicto cap. *Licet de vitanda.* de electione.

C. *Licet.*
3

In eo tamen inter Doctores est controuersia, Vtrum virtute prædictæ potestatis possit Pontifex per se eligere successorem, quod est nostrum secundum punctum? In qua quæstione, licet negatiuam partem tueatur

Turrecr.
Glossa.
Archid.

Turrecremata libro 2. summ. cap. 51. cum Glossa in capite *Cum Apostolica.*

Ioã. And.
Abbas.

§. *Qui in omnibus.* 8. quæstione prima, quam sequuntur Archidiacon. in capite *Si transitus.* 79. distinction.

C. *Episcopo.*

Ioannes Andreas, & Abb. in dicto capite *Licet*, numero secundo, vbi dicit communem ex eo imprimis, quia in cap. *Episcopo.* 1. & 2. 8. quæstione prima, Concilium Antiochenum, & Romanum sub Martino Papa expressè decernunt irritam esse, & illicitam eam electionem, qua Episcopus successorem designat. Et deindè, quia videtur disponere in tempus, quo nõ est futurus Papa. iuxta regulam legis,

L. *Eum qui.*

Eum, qui. ff. de iurisdictione omnium iud. Nihilominus tamen ex dictis contrarium est tenendum, imò Pontificem de plenitudine potestatis, posse per se eligere successorem, neque vniuersalis Ecclesiæ cõsensu electionem posse irritare; cum enim suprema in hoc potestas, iuxta supradicta ei competat, nullaque sit ratio, vel locus sacræ paginæ; vel aliud traditione confirmatum testimoniũ, quod illi eligendi per se successorem auferat potestatem; necessariò consequi-

tur nullo modo esse auferendam. Accedit deindè textus expressus in dicto cap. *Si transitus*, ibi, *Si transitus Papa inopinatus euenit, vt non possit de sui electione successoris antè decernere;* ex quo, & testimonio Zacharię, idem in alijs Episcopis probat Gratianus in initio 8. quæstionis 1. Facitq; tandem similitudo beati Petri, qui, vt ad idem propositum refertur in cap. *Si Petrus* eadem quæst. successorem Clementem designauit. Vnde non est, cur eadem potestas in alijs Pontificibus denegetur.

C. *Si transitus.*

Gratian.

C. *Si Petrus.*

B

Ex quibus, & alijs fundamentis hanc sententiam Caiet. sequitur tract. 1. de potestate Papę cap. 13. Victoria in posteriori relectione de potest. Ecclesiæ n. 23. & plerique alij Theologi. Neque obstant superiora fundamenta. Primum enim desumptum ex auctoritate Conciliorum non ligat Pontificem, qui supra Concilia potest disponere, vt iam ostendimus, imò si rectè expendamus, tex. solum loquitur de Episcopis inferioribus, quorum nomine Papa non comprehenditur.

4
Caiet.
Victoria.

C

Ad secundum dicendum est Pontificis dispositionem in hoc casu, etiã post mortem suam valere, suadete sic ecclesiastica gubernatione, cum prouideat in casu, quo successor adhuc prouidere non potest. Non negauerim tamen non expedire Ecclesiæ Dei, vt Pontifex per se non eligat successorem ex rationibus adductis per textum in dicto cap. *Episcopo*, cum sequentibus 8. q. 1. Et ex eo, quia cum sæpè possint dari affectiones carnis, & sanguinis, eueniret multoties, vt regimen Ecclesiæ ad ineptissimos homines transfiret, Pontificatusque hæreditarius fieret, repugnante totius Eccle-

Eccle-

Ecclesiæ bono, & Innocentij Con-
stitutione, de qua in cap. Apostolica. 8.
q. 1.

Præter supremam in spiritualibus
potestatem, quam directè, & princi-
paliter habet summus Ecclesiasticæ
Hierarchiæ præses, seu Romanus Pō-
tifex, ut hucusquè probauimus, su-
premam quoque in temporalibus mi-
nus principaliter, & indirectè obti-
net, quatenus scilicet id exigat finis
supernaturalis, & in ordine ad bonū
spirituale. Probatur ratione: nam
certissimum est, attētis Philosophiæ,
& vtriusque iuris regulis, principiū,
quod, sicut ei cui committitur finis,
committuntur etiam media ad illum
necessaria; ita cui potestas aliqua, vel
iurisdictio conceditur, nisi aliud ob-
stet, omnia cōceduntur, sine quibus,
vel nullo modo, vel non sine maxi-
ma difficultate, talis iurisdictio exer-
ceri potest, ut eleganter probat tex-
tus in leg. 2. ff. de iurisdic. omnium
Iud. cap. Præterea, de officio delega-
ti, cum vulgaribus; idque multò cer-
tius locum habet, si ea media non so-
lūm ad minorem, & inferiorem spe-
ctent potestatem, verum etiam ad
subordinatam, & subalternatam su-
periori principaliter concessā, iuxta
tradita in dicta lege secunda; atquē
supremo Ecclesiasticæ Hierarchiæ
Præsidi summa spiritualis potestas in
ordine ad finem supernaturalem à
Christo Domino fuit concessa, ut
modò diximus, & hæc rectè expe-
diri non potest, nisi etiam Summus
Pontifex in ordine ad illum finem,
aliquam in temporalibus exercent
potestatem: ergo necessariò faten-
dum est illam etiam à Christo Do-
mino eidem fuisse concessam, præ-

fertim cum illa eidem non solum in-
ferior, sed etiam subalterna, & sub-
ordinata sit, quatenus supernatura-
lis finis exigat, ut exemplo Solis, &
Lunæ eleganter ostendit Pontifex
in capite *Solita*, de maioritate, & obe-
dientia. Accedit etiam in hanc sen-
tentiam expressum Pontificis testi-
monium sic intelligendum in capite
Per venerabilem, ibi, *in alijs regioni-*
bus temporalem potestatem casualiter ex-
ercemus; qui filij sint legitimi; & in ca-
pite *Causam* secundo. Et quia aliàs
manca, & imperfecta esset spiri-
tualis potestas, & Deus in Ecclesia
sua in necessarijs defuisset, contra
illud vulgare, *Dei perfecta sunt opera.*
Et Lucæ 22. *Quando misi vos, & cæ.*
nunquid defui vobis, cum multis alijs
fundamentis; ex quibus hanc tan-
quam mediam inter duas nostrorū,
& Theologorum in hac re contra-
rias sententias, quas non curo refer-
re, sequuntur Turrecremat. libro 2.
de Ecclesia, Bellarm. libro 5. de
potestate Pontificum, capite 4. & 6.
Molina tractatu secundo de Iustitia,
disput. 29. & passim alij nouiores, qui
secundum eam prædictas conciliare
nituntur. Soarius contra Anglicanæ
sectæ errores lib. 3. cap. 1. per totum,
idem de Legibus lib. 3. cap. 1. cum se-
quentibus.

Restat igitur tantūm inquirendū,
in quos habeat hanc potestatem, tam
multiplicem, & amplam? Et sanè res-
ponso facilis est ex dictis. Nam si
quatenus Pastor, & propter officium
pastoris accepit potestatem, procul-
dubiò potestas in oues est concessa,
quas debet dirigere, & deuiantes cō-
ercere, ut redeant in viam salutis.

Cæterum, quia de principibus sæcu-
laribus

C. Aposto-
lica.

5

L. 2.
Ca. Præ-
terea.

L. 2.

C. Solita

C. Per ve-
nerabil.

C. Causā.

Luc. 22.

Turrecre-
Bellarm.
Molina.

6

laribus in hac materia sunt multa nostris temporibus valdè controuersa, omittam reliqua omnia, vt manifesta, & vbique obuia, solumq; de Principibus tria vocabo in quæstionem. Primum, an personæ Regum, Principumquè sæcularium Christianorum sint Pontifici Romano spiritualiter subiectæ? Secundum, an potestas ipsa Regia, siue personæ Regum, vt Reges sunt, eodem modo Pontifici subijciantur? Tertium, an Pontifex ratione potestatis spiritualis in Reges, possit illos gubernare, non modo dirigendo, sed etiam puniendo, vel ad Regni spoliationem, si opus sit?

7

Quod attinet ad primum ratio manifesta conuincit ex dictis; ostensum est enim Pontificem esse summum Pastorem omnium ouium Christi; Christiani verò Reges omnes gloriantur hoc nomine, & Christianissimi alij, alij Catholici cognomento delectantur: ergo, &c. Idem quoque probatur ex antiquissimis Concilijs, & Pontificum, Patrumque testimonijs; quibus tamen omnibus probationibus omisissis, efficacissimam puto ipsorum omnium Principum, Regum, ac Imperatorum vocem communem iam ab initio nascentis Ecclesiæ, ab ipsis Pontificiæ maiestatis incunabulis, semper enim omnes vna voce, & miro sæculorum consensu Romanum Pontificem vocarunt patrem suum spiritualem, & pastorem animarum suarum; se verò filios obedientes, deuotos, & oues eius, idq; factis plerique probarunt. Ante omnes Philippus primus Christianus Imperator apud Eusebium Cæsariens. lib. 6. cap. 27. & apud Nicephorum Callist. lib. 5. cap. 28. Constantinus primus in donatio-

*Euf. Cas.
Niceph.
Callist.*

ne Occidentis facta Syluestro, eiusq; successoribus; Gratianus, Valentinianus, & Theodos. l. 1. C. de summa Trinitate, & fide Catholica. Honorius ad Bonifacium Papam, Valentinianus 3. in epistola ad Theodosium Imperatorem, quæ habetur in Concilio Chalced. Valentinianus, & Martianus Augusti in epistol. ad Leonem Papam, Anastasius Imperator in epistola ad Hormisdam Papam: Iustinus ad eundem; Iustinianus ad Ioannem Papam, C. sum. Trinitate, & fide Catholica,

Constantinus 4. Imperator epistola ad Dominum Papam, Carolus Magnus epist. ad Eliphandum Toletanum in priuilegio Ecclesiæ, Bremens. apud Crantzius lib. 1. cap. 7. lib. 1. legum Franciæ c. 167. & lib. 7. c. 235. Ludouicus, & Lotharius epistol. ad Eugenium Papam, Leo Imperator, Constantinopol. sermon. de S. Petro. Otho 1. Imperator apud Gratianum dist. 63. c. 33. Federic. 1. Imperator epist. ad Emmanuel. Imp. Græc. Michael

Palæologus epist. ad Gregor. 10. Andronicus Imper. Græc. epistol. quæ Græcè habetur in Bibliotheca Palatina, Sigismundus Imp. epist. ad Pontif. Romanum, quæ extat in appendice Concilij Basiliens. David. Imper. Aethiop. epist. ad Ioan. 3. Regem Lusitaniæ, & epistol. 1. ad Pontificem Romanum, & 2. epistol. ad eundem, Claudius Imperator Aethiop. epistol. ad Paul. 3. Papam, Carolus 5. in edicto Vuormatiensi; aliquos etiam ex Regibus in medium proferam. Athalaricus in epistola ad Clerum Romanum, Kenulphus Rex Merciorum in Anglia in epistola ad Leonem 3. Papam, Lotharius Rex Fræcorum epistol. ad Adrianum 2. Carolus quoque Rex

ad

*L. r. C. de
sum. Tri-
nit. & fide
Honorius
Valentinianus
Ecc. Cal.
Valentinianus
Martianus
Anast. Imp.
perat.
Iustinianus*

*Constantinus
Carol.
Magn.
Bremens.
Crantzius*

*Lud. &
Lothar.
Leo Imp.
Otho.
Gratian.
Impeant.*

*Palæologus
Andronicus
Imperat.
Sigismundus*

*David.
Imperat.*

*Claudius
Imperat.
Carol. 5.*

*Athalar.
Rex.
Kenulphus
Rex.*

*Lothar.
Rex.
Car. Rex*

Hugo. ad eundem, Hugo ad Ioannem Pap.
 Eduar. R. Eduardus Rex Angliæ ad Nicolaum
 Ludo. R. 2. Ludouicus Rex Frâcorum ad Ale-
 Leo R. x. 2. Ludouicus Rex Frâcorum ad Ale-
 Reginald. xandrum, Leo Rex Armeniæ ad In-
 Car. Rex. nocentium 3. Reginaldus Rex Insu-
 S. Ludou. larum ad Honorium 3. Carolus Rex
 Rex. Siciliae ad Clementem 6. S. Ludoui-
 Vladisl. cus Rex Franciæ in documentis ante
 Rex. mortem ad filium apud Guilielmum
 Ladisla. Naugium, Vladislaus Rex Poloniæ
 ad Ioannem 22. Ladislaus Rex Hun-
 Sigismund. gariæ, & Bohemiæ in oratione habi-
 Henric. 8. ta Romæ ad Nicolaum 5. apud Cor-
 Rex. nazum lib. 11. hist. Hufsitaram, Sigif-
 mundus Rex Poloniæ epist. ad Con-
 cil. Lateran. Henric. 8. Rex Angliæ,
 antequam desiperet in assertione 7.
 Em. Rex. sacramentorum contra Lutherum ar-
 Francisc. ticul. 2. Emman. Rex Lusitaniæ ad
 Rex. Leonem 10. Franciscus Rex Bungi
 Proth. R. in Iaponia ad Gregor. 13. Prothasius
 Bartol. Rex Arimæ ad eundem, Bartholomæus
 Sigism. 3. Rex Omuræ ad eundem, Sigismun-
 dus 3. Rex Poloniæ ad Sixtum 5. Co-
 Hen. Dux. mites, & Barones Angliæ epistola ad
 Maxim. Bonifacium 8. Henric. Dux Heluetiæ
 ad Ioan. 22. Maximilianus Dux Ba-
 uariæ ad Gregorium. 15. Itaque insa-
 nus erit, qui Regum Christianorum
 personas Romano Pōtifici negauerit
 spiritualiter esse subiectas, neq; enim
 id ausus est etiam Guilielm. Braclaius
 inficiari, vt constat ex Bellarm. ad illi
 responsione, & ex Soario contra er-
 rores Anglican. lib. 3. cap. 21. n. 4.

Bellarm.
Soar.

8

Iam veniamus ad secundum, vt of-
 tendamus Reges, etiam prout Reges,
 siue secundum Regiam potestatem esse
 Pontifici Romano spiritualiter subie-
 ctos. Pars affirmatiua communis est
 Orthodoxorum. Probat, quia Chri-
 stus vniuersalem animarum curam etiã
 Regum, commisit vicario suo Roma-

no Pontifici: ergo dedit illi perfectam
 potestatem ad omnia, quæ necessaria
 sunt ad hanc curam bene regendam,
 vt naturalis ratio docet, & iura hu-
 mana disponunt. l. 2. ff. de Iurisdic-
 omni. iud. & cap. Præterea de officio
 delegati. Deindè, quia esset inordi-
 natum, duas esse in vna republica po-
 testates, sine vlla inter se subordina-
 tione: ergo Christus Auctor Chri-
 stianæ Reipublicæ alteram subordi-
 nauit alteri; nemo verò dicet spiri-
 tualem subesse debere temporali, quia,
 vt bene D. Thomas 2. 2. q. 60. art. 6.
 ad 3. temporalis potestas se habet ad
 spiritualem, sicut corpus ad animam,
 & q. 40. art. 2. ad 3. dicit potentiam,
 virtutem, vel artem, quæ respicit su-
 periores finem, habere sibi subiectas
 facultates inferiores in ordine ad eun-
 dem finem; at verò in republica Chri-
 stiana, ita Deus vtranque potestatem
 constituit, & attemperauit, vt vtranq;
 ad populi æternam salutem direxe-
 rit: ergo, &c. In hanc rem est cap. Cū
 contingat, de Iureiurando, cap. Licet,
 de Iureiur. in 6. vbi Glossa verb. Ex-
 commun. cap. de nuptijs, cap. Non debet,
 de consang. & affinit. cap. Relatum, de
 testam. cap. vltim. de præscriptionib.
 cap. Possessor, de Reg. iur. in 6. Auth.
 Ex complexu, C. de incestis nuptijs.
 cap. Cum haberet, de eo, qui duxit in
 matrim. cap. Non minus, cap. Aduersus
 de immunit. Ecclesiarum, cap. Eccle-
 sia S. Mariæ, cap. Quæ in Ecclesiarum,
 de Constitutionib. cap. Per venerabi-
 lem, qui filij sint legitimi, cap. Nouit,
 de Iudicijs, cap. 1. 2. 2. dist. d. cap. Si im-
 perator. dist. 96. cap. Duo sunt. cap. Quæ
 uis, distin. 22. cap. Quoties. 24. q. 1. cap.
 Quis dubitet, cap. Solita. de maiorit. &
 obedientia, Extrauag. Vnam sanctam,
 eodem

L. 2. ff. de
Iurisdic-
C. Præte-
rea.

S. Thom.

C. Cum cō-
tingat.

cap. Licet
Glossa.

C. de Nū-
ptijs.

C. Non
debet.

C. Relatū

C. vlt.

C. Posses-
sor.

Auth. Ex
complex.

C. cū hab.

Ca. Non
minus.

C. Adu.

C. S. M.

C. per Ve-
nerabilē.

C. Noui.

C. Si imp.

C. Duo sū.

C. Quāu.

C. Quoti.

C. Quis.

C. Solita.

Ext. Vnā
sanctam.

eodem titulo. Doctores verò habes
 propè infinitos, ego paucos referam,
 & Theologiæ, & vtriusque iuris peri-
 tos, qui multos alios allegant. D. Tho-
 mas suprà, & de regimine princip. li-
 br. cap. 14. lib. 3. cap. 10. 11. 12. & 13.
 Alensis. Alensis 2. p. q. 118. memb. 3. art. 1. &
 3. p. q. 40. memb. 5. quæstiunc. pen. &
 4. p. q. 10. memb. 5. post articul. 2. &
 in tract. de officio missæ. p. 2. artic. 2.
 Hugo. Hugo Victor. lib. 2. de sacrament. p.
 Turrecr. 2. cap. 4. Turrecr. lib. 2. c. 113. Vuald.
 Vuald. tom. 1. lib. 2. c. 76. Caietan. in Apolo-
 Caiet. gia c. 13. Henric. quodlibet. 6. q. 23.
 Henric. Victoria duplici Relect. de potestat.
 Victoria. Ecclesiæ, & alia de potestate ciuili, &
 Soto. in Relect. de Indis. p. 1. n. 29. Soto in
 4. dist. 25. q. 2. art. 5. & lib. 4. de Iustitia
 q. 5. art. 4. Nau. in cap. *Nouit*, de Iudi-
 cijs notab. 3. n. 19. Almain. de potest.
 Almain. Ecclesiæ cap. 8. Pighius lib. cap. 14. &
 Pighius. 15. Sanderus de Visibili Eccles. mo-
 Sander. narch. c. 4. Driedo de libert. Christ.
 Driedo. lib. 2. c. 2. Bellarm. de Sum. Pont. lib. 5
 Bellarm. cap. 6. 7. & 8. Molin. tom. 1. de Iustitia
 Molina disp. 29. Soar. contra errores Angl.
 Soar. lib. 3. c. 22. Bartol. in l. *Præuilegia*, C. de
 Bartol. sacros. Eccles. q. vlt. Alexand. in lege
 Alex. *Captatorias*, C. de testa. milit. Anton.
 Antonin. & Immol. in cap. *At si clerici*, de iudic.
 Immol. Ioann. Andreas, Caldas, & Abb. in c.
 Ioã. And. 1. de Noui oper. nunciat. Felin. in c.
 Caldas. *Ecclesia*, de Constit. nu. 41. Couar. in
 Abbas. epitom. 4. Decret. 2. p. c. 8. §. 6. n. 6.
 Felin. Antonius Gomez in l. 9. & 10. Tauri
 Couar. n. 37. & 38. Fortun. Garcia in tract. de
 Ant. Go- vltimo fin. vtriusque iuris. n. 51.
 mez. Garcia.

9

Ad tertium denique accedamus,
 in quo totius rei cardo nostris iniquis-
 simis temporibus vertitur, quia car-
 nales homines coactiuam magis in
 principe potentiam, quam directam
 reformidant, ideò que magis solliciti

sunt de hac, quàm de illa demolien-
 da: docet ergo omnes Catholici Do-
 ctiores contra Marsiliū de Padua, Ni-
 lum, Illyricum, & Protestantes, Cal-
 uinistasq; hæreticos, & reliquos Ec-
 clesiæ hostes, quorum Deus venter
 est; & finis interitus posse Romanum
 Pontificem punire Principes omnes
 Christianos, si expediat, etiam vsque
 ad Regni priuationem. Ratio euidē-
 ter sumitur ex supradictis: nam alio-
 quin vis directiua frustranea esset, &
 inefficax, vel ipso Philosopho teste
 Aristot. lib. 10. Ethic. cap. vltimo: ergo si Pon-
 tificex, vt constat, habet directiuam po-
 testatem in Principes Christianos ca-
 rere non potest, coactiua in eosdem.
 Deindè, quia spirituales pœnæ sæpè
 insufficientes sunt, & à carnalibus ho-
 minibus ridendæ potiùs, quàm timē-
 dæ: oportuit ergo in Ecclesia pote-
 statem ad ferendas etiam pœnas gra-
 uissimas temporales confiscationis,
 flagellationis, imò, & occisionis, vt
 videre est sæpè in titulo de hæreticis,
 præsertim in cap. *Ad abolendam*, has
 C. *Ad a-* verò pœnas esse iustissimas, defendit
bolendam. August. August. epistol. 48. & 50. & libr. 3.
 contra epist. Parmen. c. 2. Vnde cum
 regia potestas, sit bonum quoddam
 temporale, concluditur euidēter Re-
 gem posse tali bono in pœnam flagi-
 tij sui per spiritualem iudicem spolia-
 ri: sicut Petrus Ananiam, & Sapphirã
 vita priuauit; & Paulus Fornicarium
 non modo excommunicauit, sed etiã
 tradidit Satane in interitum carnis, vt
 spiritus saluus sit in die Domini. D. Chry-
 D. Chry- sostom. ibi oratione 15. *Vt eum* (in-
soft. quit) *flagellet malo vlcere, aut morbo alio.*
 Et Theophylact. *Vt morbo eum mace-*
Theophy. ret, aut tabescere faciat. In hanc ergo
 catholicam sententiã conspirant vna-
 nimo

nimo consensu scriptores, Itali, Galli, Hispani, Germani, Angli, & Scoti, quos Bellarm. sequutus in præfatione respõsionis suæ aduersus Barclaiũ eos per singulas classes nationum cõmemorabo: ergo inter Italos primus est D. Gregor. lib. 8. registri, epistola 2. ad Episcopum Metensem. S. Thomas 2. 2. q. 10. art. 10. q. 60. art. 6. & in 2. sentent. dist. 44. in fine. S. Bonauët. lib. de Ecclesiast. Hierarch. p. 2. cap. 1. Aegid. Rom. tract. de potest. Eccles. p. 1. cap. 30. August. Anionit. de potest. Eccles. q. 22. art. 3. B. Ioann. de Capistrano de potest. Eccles. p. 2. secundæ partis principalis, argum. 18. pag. 54. editionis Venetę anno 1588. S. Antonin. in summ. p. 3. tit. 22. ca. 3. §. 7. item cap. 5. §. 7. Isidor. Mediolan. de imperij militantis ecclesiast. dignitate, tit. 8. conclusione 3. Caietan. in Apolog. de Auctorit. Papæ p. 2. c. 13. ad 8. Alexander de sancto Elpidio de Auctorit. Põtific. & iurisdictione imperij cap. 9. Petrus de Monte in Monarchia partita. 2. q. 4. Anchar. in cap. *Canonum statuta*, n. 6. de Constitut. Syluest. verbo *Papa*. n. 10. & 11. Astensis in summa p. 1. lib. 2. tit. 64. art. 4. pag. 111. Panormit. in cap. *Solite* de maiorit. & obedient. n. 7. & in cap. *Per venerabilem*, qui filij sint legitimi, Archid. in cap. *Licet*, de voto nu. 10. Bartol. in l. *Si imperator*, C. de legi. n. 4. Bald. in proœmio ff. veteris, Gambar. in tract. de officio, & potestate legati lib. 2. tit. de Vicarijs ordinariorum nominibus n. 220. Castald. in lib. de imperatore q. 21. Cardinal. Tuschus in 6. tomo Practicarũ conclus. vbi innumeros citat auctores, Boetius de signis Eccles. tom. 1. lib. 2. cap. 114.

Inter Gallos primo loco sententiã profert Bernard. lib. 4. de consideration. cap. 4. Iuo Carnotens. epist. 28. ad Urbanum 2. Pap. Petrus de Palude tractatu de immediata causa Eccles. potest. art. 4. Durand. lib. de origine iuris d. q. 3. Heruæus de potest. Papæ, §. *Ad euidentiã secundi*, Almain. de suprema potest. q. 2. principali. c. 5. Hostiens. in summ. tit. de hæretic. §. *Qua pœna puniantur* n. 11. Petrus Bertrandus de origine iurisdiction. q. 4. n. 5. Ioannes de Silua tract. de beneficio p. 3. q. 8. Speculator. lib. 1. tit. de legat. §. *Nunc ostendent*. n. 17. Faber in l. 1. n. 10 C. de sum. Trinit. & fide Catholic. Aegid. de Bellamer. in c. *Alius*, 15. q. 6. n. 2. in cap. *Novit* de iudicijs, & in cap. *Solita* de maiorit. & obedi. Ioan. Quintinus in repetitio. ad cap. *Novit*. n. 64. & 127. Remundus Rufus contra Mulinum cap. 6. pagin. 106. Petrus Gregor. Tolosanus lib. 26. de Republic. cap. 5. n. 14. & n. 23. multos Canones allegat, pro eadem sententia, & veritate confirmanda. Quos sanè Doctores Gallos si legissent Gallici Magistratus Parisienses, siue *parlamentarij*, vt vocant, nequaquam cõbussissent igne publico librum Antonij Sanctarelli Societat. Iesu, propter hanc doctrinam inculcandã; neq; Parisienses Theologi, si modo volunt Catholici haberi, illam tanquam nouam, falsam, erroneam, verbo Dei cõtrariam, Pontificiæ dignitati odium conciliantem, schismati occasionem præbentem, supremæ Regum auctoritati derogantem, principum infidelium, & hæreticorum conuersatione impediendam, paci publicæ perturbatiuam, Regnorum, statuum, rerũq; publicarum euersiuam subditos ab obedi-

10

Bernar.
Iuo Carn.
Pet. de P.Durand.
Heruæus
AlmainHostiens.
Bertrand.Ioann. de
Silua.
Speculat.
Faber.

Bellarm.

Quintin.
Rufus.

Pe. Greg.

obedientia, & subiectione auocantē,
& ad factiones, rebelliones, seditio-
nes, & Principum parricidia excitan-
tem, damnassent in cēsurā facta apud
Sorbonam anno præsentī 1626. die
1. Aprilis, & impressa per Philippum
Bouuotum.

II

Raymii. Sed iam ad Hispanos nostros ve-
nio, quorum erit antesignanus, San-
Pelagius ctus Raymund. in summa lib. 1. tit. de
hæret. §. 7. Pelagius Aluarus Syluen-
Turrecr. sis Episcopus de planctu Ecclesiæ li-
br. 1. art. 21. Turrecremat. lib. 2. cap.
113. & in cap. *Alius.* 15. q. 6. Cypria-
Benetus. nus Benetus prima orbis sede in res-
pons. ad 6. pro 2. p. cōclusionis primæ,
Victoria. Victoria de potestate Ecclesiast. rele-
Sotus. ct. 1. q. 5. propos. 8. Sotus in 4. dist. 25.
Castro. q. 2. artic. 1. conclus. 5. Castro de iusta
hæreticorum pun. lib. 2. c. 7. Simanc.
Simanc. de Catholic. institut. tit. 45. num. 25.
Bahes. Bahes in 2. 2. q. 10. artic. 10. & q. 12.
Ledesma. art. 2. Ledesma ibidem q. 20. art. 4. cō-
Valent. clusione 8. Gregorius de Valētia ibi-
dem disput. 1. q. 12. puncto. 2. assert.
2. Guillelm. Monferat. de successio-
Monfer. ne Regum n. 30. Alphonsus Alvarez
Alp. Alu. in speculo. c. 16. Corduba lib. 1. quæ-
Corduba. stionarij. q. 57. dub. 3. Molina tom. 1.
de institut. tractatu 2. disp. 29. cōclus.
Couas. 3. Couarruias de restitutione super
reg. peccatum. p. 2. §. 9. n. 7. Fernand.
Vasq. Vasquez lib. 1. illustr. controuersiarū
Aninion. cap. 21. Aninion de vnitāte ouilis, &
Nauar. Pastoris nu. 12. Nauar. ad cap. *Nosit,*
de Iudicijs, notabili 3. n. 41. & 99. ci-
tatque in eandem sententiam innum-
Afor. meros. Afor. tom. 2. lib. 10. cap. 2. q. 2.
Vultur. Vulturnius de regimine mundi. p. 2.
Soar. q. 2. n. 83. Soarez contra errores An-
glic. lib. 3. cap. 23.

12

Germani veritatis amatores, neq;
suis Imperatoribus blanditi sunt, sed

Pontificiam dignitatem, & potestātē
à Deo in terris constitutam fideliter
tuentur. Primus est Stephanus Epif-
copus Albestatensis apud Marianum
Scotum in appendice, Hugo Victor.
lib. 2. de sacrament. p. 2. c. 41. Ganda-
xensis quodlib. 6. q. 33. Vlricus in sua
summa citatus à Turrecremat. suprā,
Dionysius Carthus. de Regim. poli-
tiæ art. 19. Driedo lib. 1. de libertate
Christian. c. 14. Pighius lib. 5. cap. 2.
Iacob. Laton. lib. de Ecclesia cap. 14.
Conrad. lib. 3. de legationibus cap. 6.
Gabrielle ct. 23. in Canon Missæ, Lu-
poldus à Bambergā de iure regni, &
imperij cap. 10. Inter Britanios, siue
Anglos, & Scotos duxerit, Alensis
part. 4. q. 10. in explicatione Canonis
Missæ in illud; & pro Rege, Olkot in
lib. sapientiæ, lectione 200. Maironus
in 4. dist. 19. q. 4. Vualdens. lib. 2. art. 3.
cap. 75. Cardinalis Polus de Summo
Pontifice cap. 8. Sander. lib. 2. de Vi-
sibili monarchia Eccles. c. 4. singula-
rum nationum, & aliarum quamplu-
rimas omitto, ne volumen allegatio-
num conficiam.

Præterea Cōcilia tum Prouincia-
lia, tum Generalia id sæpius docue-
runt, factum Gregor. 7. qui Henricū
4. imperio, regnoque priuauit; impri-
mis Synodus Romana celebrata an-
no 1080. Beneuentana sub Victore
3. Placentina sub Urbano 2. Romana
sub Paschali. 11. Coloniensis sub Ge-
lasio 11. Remensis sub Callisto. 11. &
Claramontana sub Urbano 2. eiusdē
Pontificis simile factum approbavit
contra Philippum. 1. Francorum Re-
gem: denique duo maxima, œcume-
nicaq; Concilia idem definiuere La-
teranense sub Innocentio 3. Canon.
3. & Lugdunense sub Innocent. 4. in
senten-

Steph.

Hugo Vic.

Gandax.

Vlricus.

Turrecr.

Carthus.

Driedo.

Pighius.

Laton.

Conrad.

Gabriel.

Lupold.

Alens.

Mairon.

Vuald.

Card. Po-

lus.

Sander.

13

Synod.

Rom.

Beneuēt.

Placent.

Romans

Coloniēf.

Remens.

Claram.

Cōc. Lat.

Lugdun.

sententia lata contra Fridericum secundum Imperatorem.

14

Eadem denique veritas stabilitur antiqua Ecclesiae praxi, & innumeris exemplis: unde constat hanc esse in Pontifice Romano potestatem in principes Christianos: nam ante annos

Greg. 2. Papa.

900. Gregorius 2. Leonem Isauricum Imperatorem propter heresim excommunicavit, Italiciq; dominij iure priuavit;

Gregor. 7. Papa.

Gregor. 7. ut dictum est, Henricum. 4. excommunicavit, regnoq;

Innoc. 3.

& imperio deiecit; Innocentium. 3.

Innoc. 4.

Othonem; Innocent. 4. Fridericum. 2.

Clem. 6. Zachar.

Clemens. 6. Ludouicum Bauarum: Zacharias in regno Galliae Childericum regia potestate spoliavit, & Pipinum eius loco suffecit. In Anglia etiam Ioannes Rex ab Innocentio 3.

Innoc. 3.

excommunicatus est, & regia dignitate priuatus, sed per poenitentiam iterum absolutus, & restitutus. Quae omnia, & plura alia lege apud Soar.

Soar. Bellarm.

supra, & Bellarm. Ego pro totius disputationis appendice, pauca verba referam ex Canone citato, maxime

Coc. Lat.

Concilij Lateranensis, ut Principes Christiani solliciti sint, in expurgandis regnis ab haeretica prauitate; *Si Dominus temporalis monitus ab Ecclesia terram suam purgare neglexerit ab haeretica feditate per Metropolitanum excommunicetur. Et si satisfacere neglexerit intra annum significetur hoc Summo Pontifici, ut ex tunc ipse vassallos ab eius fidelitate denunciaret absolutos, & terram exponat Catholicis occupandam.*

Sophismata, & calunias contra adeo certam testatamq; veritatem nonnulli haeretici commenti sunt, quos indignos

Bellarmin.

reputo, qui a nobis refutantur. Si quis tamen otiosus citatos Bellarm.

Aretin.

Aretin. & Soar. patienter legere velit

Soar.

omnia facilimo negotio dissoluta reperiet.

A

§. VI.

De excellentia Romani Pontificis super omnes Ecclesiastica Hierarchia gradus.

SUMMARIUM.

1 Solum Petrum fuisse à Domino ordinatum Episcopum, ipsumque reliquos Apostolos consecrasset, putarunt aliqui.

B

2 Christus Dominus ordinavit Episcopos, Petrum, Iacobum, & Ioannem, hiq; ceteros Apostolos consecrarunt. secundum aliquorum opinionem.

3 Omnes Apostoli à Christo Domino immediate ordinati fuerunt Episcopi secundum veriore sententiam.

4 An Matthias Apostolus immediate à Christo Domino, an verò ab Apostolis ordinationem accepisset?

5 Respondetur fundamento existimantium solum Petrum à Christo Domino ordinatum fuisse.

C

6 Respondetur fundamento existimantium solum Petrum, Iacobum, & Ioannem Christum Dominum ordinasse.

7 Episcopi equaliter, ac summus Pontifex potestatem sacramentalem immediate à Deo accipiunt.

8 An eligendus in Papam debeat esse ordinatus sacerdos?

9 Si de facto aliquis non ordinatus sacerdos in Papam eligatur, priusquam iurisdictione utatur ordinare debet.

10 An Papa debeat necessario eligi de numero Cardinalium?

D

11 Sententia Asorij de hac re.

12 Quid dicendum, si in Summum Pontificem, aliquis incapax eligatur, veluti femina, aut infidelis.

- 13 *An sit verum, quod de Ioanne 8. cōmuniter fertur?*
- 14 *Omnes Apostoli immediatè à Christo Domino acceperunt potestatem iurisdictionis.*
- 15 *Petrus Apostolus ceteris in iurisdictione superior fuit.*
- 16 *Potestas iurisdictionis Petro, ut capiti, ceteris verò Apostolis, ut membris Ecclesie data fuit.*
- 17 *In quo primò consistat excellentia D. Petri super alios Apostolos.*
- 18 *Declarantur verba Christi Domini ibi: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam: & ibi: Et porta inferi non praevalent adversus eam.*
- 19 *In quo secundo huiusmodi excellentia Divi Petri super alios Apostolos consistat.*
- 20 *An Petri successor superior fuisset in iurisdictione Apostolis tunc vivētibz.*
- 21 *Confutantur mendacia Calvini, Lutheri, & Illirici contra Romani Pontificis excellentiam.*

Quoniam præcipuus huius questionis scopus, & intentio est inuestigare, quænam distinctio, & excellentia sit in Romano Pontifice, super omnes Ecclesiasticæ Hierarchiæ gradus. Ideò in præsentī inquirendum est primò; quomodo potestas ordinis collata sit Petro, & Apostolis, ut appareat, an in ipsa collatione detur aliqua excellentia, & prærogativa Summi Pontificis. Secundò, an solus D. Petrus, vel omnes Apostoli immediatè à Christo Domino accipissent potestatem iurisdictionis, & quo pacto, seu distinctione; ut tandem constet de superioritate, & præexcellētia supremi

Hierarchæ, seu Romani Pontificis in omnes.

A Quoad primam attinet, imprimis, post Turrecremat. Bellarm. lib. 1. de Romano Pontif. cap. 23. Henric. d. 8. 2. ad finem, multis rationibus intendunt probare solum Petrum fuisse à Christo Domino ordinatum Episcopum, ipsum verò reliquos Apostolos consecrasset, in cuius rei confirmationem afferunt Innocentium 1. in epistol. ad Conciliū Carthaginense. 19. Anacleto Papa in epistol. 2. ad Iulianū primum Episcopum; Cyprianus in epistola 6. Leon. in sermon. 3. de anniverf. suæ assumptionis, & in epistol. 89. Chrysoftom. Ioannis ultimo. Ratio fundamentalis est, quia Pontifices sæpiùs asseuerant Petri cathedram esse matrem, & radicem omnium Ecclesiarum, & à Romana Ecclesia omnem consecrationem, & dignitatem Episcopalem, promanasse; ut in cap. Quoties. 24. q. 1. ibi, *Sui nominis, & honoris auctoritatem, & cap. Ita Dominus. 19. dist. ibi, In beatissimo Petro principaliter collocaret, ut ab ipso quasi à quodam capite, &c. cap. In nouo, ita à multis intellecto. 21. dist. ibi, post Christum à Petro sacerdotalis capit ordo, quod non aliaratione stare posse videtur, quam quia solus Petrus à Christo Domino fuit creatus in Episcopum, à quo omnes alij per successionem quandam diriuarentur.*

B Secunda opinio est Christum Dominum ordinasse Episcopos Petrum, Iacobum, & Ioannem, hosque ceteros consecrasset: quod intēdunt probare ex Clement. lib. 6. & 7. cōstitut. quem refert Nicephor. lib. 2. cap. 3. sed hoc non probat, ut eleganter explicat Soarez de fide disputation. 10. sect.

C In nouo

D Clement.

Niceph.

Soar. sect.

Turrecr.

Bellar.

Henr. c.

Innoc. 1.

Anacle.

Cyprian.

Leon.

Chryso.

Cap. Quo.

ties.

Cap. Ita

Dominus

Cap. In

no.

C. In nouo

2

Clement.

Niceph.

Soar.

sect.

3 sect. 1. num. 6. & nos infrà dicemus.

Glossa.

Soar.

Vasq.

Afor.

August.

Barb.

D. Aug.

D. Aug.

Tertia verò sententia, quam amplectimur, est omnes Apostolos immediatè ab ipso Christo fuisse Episcopos ordinatos. Ita Glossa 1. Corinth. 12. circa illud, *Posuit quidem Deus in Ecclesia primum Apostolos, &c.* Theologi in 4. dist. 24. Soarez de fide dicta sect. 1. num. 7. Vasquez in 3. p. tom. 3. disput. 242. cap. 7. num. 4. Afor. institut. moralium tom. 2. libr. 4. cap. 11. num. 3. August. Barbof. de pastorali sollicitudine cap. 1. num. 24. Probatur primò auctoritate D. Augustini libr. quæstionum noui, & veteris testamēti 9. quæst. 7. ipse enim ait loquens de Christo, *Priusquam in Cælos ascenderet imponens nomen Apostolis ordinavit in Episcopos*, vbi cum indefinitè loquatur planè de omnibus se loqui significat. Secundò probatur ex eodem D. Augustino sermone 28. vbi asserit, *Christum ordinasse Apostolos sacerdotes in nocte Cænae*; ex quo benè consequitur, quod sicut Christus immediatè ordinavit omnes Apostolos sacerdotes in cœna, ita etiam postea in Episcopos. Et confirmatur, quia cum proximè sint à Christo constituti in Apostolica dignitate, quæ maximè in dignitate Episcopali fundatur, verisimilius planè est etiam ipsum Christum per se in Apostolos ordinasse, præsertim quos ipse viuēs, præsensq; elegit, & quibus cum est conuersatus.

4

Soar.

Dubium tamen est circa Matthiã, an à Christo Domino immediatè, an ab Apostolis ordinationem accepisset: Soarez dicto loco sentit ab Apostolis consecrationem recepisse, ne speciale miraculum admittamus, aut potius extraordinarium modum pro

uidentia, licet enim certum sit quod potuisset Christus Dominus sua potestate excellentiæ illum à cœlo consecrare, vel per Angelos id efficere, vt aliàs de Amphilochio refert Nicephorus libr. 11. cap. 2. In præsentitamen non habemus sufficientem auctoritatem, vel necessitatem tanti miraculi; vnde quanuis in actibus nõ legatur eius ordinatio, solū quippè habetur cecidisse fortè super Matthiã, & annumeratū fuisse cum vndecim Apostolis ab ijs ordinat⁹ fuit. Opinioni huic libèter adhæreo: & probatur, quia Actorum. 13. indicatur Paulum Apostolum per impositionem manuum ab hominibus fuisse ordinatū Episcopum, vbi idem interpretatur Chrysostom. & sentit Leo Papa epistola 81. & ita hæc sententia verosimilior apparet, quanuis in hac re nihil possit certum haberi.

Nicepb.

Act. 13.

Leo Papa
Chrysoft.

Restat igitur primæ sententiæ fundamento respondere. Nam certissimū est illa Pōtificum dicta nõ fundari in eo, vt vult Turrecremat. quod Petrus ordinauerit omnes Apostolos: nam Pontifices illis loquendi modis volūt solummodò explicare certum Primatum Ecclesiæ Romanæ, esseque matrem omnium Ecclesiarum, quia ad illam, vt diximus, pertinet regimē, & gubernatio omnium, indèq; asserunt à Petro incipere Episcopale dignitatem, quia omnium primus illam accepit, & cum maiori excellentia, & prærogatiua quam cæteri, quantum ad iurisdictionem, de qua materia Pontifices agunt, & ita sunt intelligenda præcitata iura.

Turrecre.

D

Ad fundamentum secundæ sententiæ, respondetur illam non fuisse propriam ordinationem episcopalem

N Iaco-

Iacobi, sed designationem, seu determinationem eius ad Episcopum Hierosolymitanum, ut in eo haberet non solum delegatam, sed ordinariam etiam potestatem, possetque proinde in episcopatu habere successorem. Quod si intercessit fortè manuum impositio, non per modum verò consecrationis episcopalis, sed cuiusdam ecclesiasticæ cæremonix fuit adhibita.

7 Ex quibus certum est apud omnes hanc ordinis potestatem, quæ versatur circa sacramenta conficienda, & ideò sacramentalis dicitur æquè immediatè habere à Deo Episcopos, ac summum Pontificem. Probat, quia potestas hæc confertur per quandam consecrationem, quæ æquè operatur in vno, atque in alio, ita Theologi in materia de sacramento Ordinis, Turrecremat. summ. Ecclesiast. parte 1. cap. 32. Bellarm. dicto cap. 22. lib. 4. Victoria relectione prima, p. 5. Soto in quarto disputatione 1. quæst. 1. articul. 1. Quo loco, aut tempore Apostoli sunt Episcopi instituti, latius in disputatione de Episcopis dicemus.

Turrecr.
Bellarm.
Victoria.
Soto.

8 Quæro tamen in præsentia, an eligendus in Papam, debeat esse ordinatus sacerdos? In qua quæstione dico primò, vel agimus de electione Pontificis attento iure diuino, vel humano, aut præhabita consuetudine, seu usu Ecclesiæ. Quoad ius diuinum dico nullum reperiri locum, in quo prohibeatur eligi in Papam, qui non fuerit ordinatus sacerdos; nam mere laicus non est omninò incapax pontificiæ potestatis, si alioquin ritè eligatur, ut statim ordinetur; quoad ius humanum, seu commune idem di-

endum est, quia nec datur locus prohibitionis, nec incapacitas in persona, si hac conditione, ut statim ordinetur ritè fuerit electa in Papa. Quoad consuetudinem, seu usum Ecclesiæ, est autem certum nunquam esse factum in Ecclesia, nec fieri debere propter nouitatem, & periculum.

A Dico secundò non debere sic electum uti iurisdictionis potestate, nisi sit ordinatus, quanuis ante Pontificiam consecrationem possit illa uti, statim, atque electus est, & in sede collatus. Fundamentum est: nam ille, qui incapax est potestatis ordinis, ut merè laicus, etiam incapax est ordinariæ iurisdictionis Ecclesiasticæ, quia ex diuina institutione Ecclesia in spiritualibus debet per sacerdotes, aut clericos ordinario iure gubernari, ut supra probauimus; quod multò magis viget in Romano Pontifice, cui suprema potestas in spiritualibus à Christo Domino data est.

B Sed contentio est inter Sotum, & C Asorium; an electus hodie, debeat necessariò esse de numero Cardinalium, Sotus lib. 4. de Iustitia quæst. 6. artic. 2. ad 5. ait, iure constitutù non esse, ut ex Collegio Cardinaliù Pontifex creetur; affert cap. *In nomine*, dist. 23. ubi sic habetur, *Eligatur autem de ipsius Ecclesiæ gremio, si reperitur idoneus, vel de ipsa non inuenitur ex alia sumatur*; ex quo, inquit Sotus, fit, ut possit Pontifex creari, qui in numerù, & Collegiù Cardinalium adscriptus non sit, deindè ius Canonicum id fieri non prohibet, ac ita aliqui sunt interdum ad Pontificatum electi, qui non erant Cardinales.

D Contrarium verò sentit Asor. tomo

9

10

Sotus.

C. In nomine.

Sotus.

11

Asor. mo

C. Oportebat.

mo secundo libr. 4. cap. 6. & intendit probare ex capite *Oportebat*, dist. 79. A ubi sic dixit Stephanus Papa cum Concilio: *Oportebat, ut hac sacrosancta Domina nostra Romana Ecclesia, iuxta quod à Beato Petro, & eius successoribus institutum est, rite ordinetur, & in Apostolatus culmen unus de Cardinalibus Prasbyteris, aut Diaconis consecraretur*; ita etiam in capite *Nullus*, eadem distinctione habetur, *Nullus unquam laicorum, nec ex alio ordine presumat, nisi per distinctos gradus ascendens Diaconatus, aut presbyter Cardinalis factus fuerit ad sacri Pontificatus*

Ca. Nullus.

honorem promoveri. ad caput *In nomine*, distinctione vigesima tertia, respondet Asor. ibi. *Eligatur autem de Ecclesie gremio, si reperitur idoneus,*

Cap. In nomine.

fauere huic sententiæ: nam extra numerum Cardinalium nullus est in Pontificem eligendus, nisi cum in ipso Cardinalium sacro Collegio nemo reperitur idoneus. Constat quidem non fuisse id per se necessarium; attamen vsus Ecclesie ita habet, ac fieri oportet, ut dixit Stephanus in dicto capite *Oportebat*, & in capite *Nullus*, distinctione 23. Nihilominus crediderim, si aliquis extra Collegium Cardinalium legitime eligeretur, electionem fore raram, & firmam, quia non video quo iure ita reuocata sit electio passiva ad personas Cardinalium, ut alias nulla sit habenda.

Asor.

C. Oportebat.

C. Nullus.

12 Quid autem in proposito dicendum sit si fortè casu contigerit, ut in Pontificem aliquis huius auctoritatis incapax, veluti fœminæ, aut infidelis eligatur, ut aliqui Doctores tanquam possibile concedunt; isque tanquam legitimus, & verus

Pontifex ab vniuersali Ecclesia recipiatur. Respondeo imprimis hoc impossibile esse, secundo Deo prouidente, nunquam fore, ut is aliquid erga Ecclesiam determinet, aut ante è vita decedente, aut eius errore decreto, vel illud, quod talis Pontifex statuerit certum, aut infallibile esse debere; Deo etiam in illis casibus non permittente, ut erret, & in suum errorem vniuersalem Ecclesiam inducat. Neque hoc foret aliquod miraculum, sed quid necessariò consequens, & effectus ex ordinaria illa Christi lege, qua per promissiones de veritate factas, se nunquam Ecclesie suæ veritatem docenda, defuturum obstrinxit, & nunquam permissurum, illam per alicuius alterius hominis ministerium, præter quam legitimi pastoris gubernari, ut latius hæc omnia explicat Valentia tomo 2. puncto. 7. §. 39. vers. 4. Soarius de fide disput. 10. sectione 5. n. 2.

C

Quod autem de Ioanne 8. quidam finxerunt fabulosum est, ut ex Onuphrio ostendit Bellarminus libro 4. de Romano Pontifice, cap. ultimo, & copiosè Baron. tomo 10. anno Christi. 833. num. 56. & sequentibus, ubi alios refert, & in num. 63. rectè aduertit quod licet factum illud fabulosum, ita ut narratur accessisset, illa fœmina non fuisset Pontifex, sed vacasset sedes pro illo tempore, & postea in electione Benedicti fuisset continuata.

D

Deueniendo igitur ad secundam questionem dico primo immediate ab ipso Christo Domino omnes Apostolos recepisse potestatem iurisdictionis, quæ est antiquorum Theologorum

N 2

logorum

Valentia

Soar.

13

Bellarmin.

Baron.

14

- D. Tho.* logorum communior sententia in 4.
Bonau. dist. 18. vbi D. Thomas, Bonauent.
Albert. Albertus, & alij; Gabriel in Canon.
Gabriel. lect. 3. Caetan. tract. de auctorit. Pa-
Caet. pæ, & Conc. cap. 3. Turrian. lib. 2. pro
Turrian. epistolis Pontific. cap. 21. & in Scho-
Soto. lijs lib. 6. Constitut. cap. 12. Soto dist.
Victor. 20. q. 1. art. 1. Victor. relect. 2. de po-
Castro. testat. Eccles. quæst. 2. Castro 2. de
 iusta hæretic. punitione cap. 24. Sal-
Salmer. meron, & plerique initio allegati;
Vargas. Vargas in opuscul. de hac re, ita Afor
Afor. institut. moral. p. 2. cap. 12. Vasquez
Vasq. in 3. p. tomo 3. disputat. 242. cap. 7.
Soar. Soar. de fide disp. 10. sect. 1. num. 3. &
Marc. de legibus libr. 4. cap. 3. Marcus An-
Genuens. tonius, Genuens. in Manuali pastorū
Aretin. cap. 3. Aretini in expunction. de Papa-
 tu Romano cap. 2. Et planè colligitur
Mat. 10 primo ex locis sacræ Scripturæ, Mat-
Marc. 3. thæi. 10. Marc. 3. Lucæ. 6. Ioann. 20.
Luc. 6. Secundo ex PP. Anaclet. Papa epi-
Ioan. 20. stola. 3. habetur in cap. *In nouo testa-*
Anaclet. *C. In no-*mento. 21. dist. Leo Papa sermone 3.
uo. in anniuers. assumpt. suæ, Cyprian.
Leo Papa libr. de Vnitæ Ecclesiast. habetur
Cyprian. cap. *Loquitur.* 24. quæst. 1. Hieronym.
C. Loquitur. in id ad Galat. 2. *Resistit ei in faciem;*
Hieron. habetur cap. *Paulus.* 2. quæst. 7. vbi
C. Paul. noster Gratianus aliter explicat, sci-
Gratian. licet de æqualitate sanctitatis, sed
 non rectè id enim, neque sciri po-
Hilar. 6. test, neque fortasse verum est. Hi-
Vigile. pa lar. 6. de Trinitate, Vigile. Papa in
pa. epistol. Decret. cap. 7. Tertio pro-
 batur ex effectibus; certum nanque
 est, & ita legimus Apostolos gene-
 raliter, quascunque mundi partes pe-
 ragrasse, & præbyteros, & Episco-
 pos constituisse, & ordinasse: constat
 ex dictis Apostolorum, & Epistolis
 Pauli, qui Ephesi Timotheum con-
 secrauit, Titum constituit Cretæ, &
 de alijs non paucis videri potest, Ni-
 cephor. libro 2. & 3. per multa capi-
 ta. Exercuerunt præterea actus va-
 rios iurisdictionis, cuiusmodi sunt ex
 communicare, ac leges ferre, sicut
 patet ex prima Corinth. 5. 6. 7. 11. &
 14. Et ita manet confirmatum omnes
 Apostolos ab ipso Christo Domino
 immediatè accepisse potestatem iu-
 risdictionis, quod intelligimus etiam
 de Matthia, & D. Paulo.
 Dico secūdò, Petrum Apostolum
 fuisse in iurisdictione cæteris supe-
 riorem. Probatur primò ex celebri
 loco Matthæi. 16. *Tu es Petrus, & su-
 per hanc petram edificabo Ecclesiam me-
 am;* vbi Augustin. sermon. 11. de sanct.
 Leo Papa sermone 2. in Anniuers.
 assumpt. suæ, Maximus sermone de
 Petro, & Paulo, Paulinus epistol. 4.
 ad Seuerum, vbi Petrum vocat fun-
 damentum Ecclesiæ; ita & P. P. Ana-
 clet. Papa, Tertullianus, Origen. Eu-
 sebius, Hilarian. Matthæus Basiliens.
 Ambros. Cyrillus, & plures alij, quos
 vide apud Coccium dicto loco. Se-
 cundò probatur ex illo Ioannis. 21.
Pasce oues meas, quæ verba ad solum
 Petrum fuisse dicta Patres omnes in-
 terpretantur, Chrysostom. Cyrillus,
 Augustinus, Leo Papa, Ambros. &
 euidenter patet ex contextu, vt ele-
 ganter expendit Soarez de fide dis-
 putatione 10. sect. 1. num. 19. Torres
 de fide cap. 19. Aretin. in expunctio.
 de Papatu Romano cap. 3. Tertio
 probatur assertio ex alijs locis euan-
 gelicis, & ex Actorum libro sexto,
 in quibus iudicatur hæc Petri dig-
 nitas cum maiori excellentia. In
 Euangelijs, dum illi semper impo-
 nitur nomen, quod futuram dig-
 nitatem significat, & aliquando ipsi
 Christo

Niciph.

1. Cor. 5.

Mat. 16
August.Maxim.
Paulin.Anaclet.
Tercull.
Origen.
Euseb.Hilaria.
Basil.
Ambr.
Cyrill.
Coccius.
Ioann. 21Soar.
Torret.
Aret.

Actor. 6.